

Unga 18

Hur mår tonåringarna i Umeå kommun?

Innehåll

5	Förord
7	Bakgrund
7	Beskrivning av de svarande
9	Metod och rapportens struktur
10	Viktiga slutsatser
12	Intervju med ungdomar
13	Resultat
13	 Delaktighet och inflytande
21	 Ekonomiska och sociala förutsättningar
27	 Barns och ungas uppväxtvillkor
37	 Hälsa i skolan
51	 Fysisk aktivitet och psykisk hälsa
59	 Matvanor
63	 Sexualitet och reproduktiv hälsa
65	 Tobak, alkohol, narkotika, doping och spel
81	Fördjupade analyser
81	Utrikes födda
82	Psykiska besvär
83	Familjekonstellation
84	Annan könstillhörighet
85	Fri att välja egen partner
87	Jämförelser mellan skolor och program
95	Bilaga

Besök vår hemsida: www.umea.se/statistik

Analys och text:

Peter Thuresson, Övergripande planering,
peter.thuresson@umea.se, tel. 090-16 23 70

Josefina Rosenlöv, Övergripande planering,
josefina.rosenlov@umea.se, tel. 090-16 12 42

Övriga kontaktpersoner:

Seth Åberg, UmeBrå,
seth.berg@umea.se, tel. 090-16 11 96

Omslagsbild: Ann-Margrethe Iseklint

Förord

Undersökningen Unga är en folkhälsoundersökning som genomförs i Umeå kommuns högsta-
die- och gymnasieskolor vartannat år på uppdrag av Stadsdirektörens ledningsgrupp och är ett
viktigt instrument för att följa barns och ungdomars hälsa och vardag.

I undersökningen ställs ett stort antal frågor med inriktning på kommunens övergripande folk-
hälsopolitiska målområden.

Med undersökningen följer kommunen upp hur hälsan utvecklas hos de yngre samt erhåller
ett viktigt beslutsunderlag som skapar förutsättningar för viktiga insatser och åtgärder för
målgruppen. Undersökningen ger även en röst åt barn och unga och är ett viktigt demokratiskt
instrument.

Trevlig läsning,

Margaretha Alfredsson
Stadsdirektör
Umeå kommun

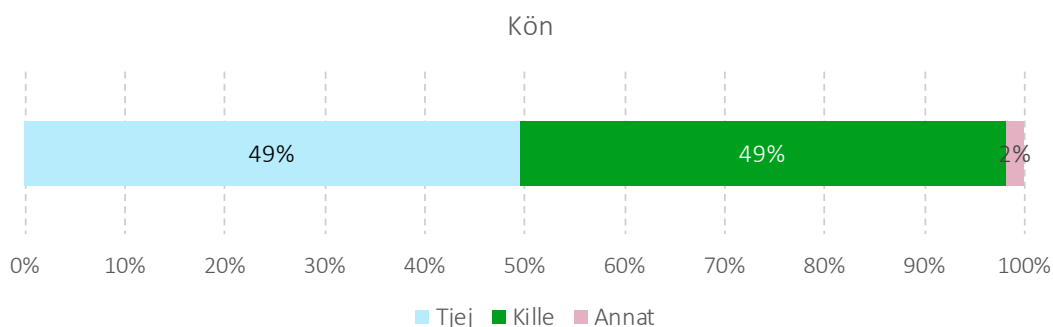

Bakgrund

Beskrivning av de svarande

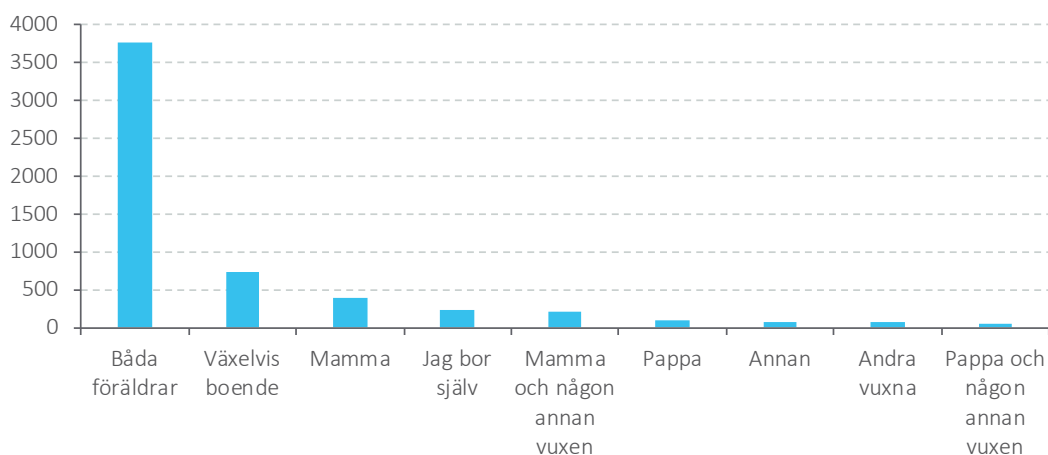
Deltagandet i undersökningen är mycket högt. Totalt deltog 5698 personer i åldern 13-18 år vilket motsvarar en svarsfrekvens på 76 procent. Undersökningen Unga är uppbyggd efter kommunens folkhälsopolitiska målområden. Tidigare genomfördes undersökningen på våren men numera görs den på hösten. Ganska precis hälften som svarade är tjejer och hälften är killar. Därutöver uppger en mindre grupp på drygt 100 personer en annan könstillhörighet. Personer som går språkinträdning på gymnasiet har inte besvarat enkäten.

Figur 1. Könsfördelning bland ungdomarna.

Ungefär 3770 personer av de deltagande bor med båda sina föräldrar vilket utgör cirka 66 procent av de svarande och är därmed den största gruppen. Den näst vanligaste familjekonstellationen är att man bor växelvis med sina föräldrar och består av totalt cirka 740 personer eller omkring 13 procent. Det är, såsom även konstaterades i Unga 16, något vanligare att barn eller ungdomar enbart bor med mamma i jämförelse med de som endast bor med pappa.

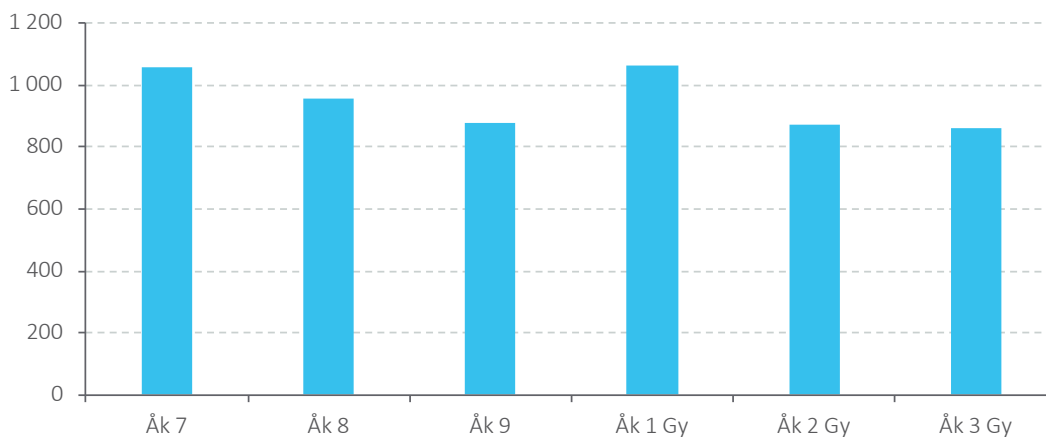
Figur 2. Familjeform, rangordnad efter vanligaste konstellationen.

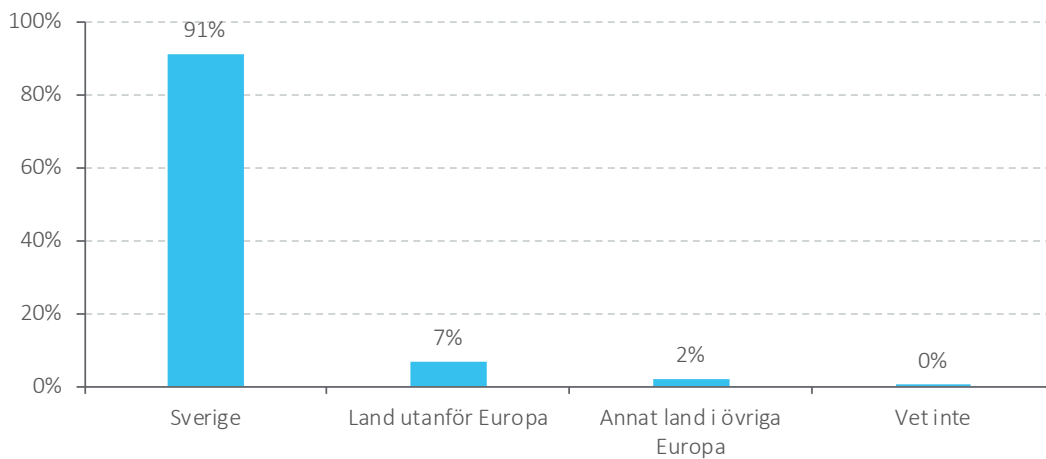
Delar man upp de svarande per högstadium och gymnasium är det 51 procent som går i högstadiet och 49 procent i gymnasiet. Både skolor med kommunala huvudmän och privata huvudmän ingår i underlaget. Deltagandet för de kommunala skolorna är dock något högre. Främst beroende på att Minervaskolan, liksom tidigare år, inte har medverkat i undersökningen.

Figur 3. Antal ungdomar i respektive årskurs.

9 av 10 som deltagit i undersökningen är födda i Sverige. Sju procent är födda i ett land utanför Europa och två procent är födda i övriga Europa.

Figur 4. Fördelning av ungdomarnas födelse land.

Metod och rapportens struktur

Unga-undersökningen har tidigare år genomförts under våren. Detta har förändrats till årets enkät och nu genomförs den istället under hösten.

Eftersom deltagandet är högt får undersökningen också en hög kvalitet och god tillförlitlighet. Svaren som ges baseras på ungdomars egna upplevelser och uppfattningar om sin vardag och sina livsvillkor. Den vanligaste frånvarorsaken vid svarstillfället är sjukdom.

År 2013 testades enkäten på en grupp högstadieselever. Det ledde till vissa förändringar i enkätens utformning och språkbruk som har ökat frågornas lättfattlighet.

Enkäten som ungdomarna besvarar är uppbyggd efter 9 av de 11 nationella folkhälsomålen som är följande:

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomisk och social förutsättning
- Barns och ungas uppväxtvillkor
- Hälsa i skolan
- Fysisk aktivitet
- Psykisk hälsa
- Matvanor och livsmedel
- Sexualitet och reproduktiv hälsa
- Tobaksvanor, alkohol, narkotika, doping och spel

Under 2018 beslutade regeringen om en ny målstruktur för folkhälsoarbetet och de 11 målområdena blir istället 8 stycken. Det handlar dock inte om helt nya målområden utan snarare en omstrukturering av dagens mål. Årets enkät är uppbyggd enligt de tidigare 11 målområdena. Till nästa undersökning kommer enkäten struktureras om för att följa de folkhälsopolitiska målområdena. Dessa är:

- Det tidiga livets villkor
- Kunskaper, kompetenser och utbildning
- Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
- Inkomster och försörjningsmöjligheter
- Boende och närmiljö
- Levnadsvanor
- Kontroll, inflytande och delaktighet
- En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Viktiga slutsatser

Resultatet i årets Unga-undersökning är relativt stabilt jämfört mot tidigare år, men det finns några skillnader. De viktigaste listas här nedan.

- 4 procent eller ungefär 200 personer säger att deras familj inte har det så bra eller inte alls bra ekonomiskt sett.
- Tjejer upplever betydligt större otrygghet än killarna när de går hem ensamma på kvällen. Det är också vanligare att tjejer är otrygga på internet.
- 26 procent av tjejerna och 15 procent av killarna har problem med psykiska besvär, så som koncentrationssvårigheter eller depression.
- Det är betydligt vanligare att killar inte anser att alla människor är lika mycket värda. Hela 6 gånger vanligare att man svarar på detta vis som kille än som tjej.
- 32 procent av tjejerna och 21 procent av killarna har någon gång eller ofta under de senaste 12 månaderna blivit utsatta för kränkande eller nedvärderande behandling.
- Var tredje tjej och var tjugonde kille har någon gång eller ofta fått obehagliga sexuella förslag eller blivit sexuellt ofredad per telefon eller på internet.
- Tjejer känner generellt större press angående hur de ska vara, vilka saker de ska ha och hur de ska se ut jämfört med killar.
- Cirka 30 procent av ungdomarna uppger att föräldrarna tillåter dem att dricka en del av alkoholen de konsumerar. Majoriteten av gymnasieungdomarna har inte föräldrarnas tillåtelse.
- 58 procent av tjejerna upplever stress varje dag eller flera gånger i veckan. Andelen killar som upplever stress varje dag är 23 procent. Totalt sett är psykosomatiska besvär betydligt vanligare bland tjejer, exempelvis trötthet, huvudvärk, magont och svårigheter att somna. Stressen är vanligare med stigande åldrar.
- Cirka 60 procent av tjejerna och 80 procent av killarna säger att de som helhet mått bra eller mycket bra under de senaste 12 månaderna. På högstadiet är andelen som mått bra eller mycket bra högre än på gymnasiet.
- Det finns en grupp på 500 personer, huvudsakligen bestående av tjejer, som har huvudvärk flera gånger i veckan, har ont i magen flera gånger i veckan, känner stress varje dag, har svårt att somna flera gånger i veckan, är trötta varje dag, sover dåligt flera gånger i veckan och mår dåligt. Denna grupp känner också stor social press, främst avseende personlighet och kroppsliga ideal.
- Ungdomar födda utanför Europa litar i lägre utsträckning på andra personer. Andelen som litar på många personer eller de flesta är ca 20 procentenheter lägre än för andra ungdomar.
- De 1130 ungdomar som uppger att de har psykiska besvär (exempelvis koncentrationssvårigheter och depression) ser mindre ljus på framtiden, känner mindre tillit till andra, känner oftare stress, upplever mindre trygghet i skolan och de uppger att de mår sämre.
- Det finns stora skillnader i olika högstadieskolors och olika gymnasieprogramms resultat. Till exempel är skillnaden mellan högsta och lägsta resultat på frågan om högstadieungdomarna känner att de kan påverka skolans verksamhet ca 40 procentenheter. Lika stor är spridningen mellan högsta och lägsta resultat på frågan om gymnasieungdomarna känner stress. Variationen kan delvis förklaras av skolornas eller programmets elevsammansättning.
- Det är en stor skillnad mellan ungdomar födda i Sverige och ungdomar födda utanför Europa, där den sistnämnda gruppen har betydligt lägre grad av självbestämmande. Nära 10 procent av ungdomarna födda utanför Europa får inte själva bestämma vilken religion eller livsåskådning de ska ha. Detta motsvarar cirka 40 ungdomar. För ungdomar födda i Sverige är andelen 2 procent.
- Vanligare att födda utanför Sverige upplever möjlighet att påverka skolans verksamhet.
- Andelen tjejer som upplever att de har möjlighet att påverka skolans verksamhet har gått ner sedan senaste undersökningen med fyra procentenheter eller 125 personer. Detta gäller

främst på högstadiet. För killarna är andelen oförändrad.

- Det är ungefär dubbelt så vanligt att man påverkar skolans verksamhet på högstadiet än gymnasiet. Det är en positiv trend på högstadiet och en negativ trend på gymnasiet.
- Tjejer deltar oftare än killar i fritidsaktiviteter tillsammans med andra. De som deltar i fritidsaktiviteter är i högre grad också medlemmar i en förening. Det blir mindre vanligt med deltagande i fritidsaktiviteter ju äldre man blir.
- En övervägande majoritet av ungdomarna uppger att de bestämmer vad de gör på sin fritid. Det finns ingen skillnad i resultatet mellan könen eller åldersgrupper.
- En majoritet av ungdomarna uppger att de har någon som bryr sig om dem. Det är vanligast att föräldrar, en vän eller ett syskon är den som bryr sig om dem. Ungefär 30 tjejer och 60 killar säger att de inte har någon alls som bryr sig om dem.
- 8 av 10 ungdomar ser ljusst på sin framtid medan sex procent uppger att de antingen till liten del eller inte alls ser positivt på sin framtid.
- Gymnasieungdomar känner sig tryggare i skolan än högstadieungdomar.
- Det är något vanligare att tjejer tar initiativ till att prata med sina föräldrar om viktiga saker än killar, men killarna har en positiv trend där fler och fler tar initiativ.
- Killar tycker i högre utsträckning att man kan lita på andra människor, men det finns också en större grupp personer bland killarna som inte tycker man kan lita på någon alls. Det är vanligare att man tycker att man kan lita på andra människor på högstadiet.
- Ungdomarna tycker i högre utsträckning att de hinner med skolarbetet jämfört med tidigare, främst på gymnasiet.
- 6 av 10 ungdomar är nöjda med sina skolresultat. Nöjdheten har ökat för killar och gymnasieungdomar.
- 9 av 10 ungdomar är aldrig eller sällan borta från skolan utan giltig anledning. Det är vanligare med ogiltig frånvaro på gymnasiet, men det har minskat kraftigt.
- Det är vanligare bland killar än bland tjejer att man tycker att det har varit bra eller mycket bra i skolan under de senaste 6 månaderna.
- Det är fortfarande en hög andel som inte vet om skolan de går på har tagit ställning mot alla former av kränkande eller nedvärderande behandling.
- De flesta kränkningar sker på skolan eller internet och har samband med utseende eller kön.
- Ungdomar som har blivit utsatta för kränkande eller nedvärderande behandling är mer benägna att hamna i bråk. Andelen ungdomar som hamnat i bråk har ökat.
- Killar rör i regel på sig något längre tid per dag än tjejerna och 22 procent av killarna motionerar varje dag medan det är 13 procent av tjejerna som motionerar varje dag.
- Runt var fjärde ungdom hoppar över frukosten varje dag eller flera gånger i veckan. Denna grupp upplever i större utsträckning trötthet än de som äter frukost varje dag.
- 3 procent av ungdomarna röker dagligen. Främst bland tjejerna har andelen minskat sedan tidigare. Det är dubbelt så vanligt att röka på gymnasiet än på högstadiet.
- Tre gånger så många killar som tjejer snusar dagligen, 6 procent respektive 2 procent. Det är stor skillnad mellan högstadiet och gymnasiet. På högstadiet snusar 2 procent dagligen medan 7 procent av gymnasieungdomarna snusar dagligen.
- Drygt hälften av alla ungdomar uppger att de inte dricker alkohol. 4 procent av killarna och 5 procent av tjejerna dricker alkohol varje helg eller oftare.
- Den stora ökningen av andelen ungdomar som dricker alkohol sker på gymnasiet. Skillnaden per årskurs är betydligt större än på högstadiet. Första året på gymnasiet har majoriteten av alla ungdomar aldrig druckit alkohol. Det tredje året dricker majoriteten av ungdomarna alkohol minst någon gång i månaden.
- Var tionde ungdom är orolig för sina föräldrars alkoholvanor.
- Var tjugonde ungdom har någon gång provat narkotika.
- Ungdomar födda utanför Europa dricker alkohol i lägre utsträckning än personer födda i Sverige.

Intervju med ungdomar

I årets undersökning genomfördes en intervju med några ungdomar som går i högstadiet och på gymnasiet. Två tjejer och två killar samlades på Fritidsgården Athena för att prata med de huvudansvariga för enkätundersökningen. Ungdomarna fick tycka till om resultaten, ge sina tankar och förklara lite närmare hur de funderade när de svarade på enkäten. Här är några kommentarer från dem på temat trygghet och tillit.

Intervjuare: I årets undersökning såg vi att många tjejer upplever sig otrygga när de går hem ensamma på kvällen. Det såg vi även i tidigare undersökningar. Varför tror ni att det är så?

Tjej: Svårt att svara på. Jag tror att tjejer ofta får höra att det är otryggt och då upplever man det så fastän det inte måste vara det. Då tänker man på det oftare.

Intervjuare (till tjej): Gör den känslan att du dig begränsad hur du kan röra dig utomhus på kvällen?

Tjej: Asså jag kan inte ha hörlurar på mig utomhus. Jag brukar gå med någon kompis om jag går sent på kvällen eller prata i telefon. Jag brukar inte gå ensam. Så det påverkar ju hur jag beter mig. Man tänker också tillbaka på sånt som har hänt tidigare. Sånt som media har skrivit om, överfall och andra såna saker.

Intervjuare (till killarna): Känner du dig som kille otrygg när du går ute ensam på kvällen?

Kille: Nej. Det är inget jag brukar tänka på. Man går bara dit man ska.

Kille: Jag känner likadant. Det är inget jag tänker på särskilt ofta. Tjejer tänker nog oftare att någon kan komma och göra dumheter mot dom.

Intervjuare (till alla): Om vi håller oss kvar vid otrygghet och pratar lite om det som oroar en på nätet så ser vi även där att tjejer är lite mer otrygga än killar. Vad gör en otrygg på nätet och vilka medier brukar ni använda?

Tjej: Använder väl Snapchat och Instagram oftast. Det som oroar är allt hat som finns på nätet.

Tjej: Bilder som man delar. Tror att tjejer är hårdare mot varann när det gäller hur man uttrycker sig mot varandra när man delar bilder.

Kille: Bryr mig inte så mycket. Om någon säger nåt dumt är det är inget jag tar åt mig av.

Intervjuare (till alla): Vi såg också i undersökningen att sju av tio litar på andra människor och att det är lite vanligare att tjejer litar på några få medan det är vanligare att killar inte litar på någon alls. Vilka tänker ni på när ni tänker på "andra" och när känner ni att ni kan lita på någon?

Kille: En vän tänker jag på när jag kan lita på någon.

Tjej: Jag tycker när jag fick frågan att "andra" är svårt att veta. Men jag tänker nog på kompisar och att man inte sprider vidare det som sägs i förtroende.

Intervjuare: Varför tror ni att man upplever mindre tillit när man blir äldre? I gymnasiet litar man ju på något färre.

Kille: När man är yngre så tänker man inte så mycket på det. När man blir äldre blir det viktigare.

Intervjuare: Ser ni ljus på framtiden? Och vad är en ljus framtid?

Tjej: Jag tänker ett hus, en familj, att kunna resa dit jag vill... det är nog väldigt olika mellan människor. Jag ser ljus på framtiden.

Kille: Ett bra jobb... Man tänker inte så jättemycket på framtiden när man går i högstadiet eller inte så långt fram. Kanske vilket program man ska gå i gymnasiet och att man har tillräckligt mycket poäng. Det kan vara en stress.

Resultat

Delaktighet och inflytande

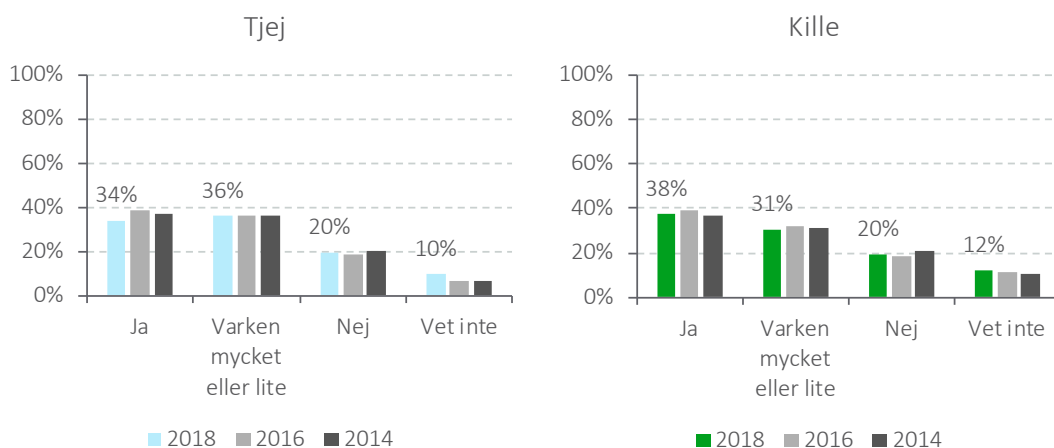

Foto: Josefina Rosenlöv

Möjlighet att påverka i skolan

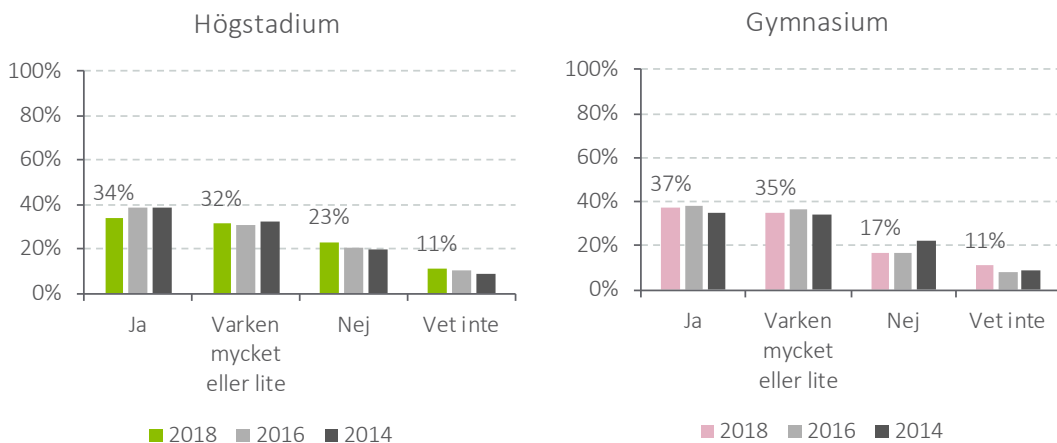
I likhet med resultaten från tidigare undersökningar upplever mindre än fyra av tio personer i åldern 13–18 år möjligheter att påverka skolans verksamhet. Möjligheten att påverka i skolan har minskat för tjejer sedan 2014 med tre procentenheter. För killar är svaren i princip lika mot tidigare år.

Figur 5. Upplever du att du har möjlighet att påverka din skolas verksamhet (t ex vad du får lära dig, arbetssätt, regler, skolmiljö)? Efter kön.

Det är tydligt att möjligheten att påverka främst har minskat för personer på högstadiet, där andelen som svarat "Ja" minskat märkbart sedan 2016. Gymnasieungdomarna har svarat ungefär likadant som vid den föregående undersökningen. Mellan olika högstadieskolor är skillnaden stor, på vissa skolor är det knappt en femtedel som känner att de kan påverka medan det på andra skolor är över hälften av ungdomarna som känner att de kan påverka skolans verksamhet. Bland gymnasieprogrammen är skillnaden också stor.

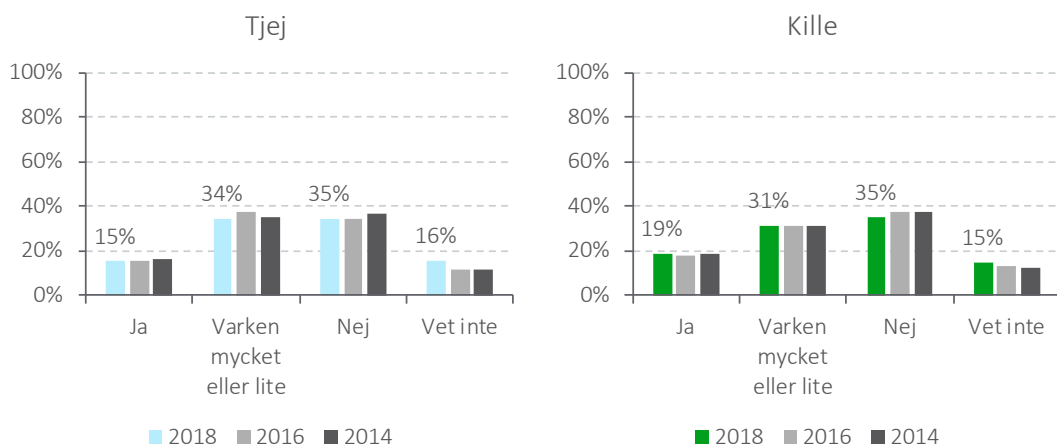
Figur 6. Upplever du att du har möjlighet att påverka din skolas verksamhet (t ex vad du får lära dig, arbetssätt, regler, skolmiljö)? Efter ålder.

Påverkar i skolan

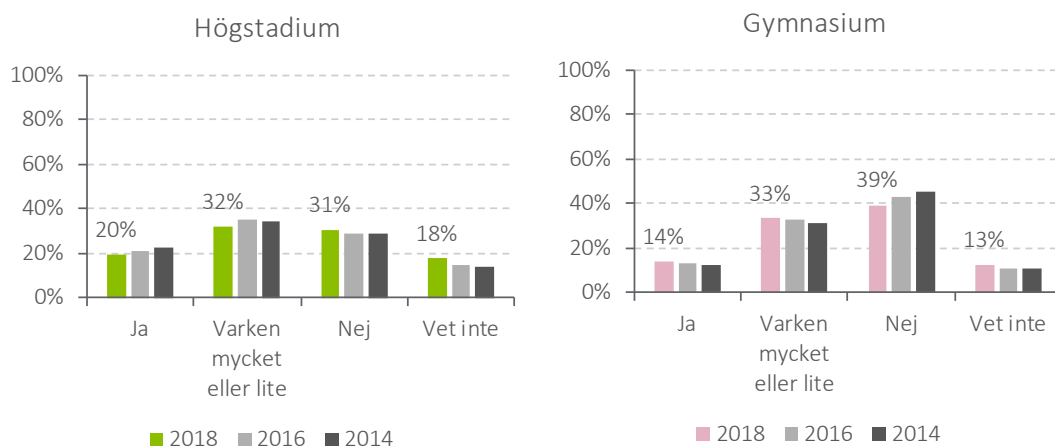
Drygt var sjätte person uppger att de utövar inflytande över skolans arbetssätt, dess regler och arbetsmiljö. Resultaten är låga för både tjejer och killar men något lägre för tjejer. Vi ser samma tendens som i föregående fråga och tjejer är med och påverkar i något mindre utsträckning än killar även om skillnaderna mellan könen är marginella. Det finns en stor spridning mellan skolenheter (se s. 95) och variationen är större mellan skolor än mellan kön.

Figur 7. Är du med och påverkar din skolas verksamhet? Efter kön.

Ser vi på resultaten uppdelade på olika åldersgrupper är det något vanligare att man påverkar skolans verksamhet i högstadiet (i årskurs 7) och lite mindre vanligt i gymnasiet. Det finns dock en negativ trend för personer som går i högstadiet och en positiv trend för personer som går i gymnasiet.

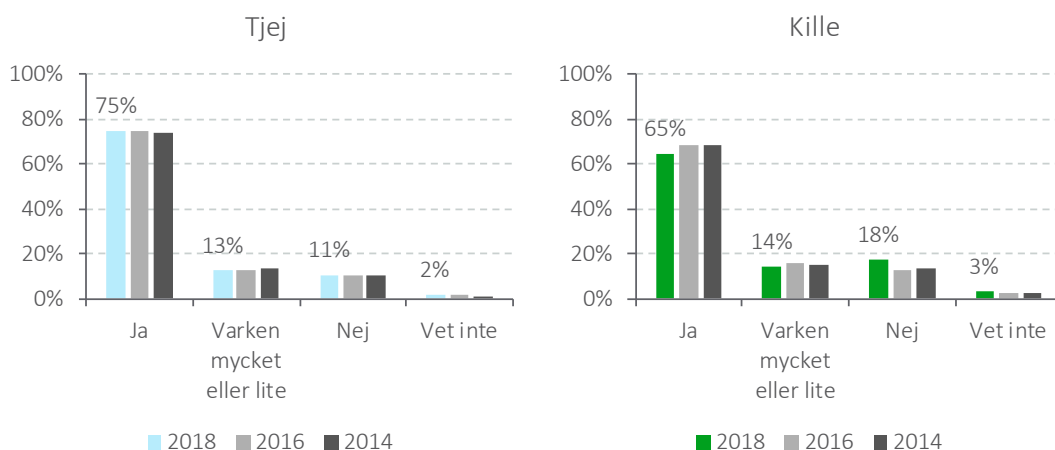
Figur 8. Är du med och påverkar din skolas verksamhet? Efter ålder.

Deltagande i fritidsaktiviteter

Ungefär sju av tio personer deltar i fritidsaktiviteter med andra. Utifrån det senaste årets mätning finns en svag positiv ökning för tjejer med ett resultat på 75 procent och en minskning för killar som enligt mätningen hamnar på 65 procent. Det skiljer alltså 10 procentenheter mellan könen och resultaten är relativt stabila jämfört med tidigare år.

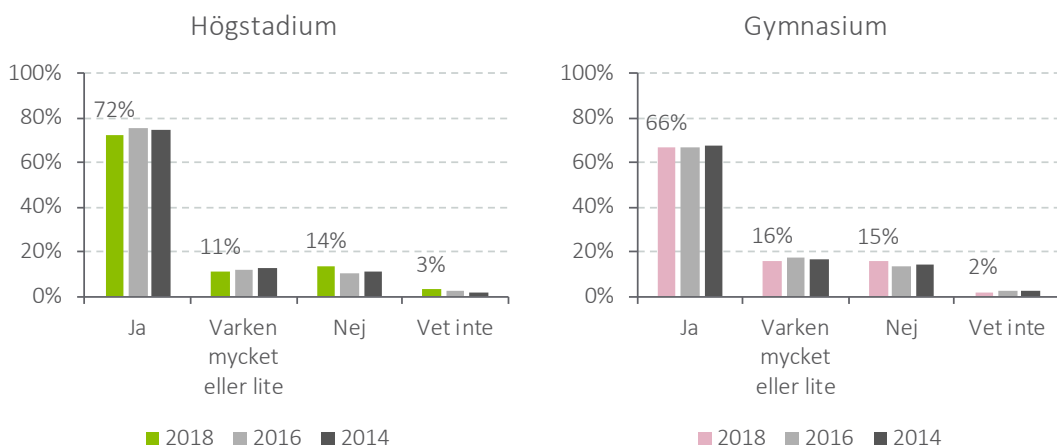
Figur 9. Är du med i fritidsaktiviteter tillsammans med andra (t ex deltar i idrott, går på en fritidsgård, går på bio med andra m.m.)? Efter kön.

Delar man upp resultaten efter åldrar är det tydligt att yngre i högre grad deltar i fritidsaktiviteter med andra i jämförelse med äldre. Det är 72 procent i högstadiet och 66 procent i gymnasiet som deltar i fritidsaktiviteter med andra. Detta framgår även av andra undersökningar gjorda av Umeå kommun där deltagandet i föreningslivet minskar med tilltagande ålder (Fritid efter kön). Sedan tidigare mätningar har deltagandet bland högstadieungdomar totalt sett minskat med ett par procentenheter.

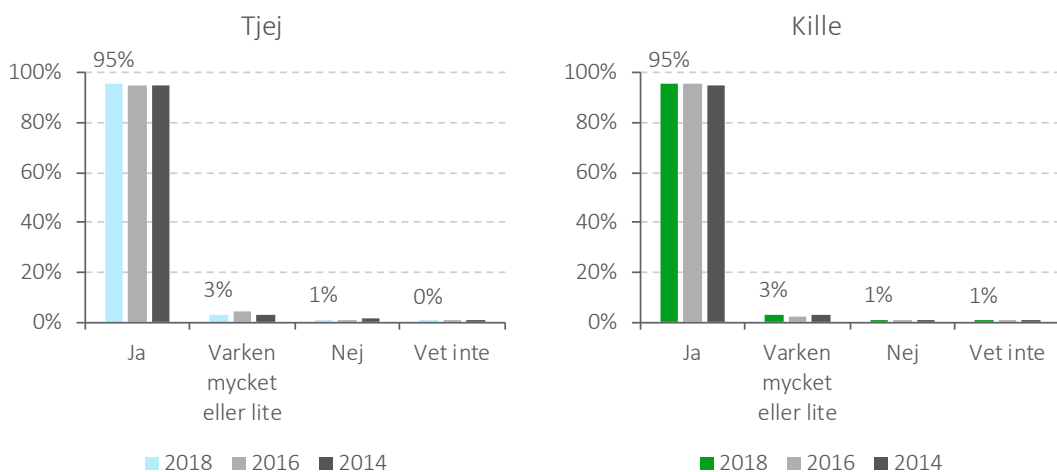
Figur 10. Är du med i fritidsaktiviteter tillsammans med andra (t ex deltar i idrott, går på en fritidsgård, går på bio med andra m.m.)? Efter ålder.

Bestämmer över fritiden

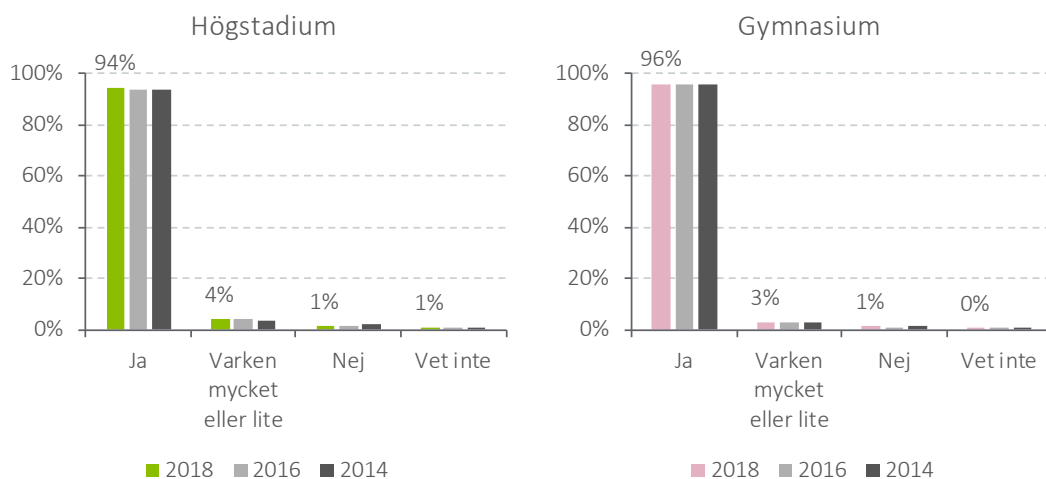
På frågan om ungdomarna själva bestämmer vad de gör på sin fritid är andelen som svarar ja 95 procent och ligger stabilt på en hög nivå. Det finns inga märkbara skillnader mellan könen.

Figur 11. Bestämmer du själv vad du gör på din fritid? Efter kön.

Andelen som bestämmer vad de gör på sin fritid skiljer sig ganska marginellt mellan åldersgrupperna. Ju äldre barnen och ungdomarna blir desto större blir dock intensiteten av att uppleva större bestämmande och fler går från att svara "Ja, till ganska stor del" till "Ja, till mycket stor del" på frågan.

Figur 12. Bestämmer du själv vad du gör på din fritid? Efter ålder.

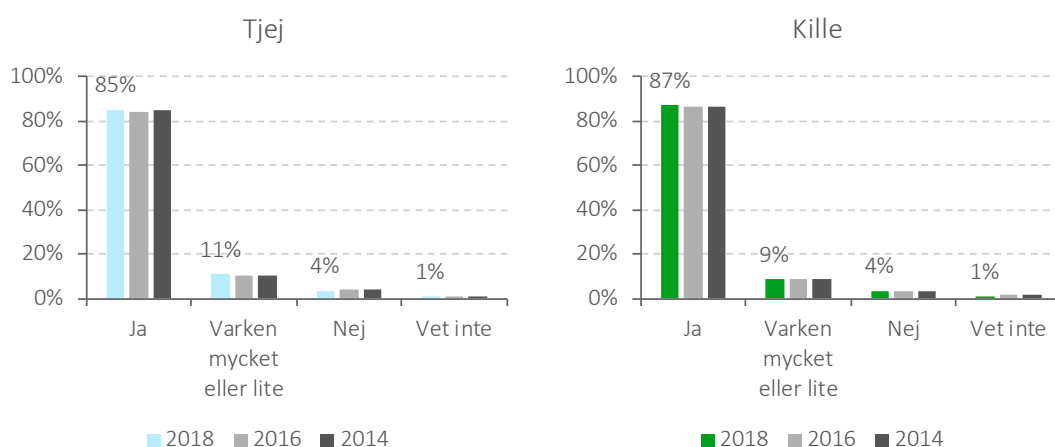

Bestämmer över sitt liv

Cirka 86 procent eller närmare 4900 personer upplever att de till mycket stor del eller till ganska stor del bestämmer över sitt liv. Drygt 200 ungdomar eller fyra procent har svarat nej på frågan. Andelen som bestämmer över sitt liv är lägre än andelen som bestämmer vad de ska göra på sin fritid.

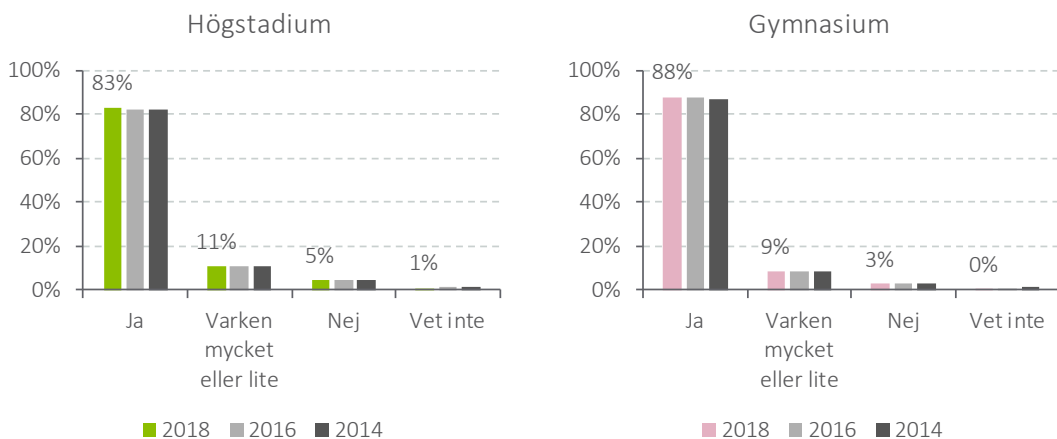
Det är marginellt färre tjejer som upplever självbestämmande över sitt liv jämfört med killar. Det är emellertid något vanligare att killar beskriver att de till stor del bestämmer över sina liv medan tjejer lite oftare beskriver att de till ganska stor del bestämmer över sina liv; intensiteten av självbestämmandet skiljer sig alltså åt något mellan könen.

Figur 13. Upplever du att du bestämmer över ditt liv? Efter kön.

Självbestämmandet över livet ökar något från 13 till 18 års ålder och ju äldre barnen och ungdomarna blir, desto större självbestämmande upplever man. Det skiljer cirka fem procentenheter mellan åldersgrupperna. Resultaten är stabila i jämförelse med tidigare år. Spridningen mellan resultaten på högstadienivå och programnivå är cirka 15 procentenheter mellan högsta och lägsta resultat.

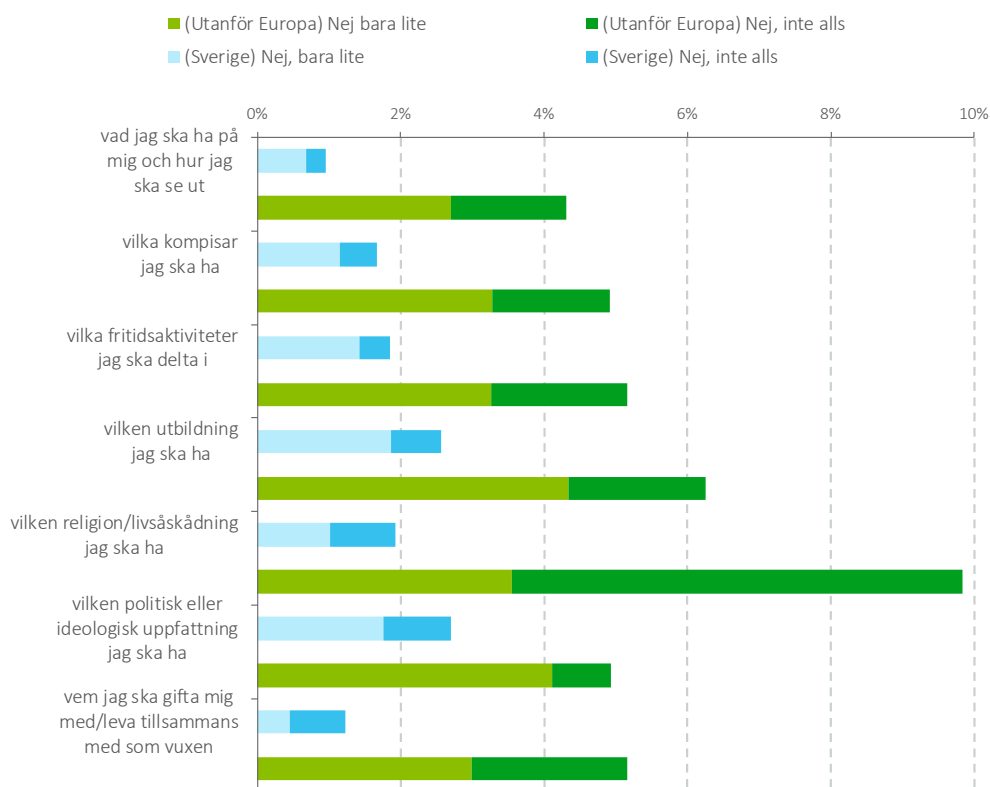
Figur 14. Upplever du att du bestämmer över ditt liv? Efter ålder.

Rätt att bestämma själv

Mellan 4-5 procent av de som är födda utanför Europa upplever att de antingen endast får bestämma lite själva eller inte alls när det gäller vad de ska ha på sig och se ut, vilka kompisar de har, fritidsaktiviteter de deltar i, vilken politisk uppfattning de ska ha eller vem de ska gifta sig eller leva tillsammans med som vuxen. När det gäller ungdomar födda i Sverige uppgår andelen som inte får bestämma helt själva till mellan 1-3 procent. Ungdomar födda i Sverige anser sig ha minst möjlighet att bestämma själv över vilken politisk eller ideologisk uppfattning de ska ha, knappt 3 procent har angett detta. 1 av 10 ungdomar födda utanför Europa uppger att de inte själva får bestämma vilken religion eller livsåskådning de ska ha.

Figur 15. Jag får själv välja... Uppdelat på födda i Sverige och födda utanför Europa.

Sammanfattning

- Högstadieläverna har tappat lite i andelen som tycker att de kan påverka skolans verksamhet.
- Drygt var sjätte ungdom uppger att de är med och påverkar skolans verksamhet.
- Tjejer och högstadieungdomar deltar oftare än killar och gymnasieungdomar i fritidsaktiviteter med andra.
- I årets undersökning har ett frågeblock om ungdomarnas självbestämmande inkluderats. Det område som har den största andelen där ungdomarna svarar att de inte får välja själva skiljer mellan om ungdomen är född utanför Europa eller inom Europa. För ungdomar födda inom Europa är det en betydligt lägre andel som säger att de inte får bestämma själva inom frågeområdet politisk eller ideologisk uppfattning. För ungdomar födda utanför Europa finns den högsta andelen som inte själva får bestämma inom området vilken religion/livsåskådning de ska ha.
- Det finns en grupp av elever på ca 500 personer som varken är med i fritidsaktiviteter, de ser varken möjligheter att påverka i skolan eller uppger att de faktiskt påverkar i skolan. Denna grupp består av fler killar än tjejer.

Ekonomiska och sociala förutsättningar

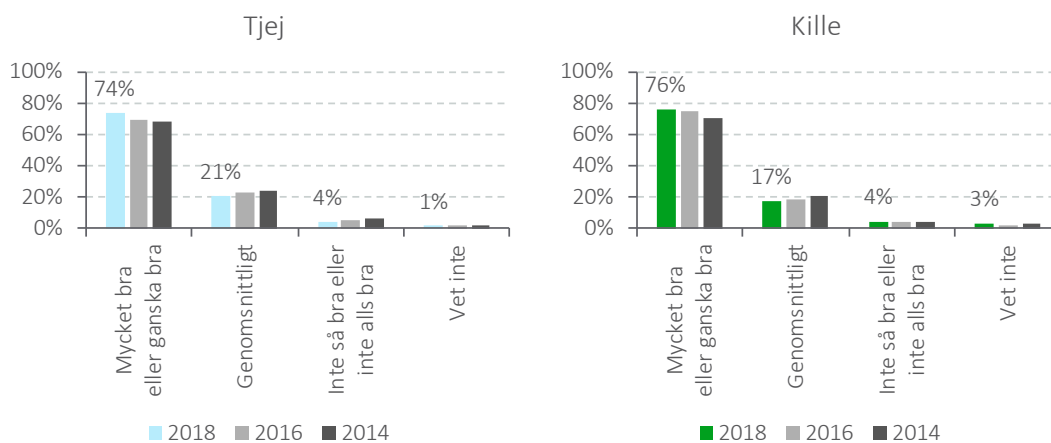

Foto: Ann-Margrethe Iseklint

Familjens ekonomi

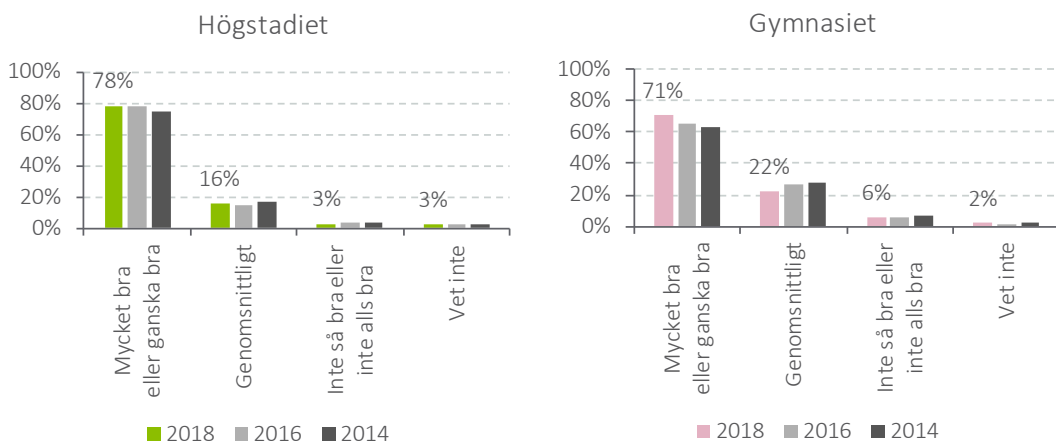
Det är lite vanligare att killar än tjejer upplever sin familjs ekonomiska situation som bra eller mycket bra. Andelen som upplever sin familjs ekonomiska situation som mycket bra eller ganska bra har ökat för både tjejer och killar sedan 2014. Officiell statistik visar också att hushållens inkomster har ökat mellan 2014 och 2016 i Umeå kommun, som är den senaste statistiken.

Figur 16. Hur pass bra ställt ekonomiskt tycker du att din familj har det? Efter kön.

Den tydligaste ökningen av andelen som upplever en bättre ekonomisk situation än tidigare gäller personer som går i gymnasiet. Dock ligger högstadiet på en högre nivå totalt sett och det är vanligare att yngre personer upplever sin familjs ekonomi som bättre än äldre personer. Det är fler personer på gymnasiet som anser att deras familj har det genomsnittligt ställt när det gäller ekonomin.

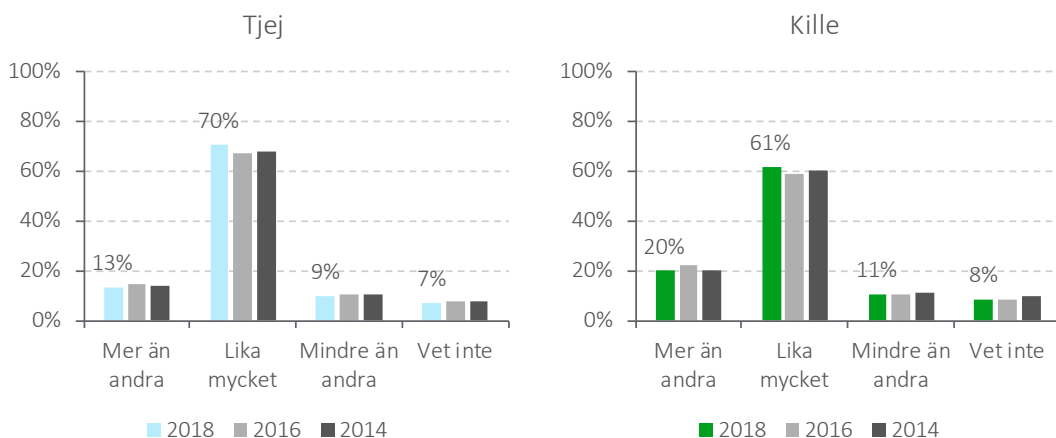
Figur 17. Hur pass bra ställt ekonomiskt tycker du att din familj har det? Efter ålder.

Egna ekonomin jämfört med andras

I enlighet med tidigare års resultat anser något fler killar än tjejer att de har råd att köpa mer än andra. Nivåerna är så gott som oförändrade sedan tidigare mätningar. Sex av tio killar och sju av tio tjejer anser att de har råd med lika mycket som andra och cirka en tiondel upplever att de har råd med mindre än andra i motsvarande åldersgrupp. Sannolikt återspeglar skillnaden mellan könen en skillnad i attityder och inte faktiska resultat.

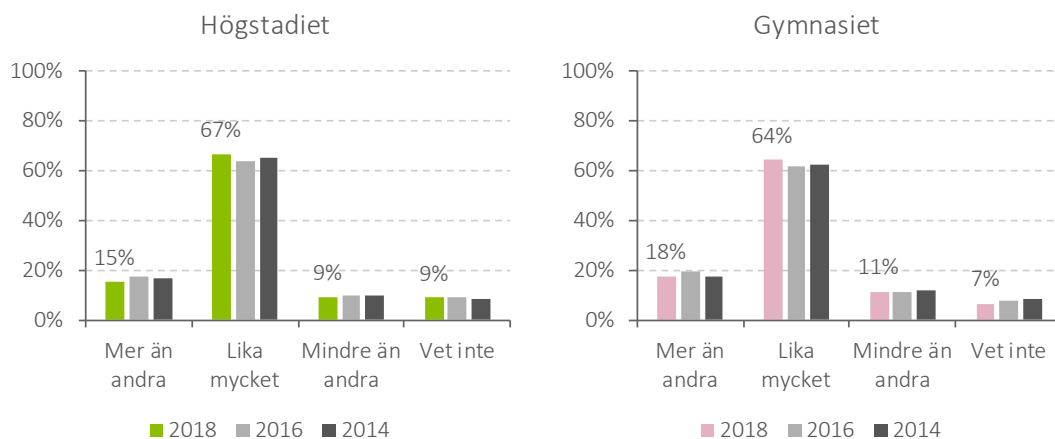
Figur 18. Har du råd att köpa mer än andra, lika mycket som andra eller mindre än andra i din ålder? Efter kön.

Det är relativt små skillnader mellan åldersgrupperna. Det är marginellt vanligare att äldre personer anser att de har råd med mer än andra och att yngre personer anser att de har råd att köpa lika mycket.

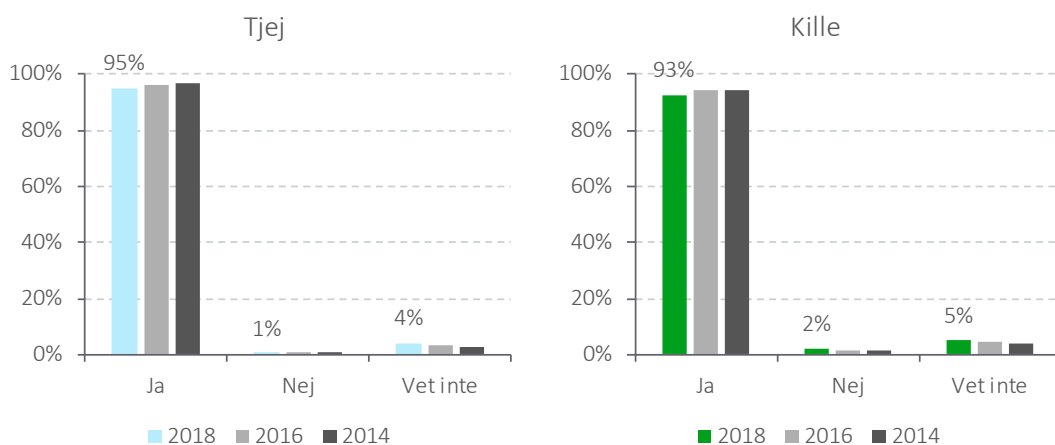
Figur 19. Har du råd att köpa mer än andra, lika mycket som andra eller mindre än andra i din ålder? Efter ålder.

Känslan av att bli sedd

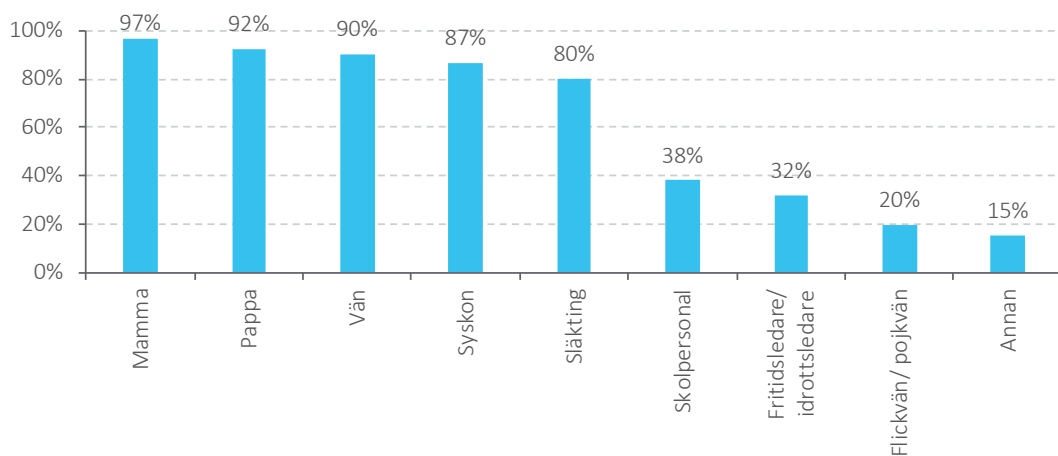
En majoritet av ungdomarna upplever att de har någon som bryr sig om dem, cirka 94 procent totalt eller 5360 personer. Det är marginellt färre som uppger att de har någon som bryr sig om dem 2018 jämfört mot tidigare år. Det gäller både för tjejer och killar. Det är också något vanligare att tjejer har någon som bryr sig om dem i jämförelse med killar även om skillnaderna är relativt små. Ungefär 30 tjejer och 60 killar uppger att de inte har någon alls som bryr sig om dem.

Figur 20. Har du någon/några som bryr sig om dig? Efter kön.

Föräldrarna är de personer som barnen oftast angett bryr sig om dem. Därefter kommer vän, syskon och sedan släkting. På denna fråga hade eleverna möjlighet att kryssa i flera alternativ och strax över en femtedel av eleverna kryssade i alla de första fem alternativen. En av fem ungdomar uppgav alltså att deras mamma och pappa bryr sig om dem men också att de har åtminstone en vän, ett syskon och en släkting som bryr sig om dem.

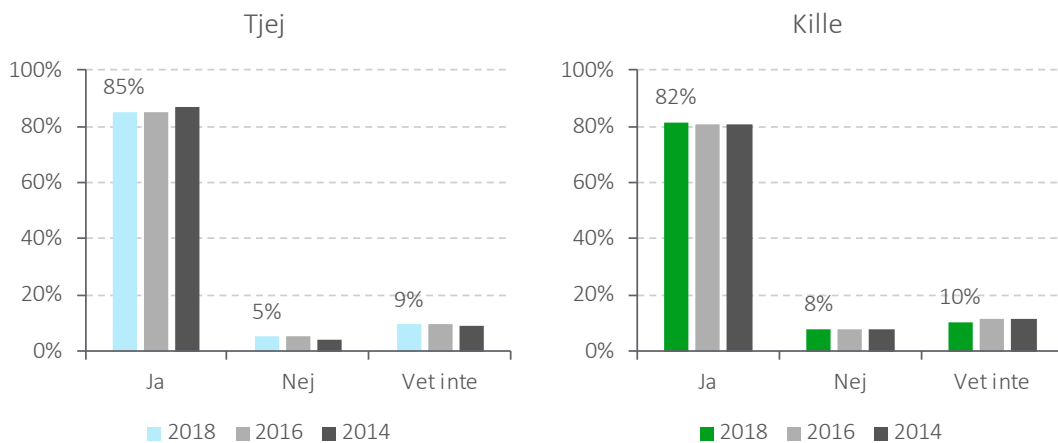
Figur 21. Vilka har du som bryr sig om dig?

Beröm

Strax över 80 procent av ungdomarna uppger att de får beröm för sådant de gör. Liksom vid tidigare mätningar är det något vanligare att tjejer får beröm än killar. På högstadiet är det mellan 70 till 92 procent av ungdomarna per skola som säger att de får beröm för sådant de gör.

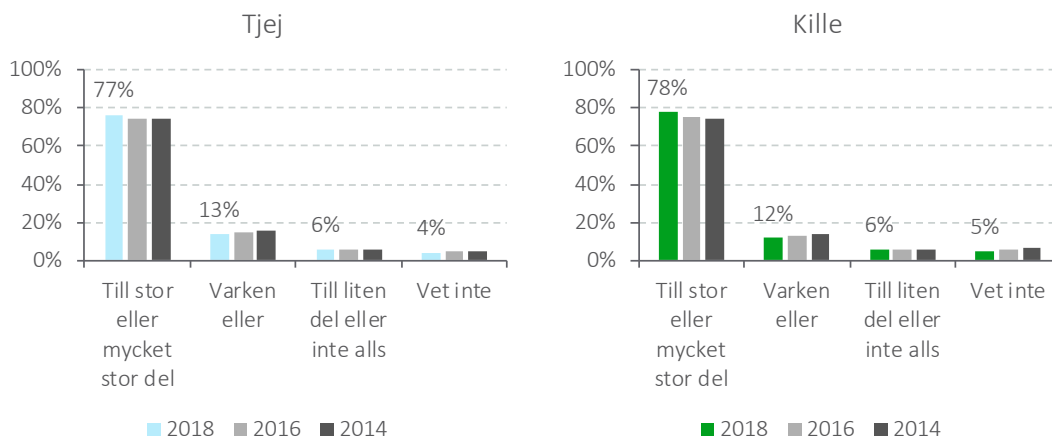
Figur 22. Brukar någon ge dig beröm för sådant du gör? Efter kön.

Framtidsutsikter

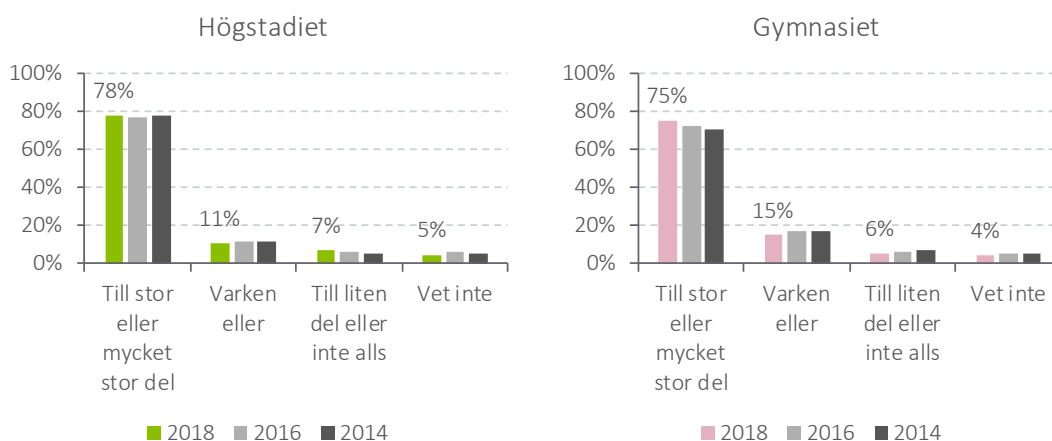
Jämfört med tidigare undersökningar är det något större andel som ser ljus på sin framtid. Ökningen gäller både killar och tjejer.

Figur 23. Tycker du att din framtid ser ljus ut? Efter kön.

Bland ungdomar på högstadiet är andelen som tycker att deras framtid ser ljus ut ungefär lika stor som tidigare år. På gymnasiet har andelen ökat både mellan 2014 och 2016 års undersökningar men den har även ökat sedan 2016. Andelarna per högstadium som ser ljus på sin framtid är mellan 68-90 procent. På gymnasieprogrammen är det en större spridning, mellan 64 och 97 procent.

Figur 24. Tycker du att din framtid ser ljus ut? Efter ålder.

Sammanfattning

- Ungefär 30 tjejer och 60 killar uppger att de inte har någon alls som bryr sig om dem.
- Cirka 8 av 10 ungdomar tycker att deras framtid ser ljus ut. Gymnasieungdomarna är något mindre optimistiska än högstadieungdomarna.
- Det finns ett visst samband mellan att familjen har det bra ställt ekonomiskt, har råd med lika mycket som andra ungdomar och hur ljust de ser på framtiden. Det är dock inte hela förklaringen eftersom det finns många ungdomar som känner att familjen har de gott ställt men ändå ser mindre ljust på framtiden än vissa ungdomar som svarat att de har det sämre ställt ekonomiskt än den föregående gruppen.
- Killar och högstadieungdomar uppger oftare att deras familjer har det bra ställt ekonomiskt än övriga.
- 8 av 10 ungdomar svarar att de har råd med mer än andra eller lika mycket som andra.

Barns och ungas uppväxtvillkor

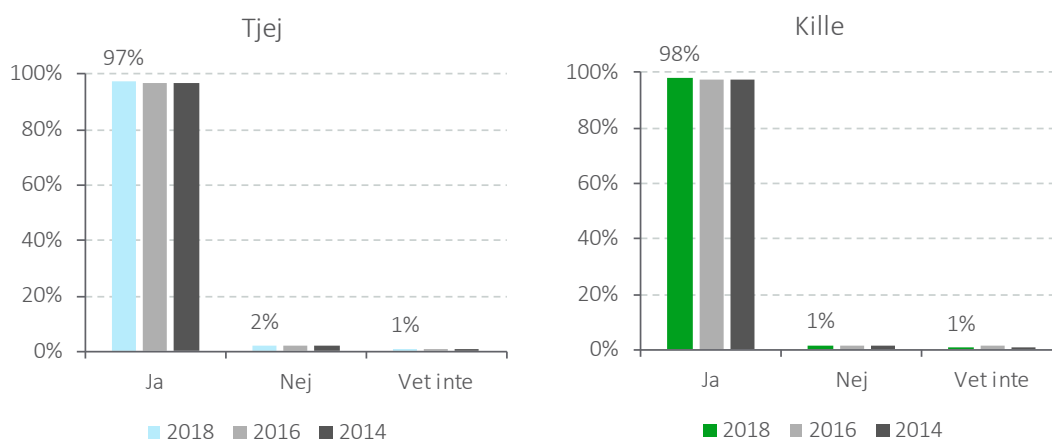

Foto: Ann-Margrethe Iseklint

Trygghet

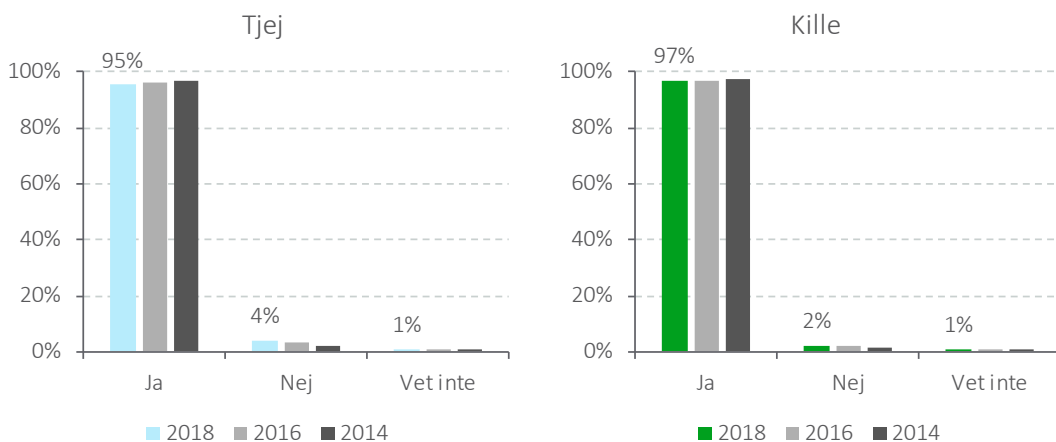
De allra flesta ungdomar känner sig trygga i sitt hem. Två procent av tjejerna och en procent av killarna har svarat att de inte känner sig trygga i sitt hem. Det finns inga märkbara skillnader från tidigare undersökningar utan de är på samma nivåer som tidigare.

Figur 25. Känner du dig trygg när du är i ditt hem? Efter kön.

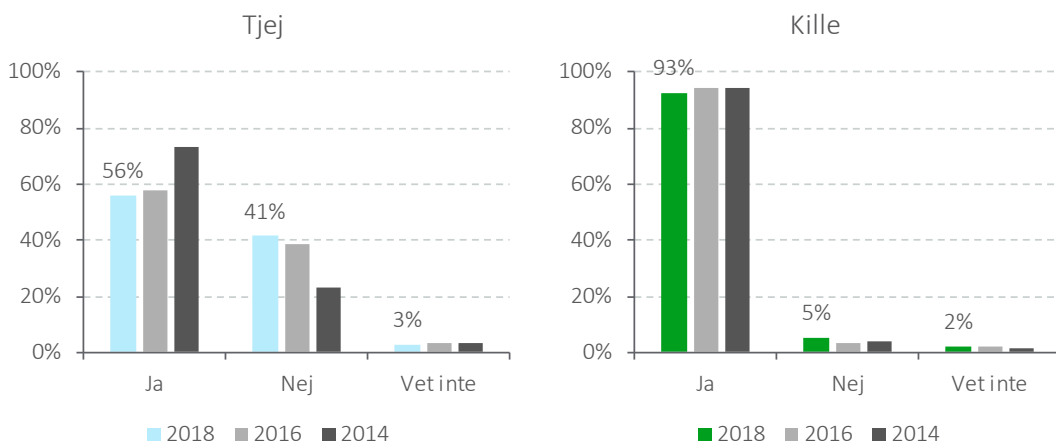
97 procent av killarna och 95 procent av tjejerna känner sig trygga i området där de bor. Bland tjejerna kan en svagt minskande känsla av trygghet anas.

Figur 26. Känner du dig trygg i området där du bor? Efter kön.

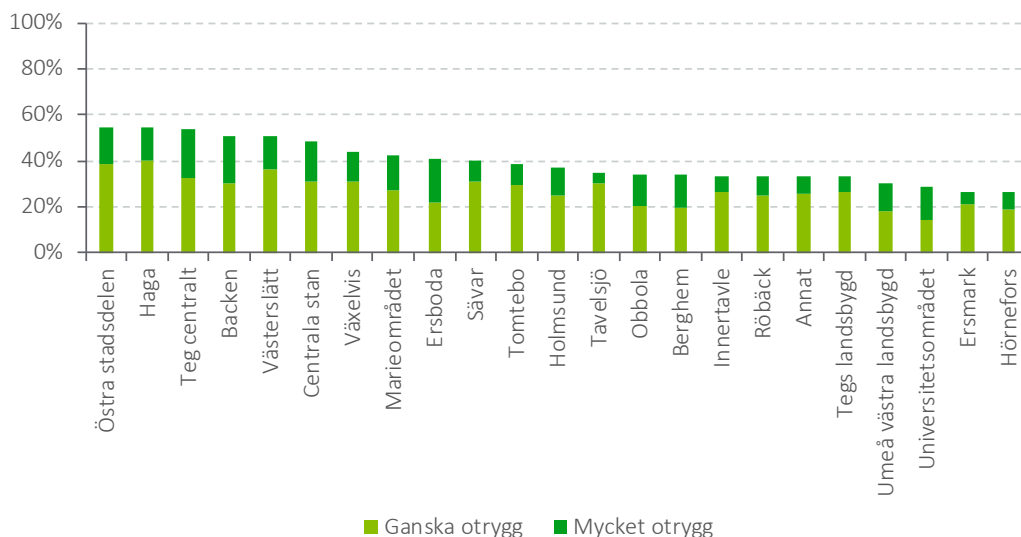
41 procent av tjejerna känner sig inte trygga när de går hem ensamma på kvällen. Andelen som uppger att de känner sig trygga är strax över hälften, 56 procent. Trenden går åt en högre andel otrygga och nivåerna från 2016 håller i sig då det skedde ett tydligt skifte i upplevd otrygghet för tjejer. Bland killarna känner sig de allra flesta trygga, 93 procent. Det finns en viss minskning av killarnas upplevda trygghet jämfört med föregående års mätningar. De som inte känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen känner sig också i lägre utsträckning trygga i området där de bor.

Figur 27. Känner du dig trygg om du går hem ensam på kvällen? Efter kön.

Andelen tjejer som är ganska eller mycket otrygga varierar från 26 procent upp till 55 procent mellan kommunområdena. De områden där tjejer upplever mest otrygghet när de går hem ensamma på kvällen är Östra stadsdelen, Haga och Teg. 50 procent av tjejerna känner sig då ganska otrygga eller mycket otrygga. Haga tillsammans med Backen har dock den högsta andelen tjejer som känner sig mycket otrygga (mörkgrön färg i diagrammet), 21 procent. De områden som har de lägsta andelarna otrygga tjejer är Ersmark och Hörnefors, där är det under 30 procent som känner sig otrygga när de går hem ensamma på kvällen.

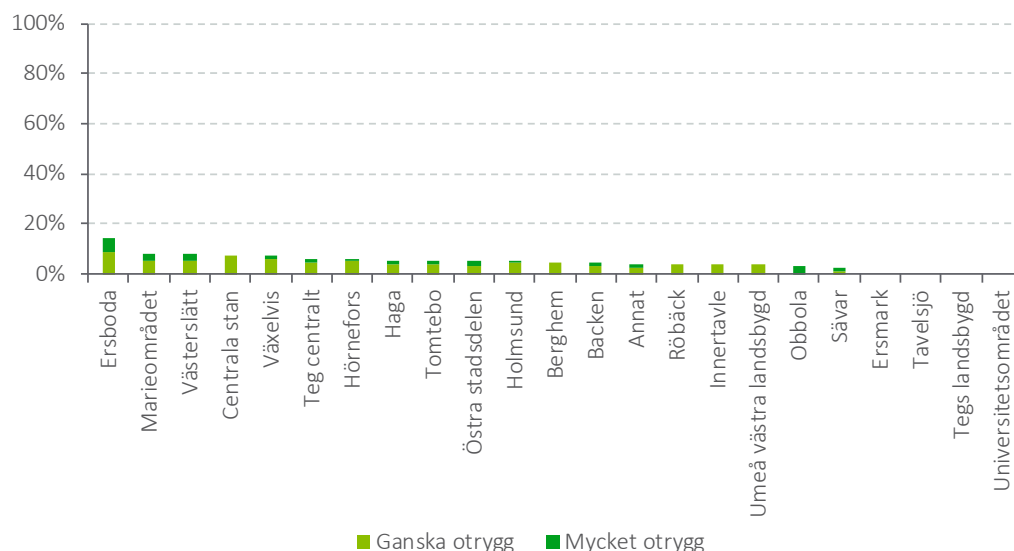
Figur 28. Tjejers upplevda otrygghet när de går hem ensamma på kvällen.

Killarnas otrygghet uppdelat på kommunens områden varierar mellan noll procent upp till 14 procent. Ersboda är det område som har den högsta andelen otrygga killar, 14 procent. Det är betydligt högre än det område med de näst högsta andelarna otrygga killar som är Marieområdet med 8 procent.

I Ersmark, Tavelsjö, på Tegs landsbygd och på Universitetsområdet är otryggheten obefintlig bland killarna.

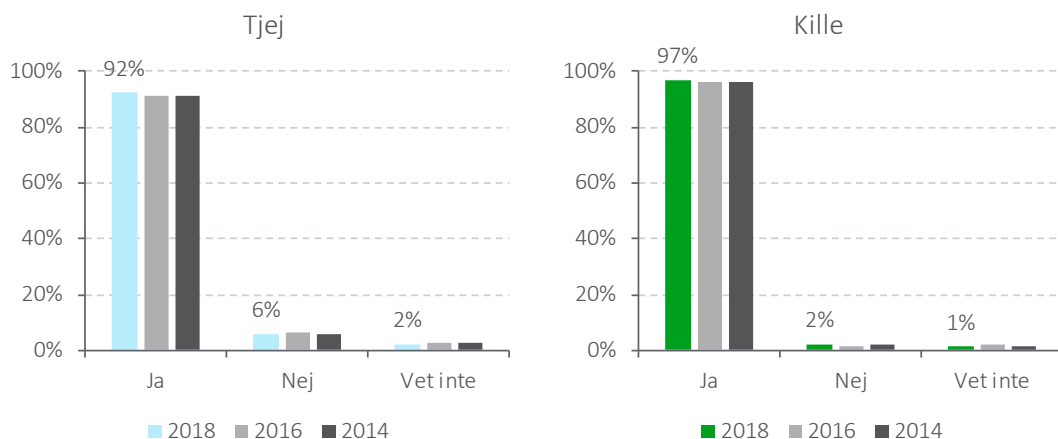
Figur 29. Killars upplevda otrygghet när de går hem ensamma på kvällen.

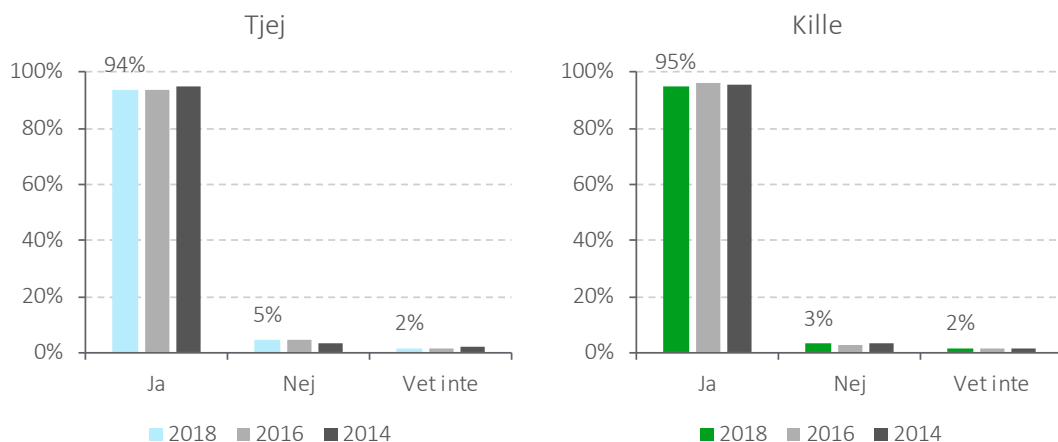
Det är en större andel tjejer som inte känner sig trygga på internet, cirka sex procent respektive två procent för tjejer och killar. Det är ungefär lika stora andelar killar och tjejer som svarat "Vet inte". Cirka fyra procent har svarat att de inte är trygga vilket handlar om 230 personer.

Figur 30. Känner du dig trygg på internet/nätet? Efter kön.

De allra flesta ungdomarna känner sig trygga i skolan, 94 procent av tjejerna och 95 procent av killarna. Resultaten är stabila jämfört med tidigare års mätningar.

Figur 31. Känner du dig trygg i skolan? Efter kön.

Enkäten innehöll en fråga om vad det är som gör att ungdomarna känner sig otrygga. Frågan var öppen vilket betyder att ungdomarna fick skriva precis vad de ville. Bland tjejerna var det fler som hade svarat på frågan och mycket handlade om att man var rädd för att gå ensam ute när det var mörkt och rädd för att bli överfallen. Totalt är det 891 kommentarer som utgör ordmolnet.

Figur 32. Tjejs anledningar till deras upplevda otrygghet.

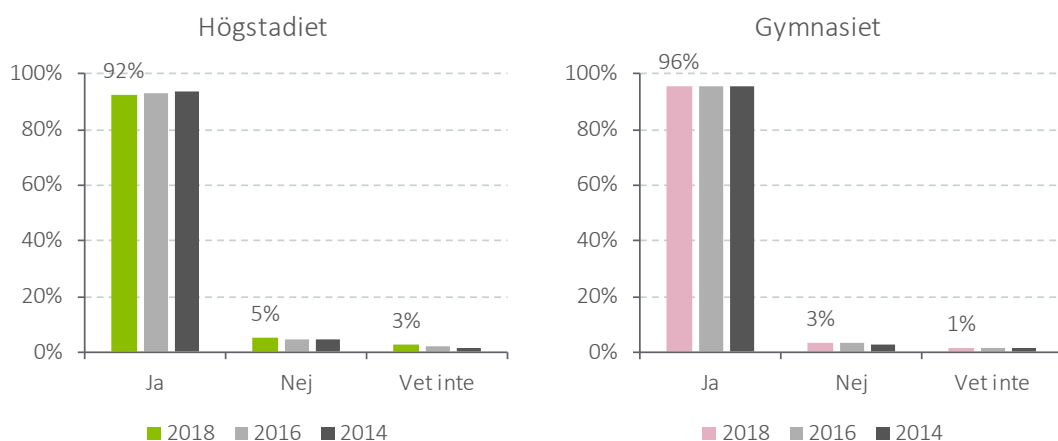
Bland killarna var det inte lika många som besvarat frågan, det var totalt 388 kommentarer. Ordmolnet är därför också mindre. Återkommande anledningar till varför man känner sig otrygg som kille är att man känner sig otrygg i skolan, rädd när det är mörkt ute, att det rör sig människor som man är rädd för ute och att man inte kan veta om andra människor vill en väl eller ej.

Figur 33. Killars anledningar till deras upplevda otrygghet.

Det är en något större andel som upplever otrygghet på högstadiet än på gymnasiet. Som helhet upplever de flesta, 94 procent, att de är trygga i skolan. Ungdomar på gymnasiet känner sig något tryggare i skolan. På gymnasiet är det 91 till 98 procent per program som känner sig trygga i skolan. På högstadiet är spridningen något större och andelen varierar mellan 83 procent upp till 96 procent per skola.

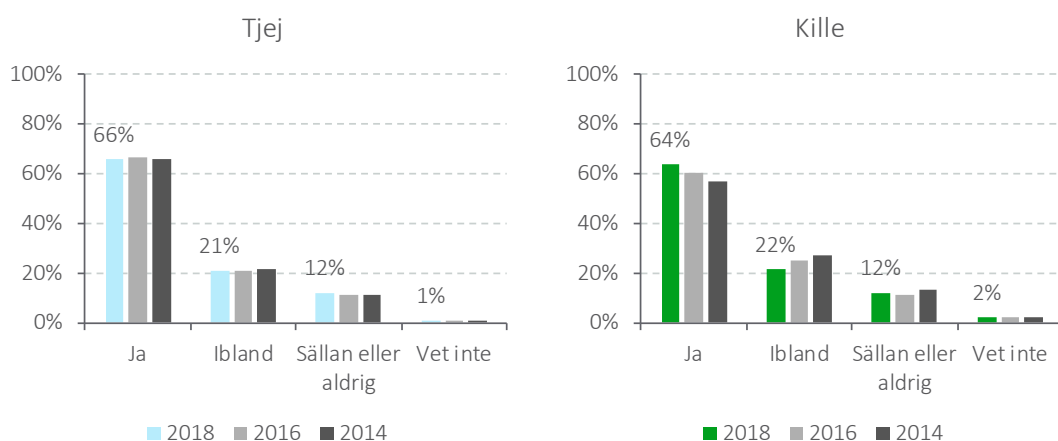
Figur 34. Känner du dig trygg i skolan? Efter ålder.

Initiativ till att prata om viktiga saker

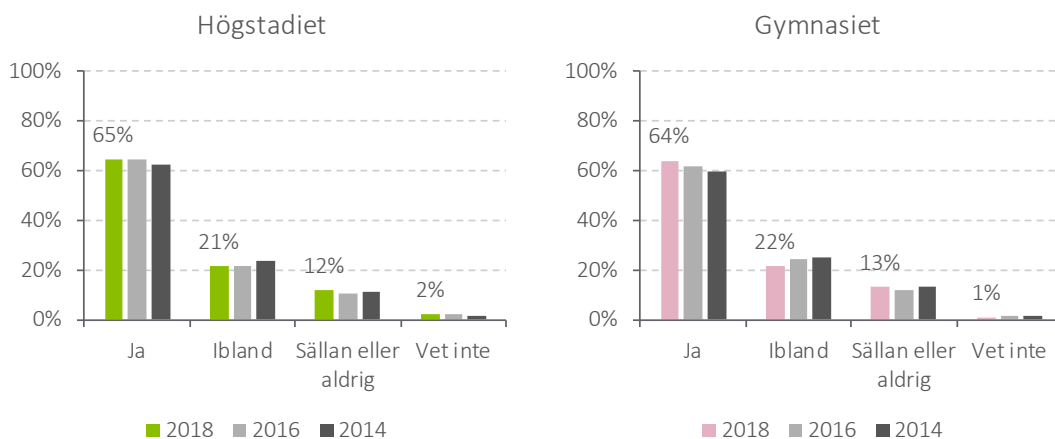
Vid tidigare undersökningar har det varit en större andel tjejer än killar som tagit initiativ till att prata med sina föräldrar. I årets undersökning är det dock ingen stor skillnad mellan könen. Det är 66 procent av tjejerna som säger att de själva tar initiativ till att prata med föräldrarna jämfört med killarnas 64 procent. För tjejerna är denna andel på samma nivå som vid de tidigare undersökningarna. För killarna är andelen högre än vid förra undersökningen. Trenden för killarna går åt att en högre andel killar svarar "Ja" på att de själva tar initiativ till att prata med sina föräldrar.

Figur 35. Tar du initiativ till att prata med dina föräldrar om sådant som är viktigt för dig? Efter kön.

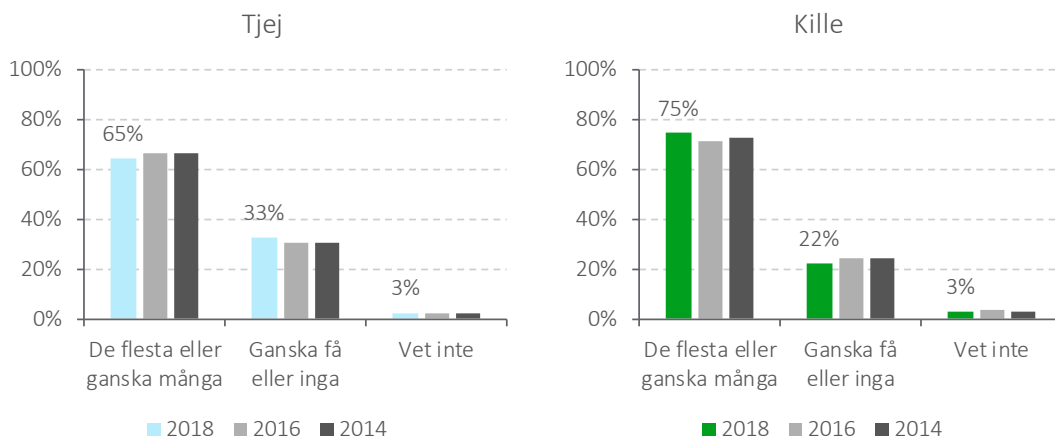
Det verkar inte vara någon större skillnad mellan hur många ungdomar som tar initiativ till att prata med sina föräldrar beroende på om de går på högstadiet eller gymnasiet, andelen är bara marginellt högre för ungdomarna på högstadiet. För båda åldrarna är det en högre andel som svarar "Ja" jämfört med 2016 och 2014, men ökningen är störst på gymnasiet.

Figur 36. Tar du initiativ till att prata med dina föräldrar om sådant som är viktigt för dig? (Initiativ betyder att du själv vill och börjar samtalet) Efter ålder.

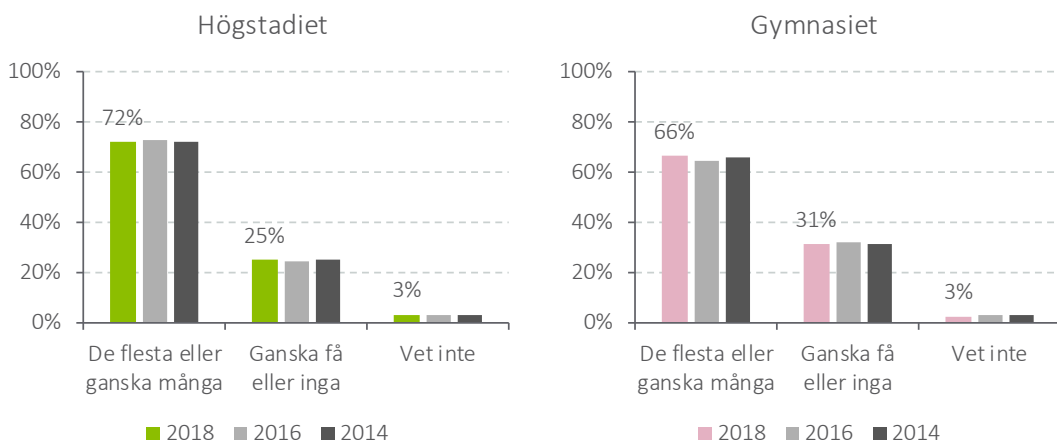
Som tidigare år är det en betydligt högre andel killar som tycker att man kan lita på andra människor. Det är något lägre andel tjejer och något högre andel killar som angett att man kan lita på "de flesta eller ganska många". Det är vanligare att killar uppger att man inte litar på någon alls medan tjejer hellre svarar "ganska få".

Figur 37. Tycker du att man kan lita på andra människor? Efter kön.

72 procent av ungdomarna på högstadiet och 66 procent av ungdomarna på gymnasiet tycker att man kan lita på de flesta eller ganska många människor. Ungdomar på högstadiet litar alltså på fler människor än vad ungdomarna på gymnasiet gör. De som känner sig otrygga i skolan tycker generellt inte att man kan lita på så många människor. Spridningen mellan högsta och lägsta resultat per skola eller program är ca 30 procentenheter.

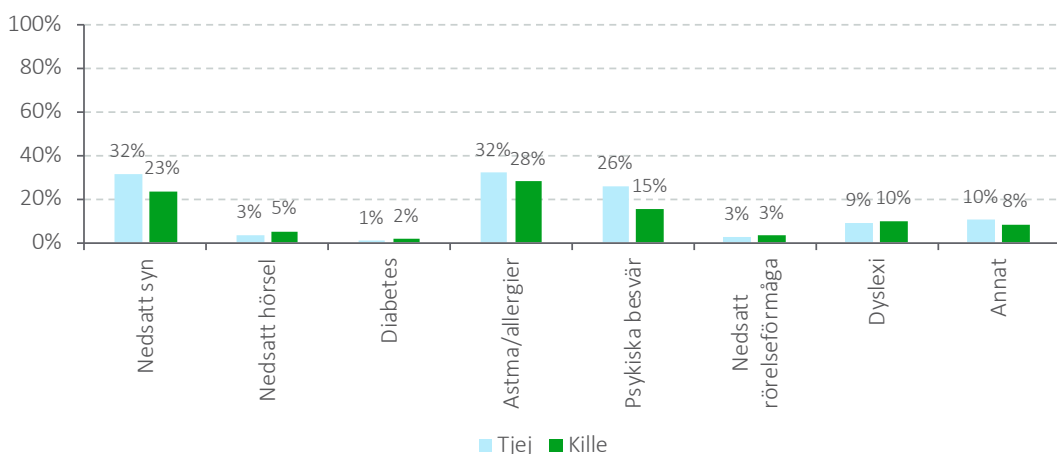
Figur 38. Tycker du att man kan lita på andra människor? Efter ålder.

Besvär

Nästan en tredjedel av ungdomarna har uppgett att de har astma eller någon typ av allergi. Nästan lika många har nedsatt syn. Efter dessa två svarsalternativ är det vanligaste att man har psykiska besvär. I psykiska besvär ingår större svårigheter med koncentration och uppmärksamhet, depression med mera. Killarna har i regel mindre besvär än tjejerna och ligger nästan 10 procentenheter under tjejerna både på nedsatt syn och psykiska besvär.

Figur 39. Har du något av följande? Efter kön.

Sammanfattning

- Två av tre ungdomar tar själva initiativ till att prata med sina föräldrar om viktiga saker. Tjejerna är något mer benägna att ta initiativ än killarna. Andelen som uppger att de tar initiativ till att prata med sina föräldrar har ökat för killarna och gymnasieungdomarna sedan år 2016.
- Killar och ungdomar på högstadiet tycker i något högre utsträckning att man kan lita på andra människor jämfört med tjejer och gymnasieungdomar.
- 26 procent av tjejerna och 15 procent av killarna har svarat att de har problem med exempelvis koncentration eller depression.
- Det finns en grupp av ungdomar som känner sig väldigt trygga och litar på de flesta eller ganska många människor. Denna grupp består till största del av killar.
- Sedan finns det en annan grupp av ungdomar som generellt inte känner sig lika trygga. Denna grupp består mestadels av tjejer. De känner sig relativt trygga hemma och i bostadsområdet men är mer otrygga än andra ungdomar, särskilt med avseende på att gå ensam på kvällen. De har även lägre tillit till andra människor.
- De flesta tjejer och killar känner sig trygga i sitt hem och i området där de bor. På internet och i skolan känner sig de flesta ungdomar också trygga.
- De flesta killar känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen, det gör dock inte tjejerna. Bland tjejerna är det endast hälften som faktiskt känner sig trygga när de går hem ensamma sent på dagen.

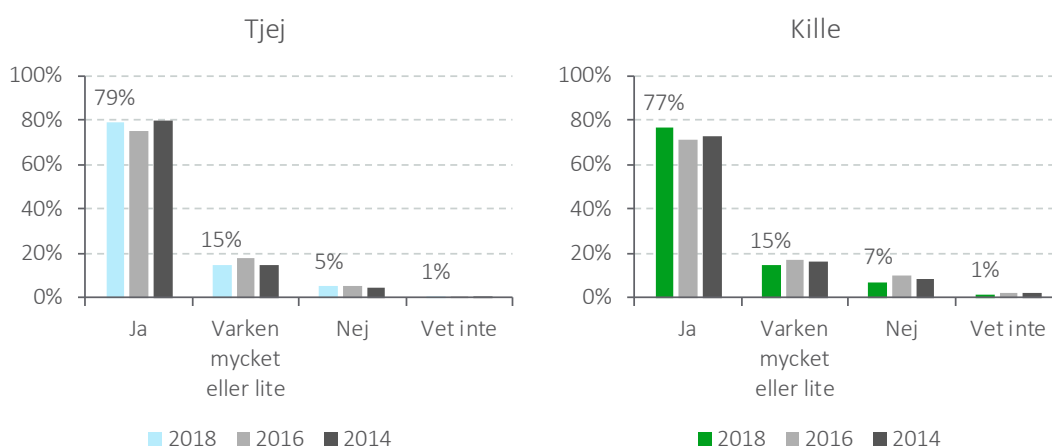

Foto: Fredrik Larsson

Lärande i skolan

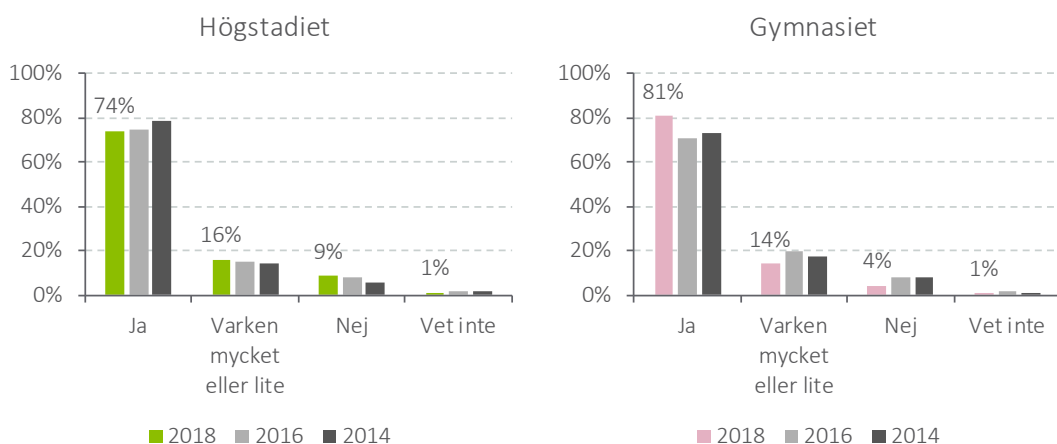
Nästan 80 procent av ungdomarna tycker att de lär sig viktiga saker i skolan. Andelarna är på samma nivå eller strax över 2014 års nivå både för killar och tjejer. Mellan 2014 och 2016 gick andelen som svarade "Ja" ner, men i år har den ökat igen.

Figur 40. Lär du dig viktiga saker i skolan? Efter kön.

Det är en något högre andel av ungdomarna som tycker att de lär sig viktiga saker på gymnasiet än på högstadiet. Trenderna går också åt olika håll, på högstadiet verkar det vara färre och färre som tycker att de lär sig viktiga saker jämfört med gymnasiet där trenden var likadan mellan 2014 och 2016 men i årets undersökning är det en betydligt högre andel som tycker att man lär sig viktiga saker i skolan. På högstadiet är det i snitt per skola 60 procent till 84 procent som tycker att man lär sig viktiga saker i skolan. På gymnasiet är andelen något högre, mellan 72 till 97 procent per program.

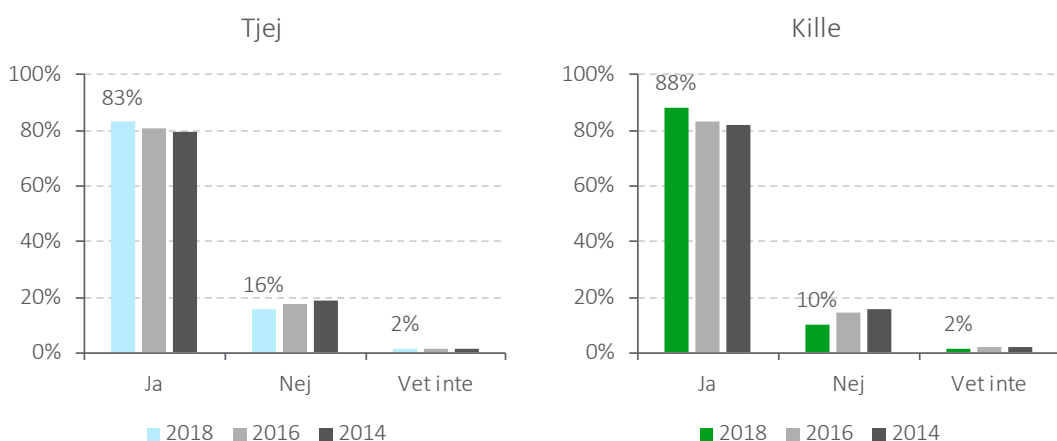
Figur 41. Lär du dig viktiga saker i skolan? Efter ålder.

Tempot i skolan

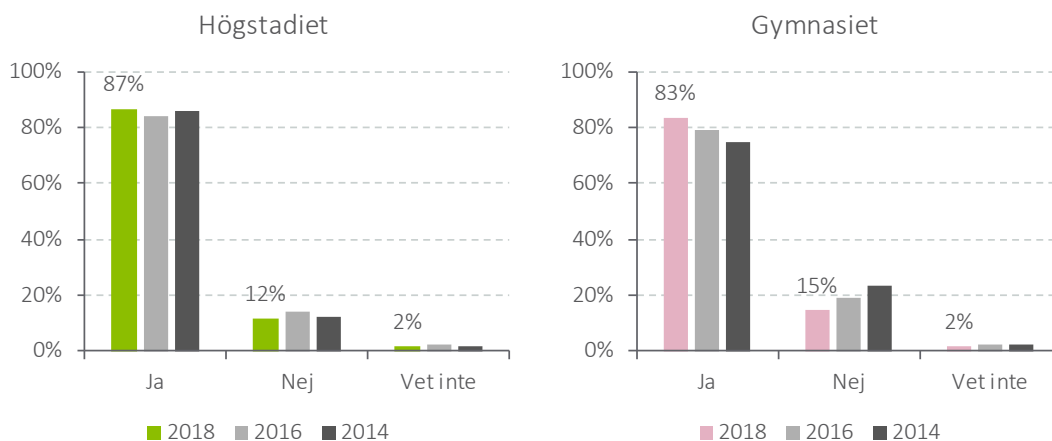
Både för tjejer och killar går trenden mot att andelen ökar som svarar att de hinner med sitt skolarbete. Killarna har haft en något starkare ökning av "Ja"-svar. Det är 16 procent av tjejerna och 10 procent av killarna som inte känner att de hinner med sitt skolarbete.

Figur 42. Hinner du med ditt skolarbete? Efter kön.

Nästan 9 av 10 ungdomar på högstadiet känner att de hinner med sitt skolarbete. På gymnasiet är andelen något lägre, men gymnasieungdomarna har blivit fler och fler för varje undersökning som tycker att de hinner med skolarbetet. 12 procent av högstadiungdomarna och 15 procent av gymnasieungdomarna känner att de inte hinner med skolarbetet. Per högstadie varierar andelen som känner att de hinner med sitt skolarbete mellan strax över 70 procent upp till 96 procent.

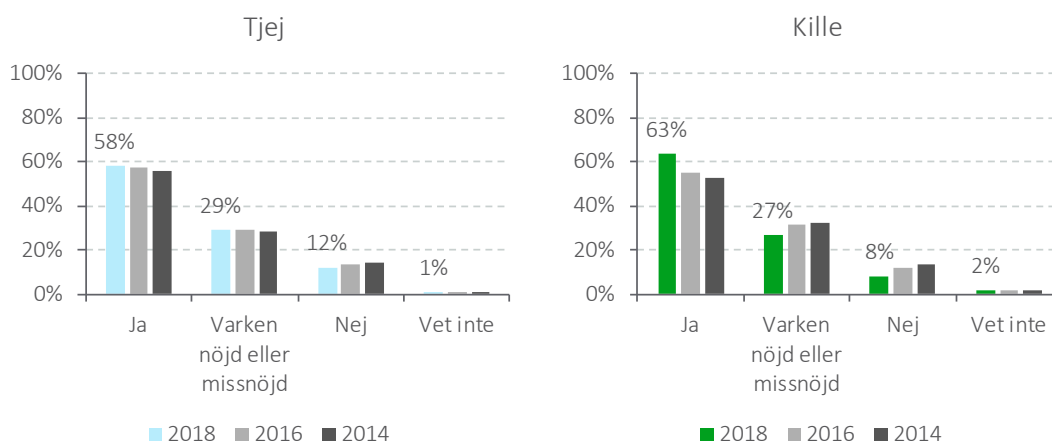
Figur 43. Hinner du med ditt skolarbete? Efter ålder.

Nöjdhet med skolresultat

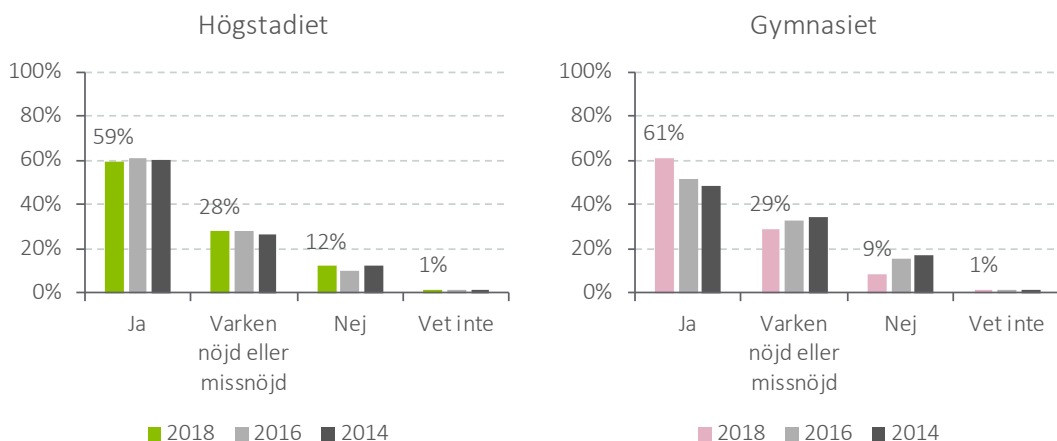
En något högre andel än tidigare är nöjda med sina skolresultat, speciellt bland killarna syns en tydlig ökning. 58 procent av tjejerna och 63 procent av killarna är nöjda med skolresultaten. Bland tjejerna är 12 procent eller 340 personer missnöjda med sina skolresultat, motsvarande siffra för killarna är 8 procent eller 220 personer.

Figur 44. Är du nöjd med dina skolresultat? Efter kön.

Cirka 6 av 10 ungdomar både på högstadiet och gymnasiet är nöjda med sina skolresultat. För ungdomarna på högstadiet är detta ungefär på samma nivå som tidigare medan gymnasieungdomarna visar en märkbar ökning sedan förra undersökningen.

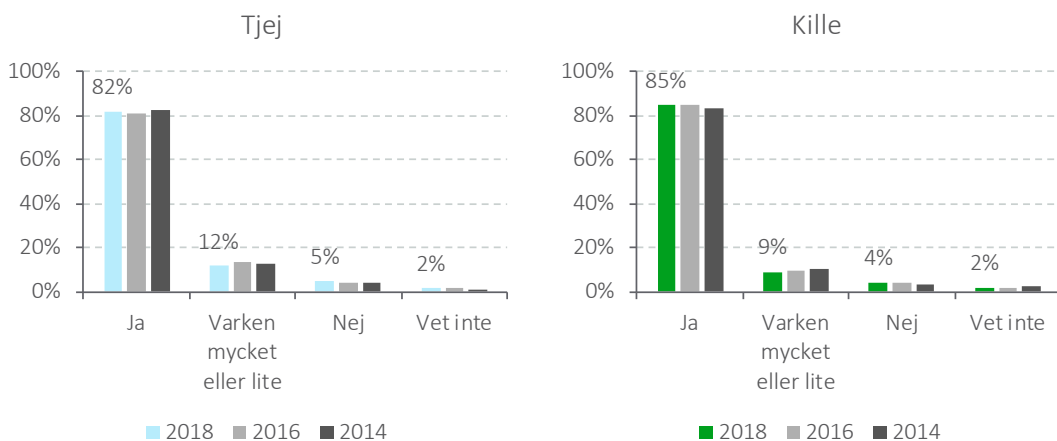
Figur 45. Är du nöjd med dina skolresultat? Efter ålder.

Respekt mellan klasskamrater

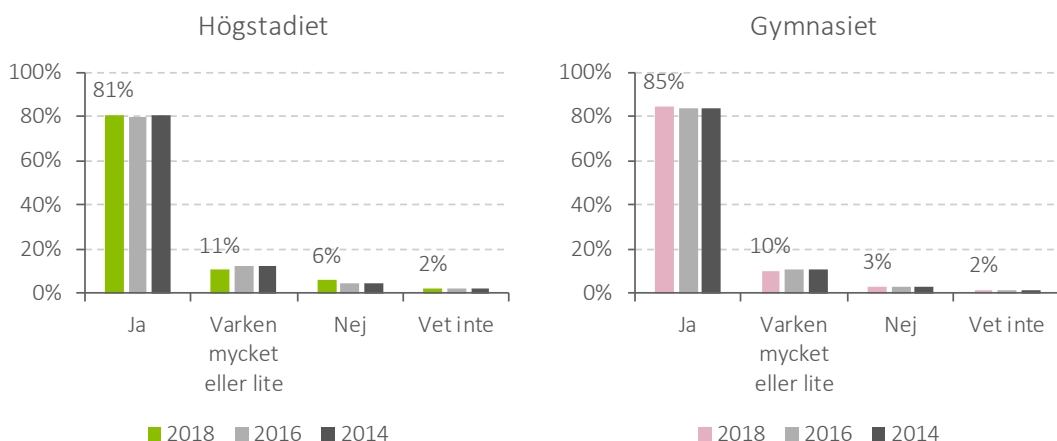
De flesta tjejer och killar känner sig respekterade av sina klasskamrater. Fem respektive fyra procent av tjejerna och killarna känner sig inte respekterade. Detta motsvarar ca 140 tjejer och 110 killar.

Figur 46. Känner du dig respekterad av dina klasskamrater? Efter kön.

På högstadiet är det sex procent som inte känner att de är respekterade bland sina klasskamrater, på gymnasiet är andelen något lägre, ca tre procent. Ungefär 10 procent på både högstadiet och gymnasiet tycker att de varken är mycket eller lite respekterade av sina klasskamrater.

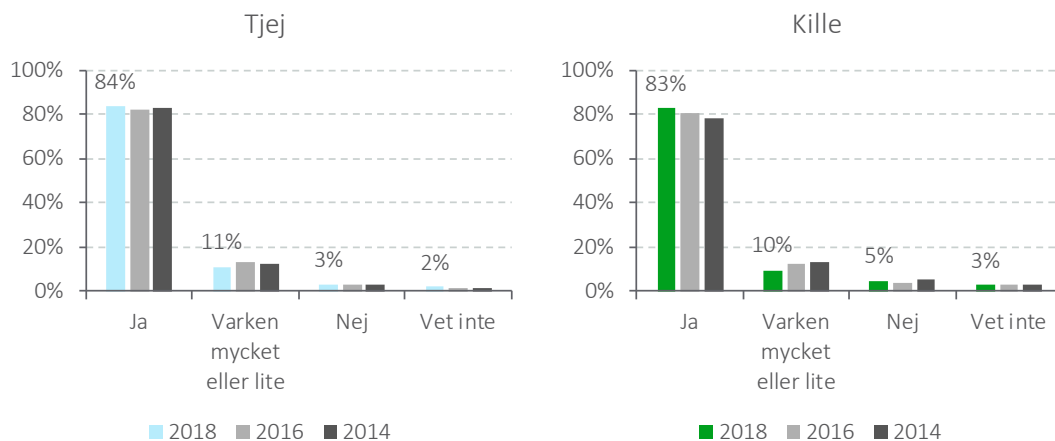
Figur 47. Känner du dig respekterad av dina klasskamrater? Efter ålder.

Respekt mellan ungdomar och vuxna i skolan

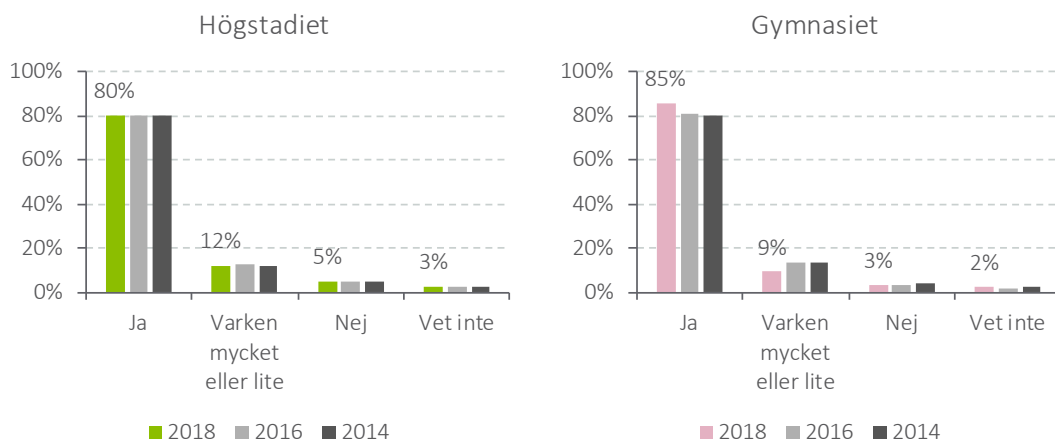
De allra flesta ungdomar känner sig respekterade av vuxna i skolan. Det är i princip ingen skillnad mellan könen. Tre procent av tjejerna och fem procent av killarna känner sig inte respekterade av vuxna i skolan, vilket motsvarar cirka 85 tjejer och 140 killar.

Figur 48. Känner du dig respekterad av vuxna i skolan? Efter kön.

På högstadiet känner sig 80 procent av ungdomarna respekterade. På gymnasiet är andelen något högre där 85 procent känner sig respekterade. Ungdomarna som upplever att de blir respekterade av sina klasskamrater upplever i högre utsträckning också att de blir respekterade av vuxna i skolan. Genomsnittet per högstadieskola varierar från 65 procent som känner sig respekterade på vissa skolor, till 90 procent som känner sig respekterade på andra skolor.

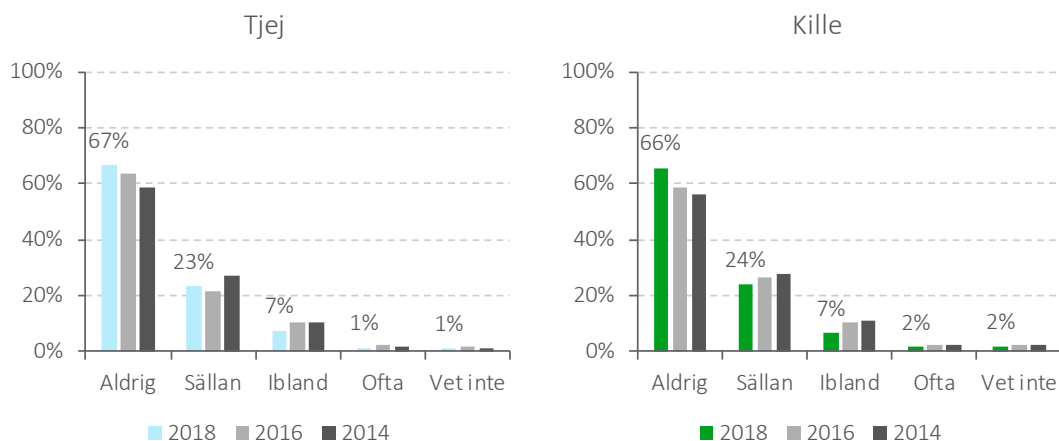
Figur 49. Känner du dig respekterad av vuxna i skolan? Efter ålder.

Skolk

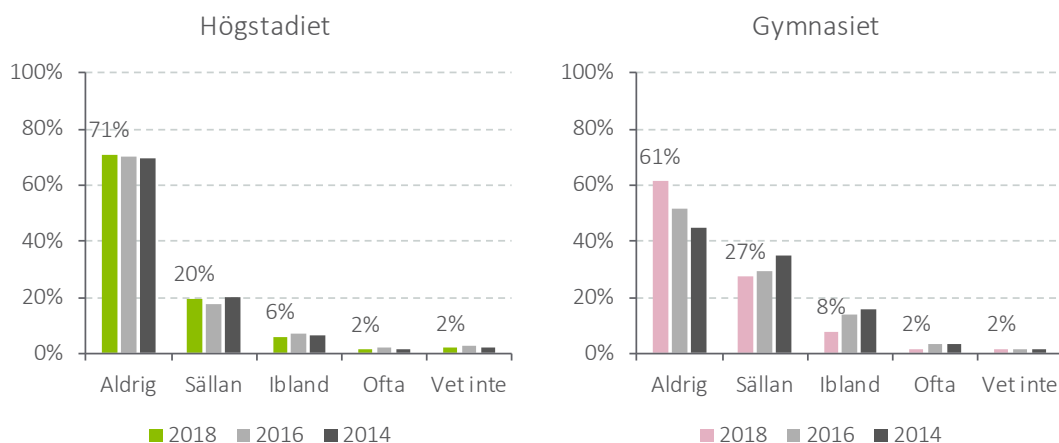
Förekomsten av skolkande är väldigt lika mellan könen. Två av tre ungdomar brukar aldrig vara borta från skolan utan giltig anledning. Bland de övriga är det ca 25 procent som sällan är borta utan giltig anledning och sju procent som är borta ibland. Jämfört med 2014 och 2016 har skolkandet minskat.

Figur 50. Brukar du vara borta från skolan utan tillåtelse/giltig anledning? Efter kön.

Skolkandet förekommer i lägre grad på högstadiet. Det är ungefär lika stora andelar som anger att de brukar eller inte brukar skolka som 2014 och 2016. På gymnasiet går trenden åt att färre skolkar, andelen som aldrig brukar skolka har ökat med 9 procentenheter sedan förra undersökningen. Vilket kan hänga ihop med att fler anser att man lär sig viktiga saker i skolan. Det är nästan lika stora andelar som säger att de skolkar ibland eller ofta både på högstadiet och gymnasiet. Skillnaden är andelen som svarat "sällan", de utgör en större andel på gymnasiet.

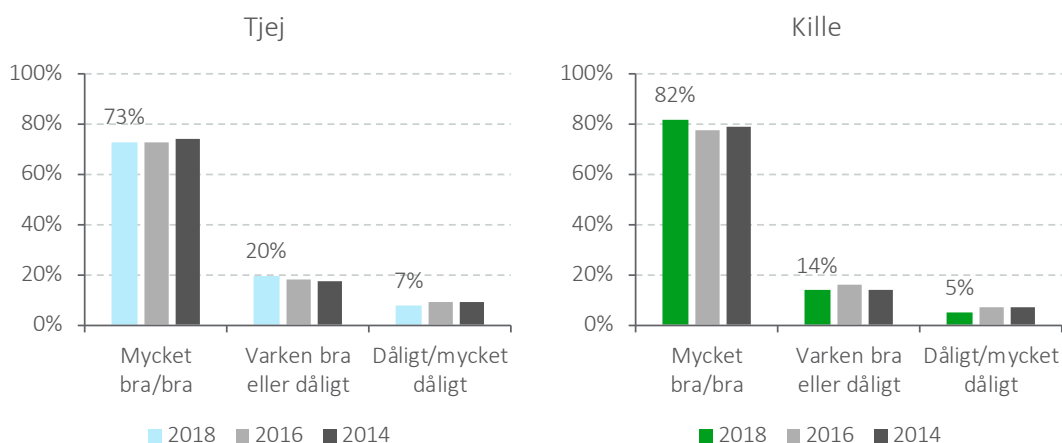
Figur 51. Brukar du vara borta från skolan utan tillåtelse/giltig anledning? Efter ålder.

Skolan som helhet

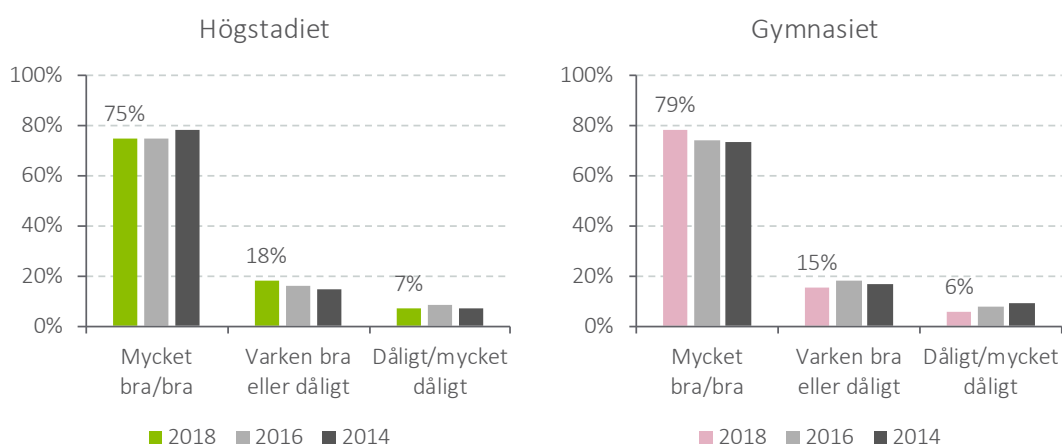
Strax över 70 procent av tjejerna tycker att det varit mycket bra eller bra i skolan under det senaste halvåret. Bland killarna är det strax över 80 procent som tycker att det varit mycket bra eller bra. Sju procent av tjejerna som tycker att det varit dåligt eller mycket dåligt i skolan, bland killarna är det fem procent.

Figur 52. Hur tycker du att det som helhet varit i skolan de senaste 6 månaderna? Efter kön.

Strax under 80 procent av ungdomarna på både högstadiet och gymnasiet tycker att det varit bra eller mycket bra i skolan under senaste halvåret. Andelen är något lägre på högstadiet än på gymnasiet. Sex till sju procent av ungdomarna på högstadiet och gymnasiet anser att det varit dåligt eller mycket dåligt. Det finns både skolor och program som har ett genomsnitt på 56 procent ungdomar som tyckt att det varit bra eller mycket bra i skolan. Andelarna varierar mellan skolor och program ända upp till 90 procent för högstadieskolorna och 97 procent för gymnasieprogrammen.

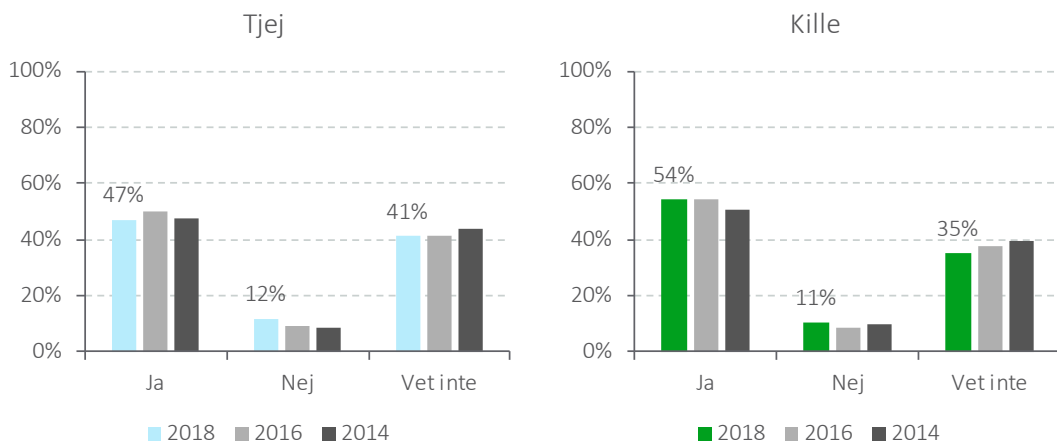
Figur 53. Hur tycker du att det som helhet varit i skolan de senaste 6 månaderna? Efter ålder.

Skolans ställningstagande mot kränkningar

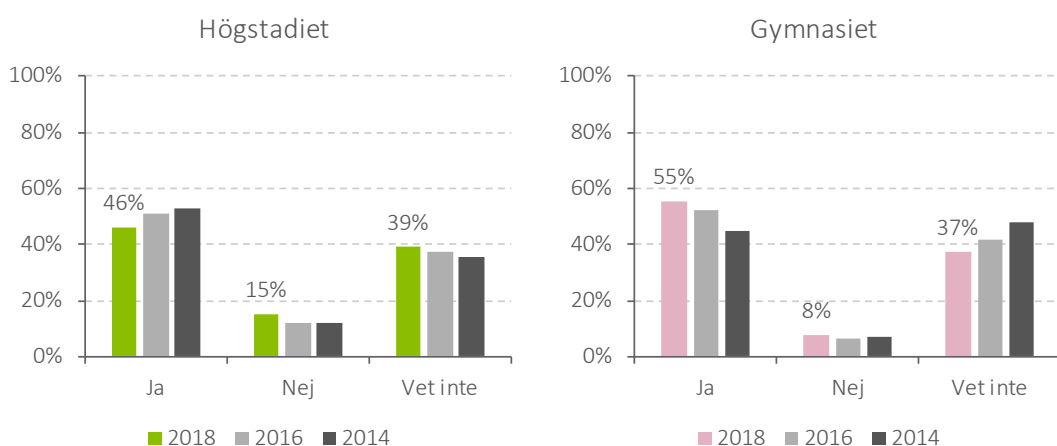
Ungefär hälften av tjejerna och killarna säger att man på den skola de går på tagit ställning mot kränkande eller nedvärderande behandling. Det är något vanligare att killar är medvetna om skolans policyarbete. Andelen "Nej"-svar är lika för båda könen, strax över 10 procent. Det är många som svarar att de inte vet.

Figur 54. Har man på din skola tagit ställning mot alla former av kränkande eller nedvärderande behandling? Efter kön.

46 procent av högstadiungdomarna och 55 procent av gymnasieungdomarna säger att deras skola har tagit ställning mot kränkande och nedvärderande behandling. Trenderna går dock åt olika håll. För högstadiet går trenden mot att en lägre andel äger att skolan har tagit ställning och en högre andel svarar "Vet inte". För gymnasieungdomarna är trenden motsatt.

Figur 55. Har man på din skola tagit ställning mot alla former av kränkande eller nedvärderande behandling? Efter ålder.

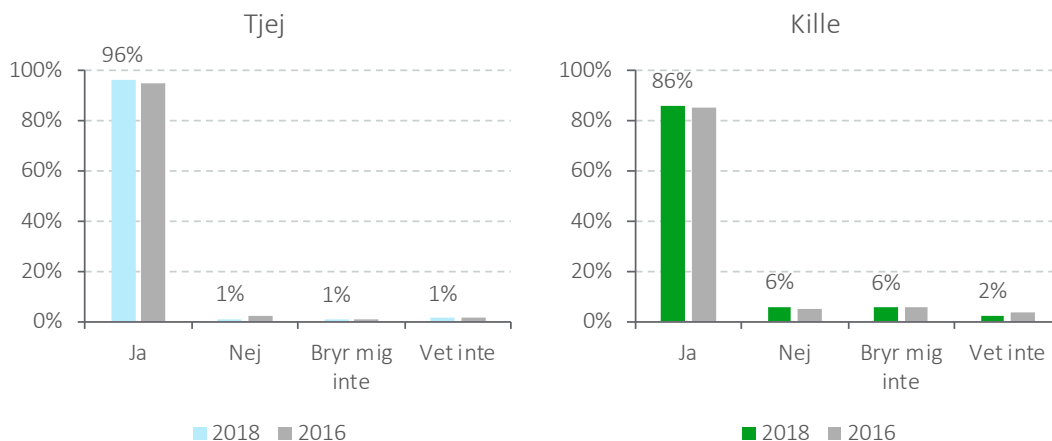

Människors lika värde

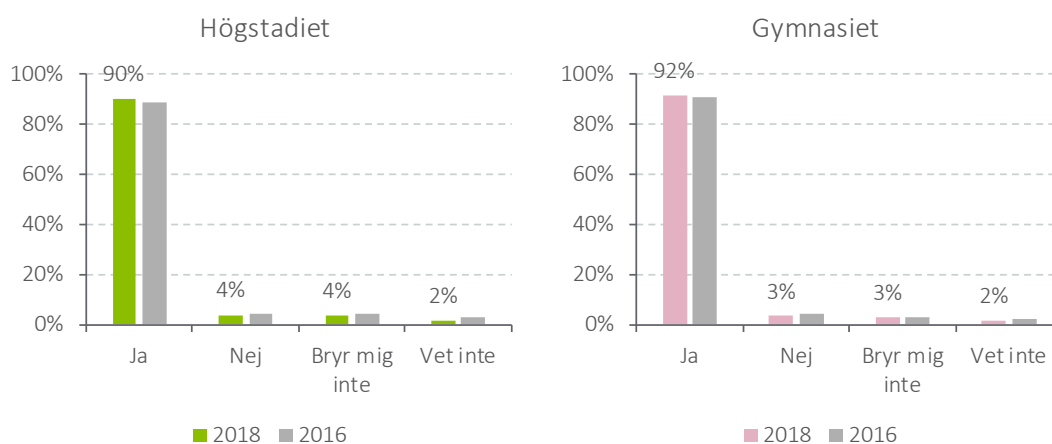
De allra flesta ungdomar tycker att alla människor är lika mycket värda. Det finns dock en skillnad mellan könen där 10 procentenheter mer tjejer än killar säger att alla är lika mycket värda. Bland killarna är det sex procent som har svarat att de inte bryr sig och sex procent har svarat att de inte tycker att alla människor är lika mycket värda.

Figur 56. Håller du med om att alla människor är lika mycket värda oavsett kön, könsidentitet, religion, sexualitet, funktionsnedsättning eller var man kommer ifrån? Efter kön.

På högstadiet är det 90 procent av alla som tycker att människor är lika mycket värda, på gymnasiet är andelen 92 procent. Fyra procent av högstadiungdomarna och tre procent av gymnasieungdomarna tycker inte att alla människor är lika mycket värda. Andelen per högsta-dieskola som tycker att alla människor är lika mycket värda går mellan 83 till 100 procent.

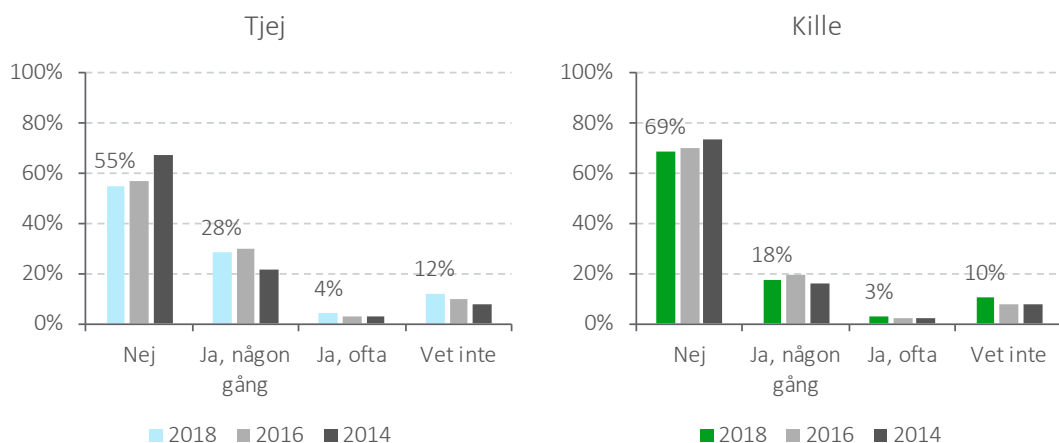
Figur 57. Håller du med om att alla människor är lika mycket värda oavsett kön, könsidentitet, religion, sexualitet, funktionsnedsättning eller var man kommer ifrån? Efter ålder.

Utsatthet för kränkningar

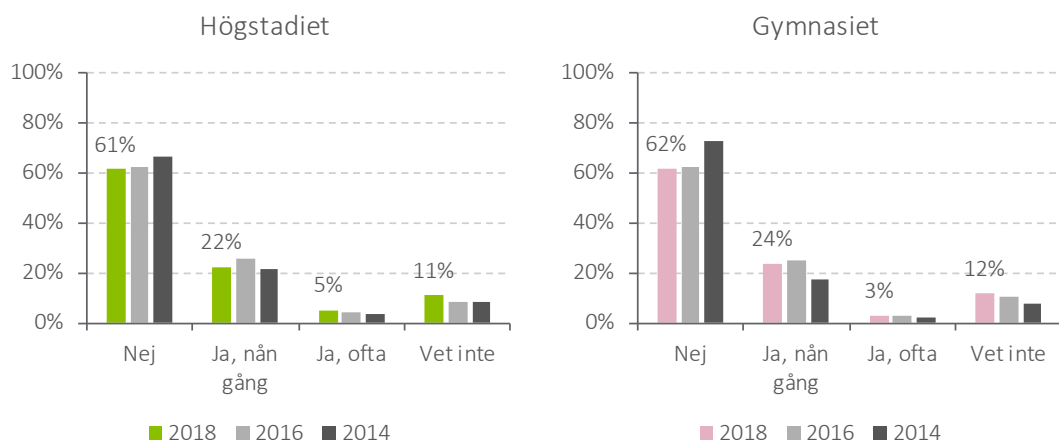
32 procent av tjejerna har någon gång eller ofta blivit utsatt för kränkande eller nedvärderande behandling för killarna är det 21 procent. 55 procent av tjejerna och 69 procent av killarna har inte blivit utsatta för kränkningar. En skillnad från föregående mätning är att det är en större andel både tjejer och killar som inte vet om de blivit utsatta för någon kränkande eller nedvärderande behandling. Den övergripande trenden går åt att fler anser sig ha blivit utsatta för kränkningar eller vet inte om det blivit utsatta för kränkningar.

Figur 58. Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för kränkande eller nedvärderande behandling? Efter kön.

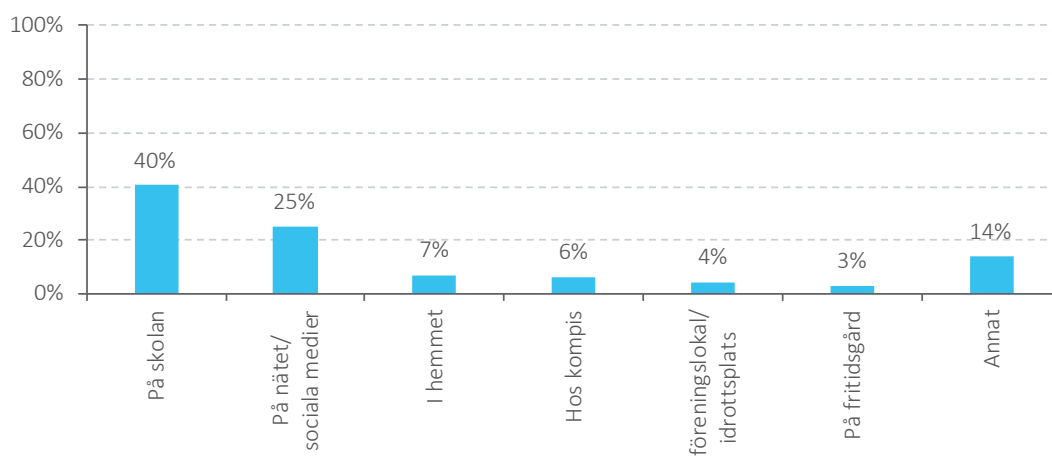

Det är ungefär lika stora andelar ungdomar på högstadiet och gymnasiet som upplevt att de blivit kränkta eller blivit utsatta för nedvärderande behandling, fem respektive tre procent för de som ofta blivit utsatta. Skillnaden mot tidigare år är till stor del att svaren "Nej" och "Ja, någon gång" minskat och "Vet inte" ökat.

Figur 59. Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för kränkande eller nedvärderande behandling? Efter ålder.

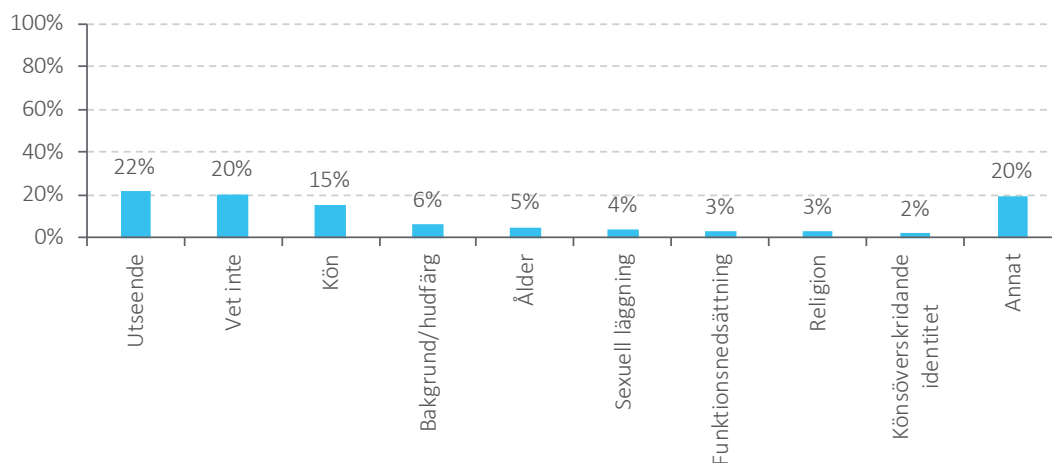
Skolan är den vanligaste platsen där kränkningar sker. 40 procent av alla kränkningar har skett på skolan. Det näst vanligaste är att det skett på nätet eller sociala medier, det står för 25 procent.

Det som uppges som den vanligaste bakgrunden till att man har blivit kränkt är på grund av ens utseende. Det är 22 procent av kränkningarna som enligt uppgift beror på detta.

Vid 20 procent av alla tillfällen vet personen som utsatts inte vad kränkningen eller den nedvärderande behandlingen berodde på. Då är ett antal möjliga bakgrunder nämnda i övriga alternativ utöver att det också finns ett alternativ som heter "Annat". De som utsatts har med andra ord ingen aning om varför de blivit utsatta.

Figur 61. Hade den kränkande eller nedvärderande behandlingen samband med något av följande? Flera alternativ är möjliga.

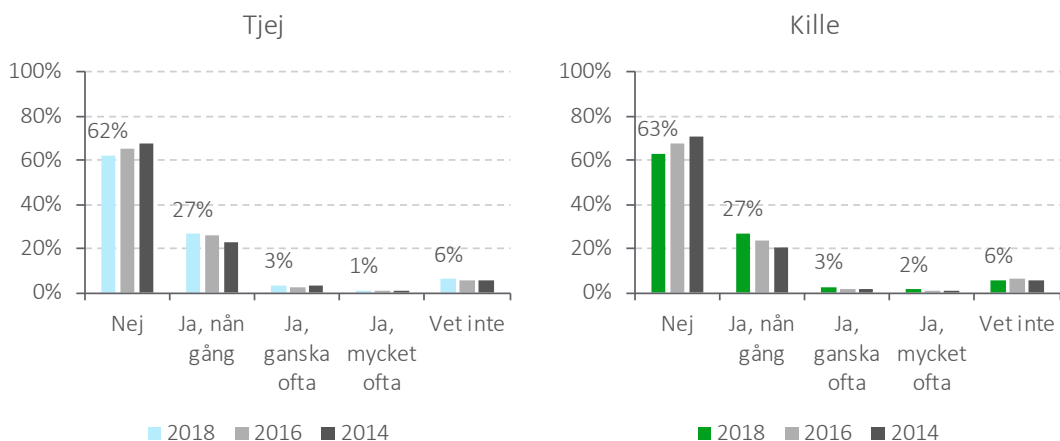

Hamnat i bråk

Det finns ett samband mellan ungdomar som känner sig respekterade av klasskamrater och vuxna i skolan och om de blivit utsatta för kränkning och om de har hamnat i bråk. De som upplever att respekten är lägre har oftare också utsatts för någon sorts kränkning och har också oftare hamnat i bråk.

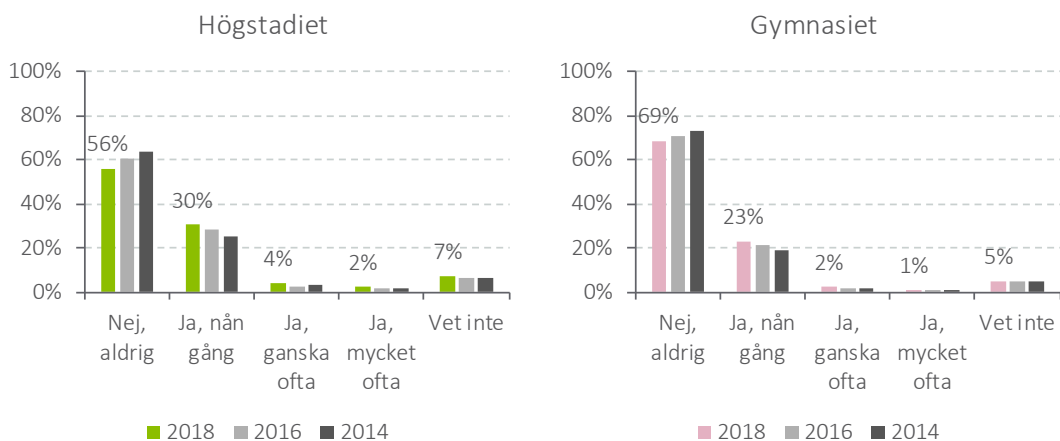
Två av tre tjejer och killar har inte hamnat i bråk under de senaste tre månaderna. 27 procent har någon gång varit i bråk och tre procent har ganska ofta varit i bråk. Jämfört med 2014 och 2016 är det fler som hamnat i bråk någon gång och färre som aldrig är i bråk.

Figur 62. Har du hamnat i bråk någon gång under de senaste tre månaderna? Efter kön.

Det finns en skillnad mellan högstadiet och gymnasiet. Högstadiungdomar hamnar i bråk oftare. 56 procent av högstadiungdomarna och 69 procent av gymnasieungdomarna hamnar aldrig i bråk. Om de som "någon gång", "ganska ofta" och "mycket ofta" grupperas ihop är det 36 procent av ungdomarna på högstadiet som hamnar i bråk. På gymnasiet är andelen 26 procent.

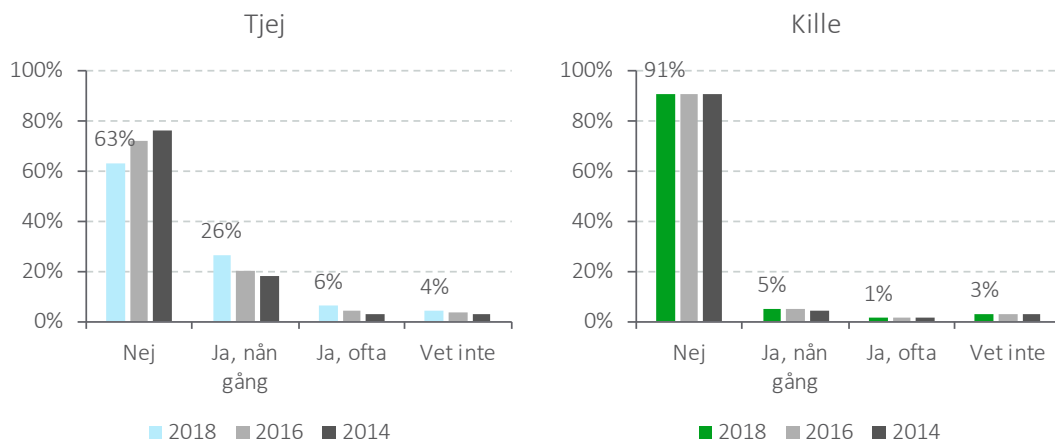
Figur 63. Har du hamnat i bråk någon gång under de senaste tre månaderna? Efter ålder.

Obehagliga förslag

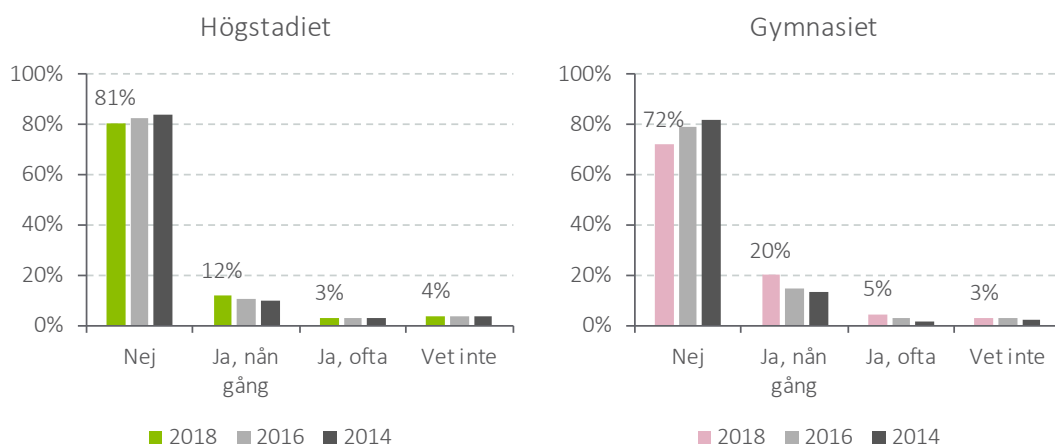
32 procent, vilket är ungefär var tredje tjej, har någon gång eller ofta fått obehagliga sexuella förslag eller blivit sexuellt ofredad per telefon eller på internet. Bland killarna är andelen 6 procent. 91 procent av killarna och 63 procent av tjejerna har aldrig fått obehagliga sexuella förslag. För killarna ligger svaren i linje med tidigare mätningar. För tjejerna är det en större andel för varje år som någon gång eller ofta fått obehagliga sexuella förslag.

Figur 64. Har du fått obehagliga sexuella förslag eller blivit sexuellt ofredad per telefon eller på internet?

Tidigare har andelen ungdomar som inte blivit ofredade på högstadiet och gymnasiet varit ungefär lika. I årets undersökning har dock andelen minskat på gymnasiet och skillnaden är nu närmare 10 procentenheter. På högstadiet är det 15 procent som åtminstone någon gång blivit ofredade. På gymnasiet är motsvarande andel 25 procent.

Figur 65. Har du fått obehagliga sexuella förslag eller blivit sexuellt ofredad per telefon eller på internet? Flera alternativ är möjliga.

Sammanfattning

- Det är fler tjejer och killar än tidigare som tycker att man lär sig viktiga saker i skolan. På gymnasiet är andelen något högre än på högstadiet.
- Cirka 85 procent av ungdomarna säger att de hinner med sitt skolarbete. Det är en högre andel av killarna än tjejerna som uppger att de hinner med skolarbetet. Andelen är också högre på högstadiet än gymnasiet. Totalt sett har andelen som säger att de hinner med skolarbetet ökat sedan tidigare undersökningar.
- Ungefär 60 procent av ungdomarna är nöjda med sina skolresultat. Nöjdheten är högre i år för gymnasieungdomar jämfört med tidigare. Dock inte för högstadieungdomar.
- Strax över 80 procent av ungdomarna känner sig respekterade av sina klasskamrater. Tjejer och ungdomar på högstadiet känner sig lite mindre respekterade. Strax över 80 procent av alla ungdomar känner sig också respekterade av vuxna i skolan. Här har andelarna för killar och gymnasieungdomar också ökat sedan förra undersökningen.
- Cirka 90 procent av ungdomarna säger att de inte brukar vara borta från skolan utan giltig anledning. Andelen har ökat för tjejer, killar och gymnasieungdomar. För högstadieungdomarna var andelen redan på en högre nivå jämfört med gymnasieungdomarna och i år är den på en liknande nivå som tidigare.
- De flesta ungdomar tycker att det har varit bra i skolan under de senaste 6 månaderna. Det är ca 75 procent av tjejerna och högstadieungdomarna som uppger detta och ca 80 procent av killarna och gymnasieungdomarna. Nöjdheten har ökat sedan 2016.
- Andelen ungdomar som upplever att de blivit kränkta har minskat sedan 2016. De flesta kränkningar inträffar på skolan eller på internet.
- Ungefär var tredje tjej har fått obehagliga sexuella förslag per telefon eller på internet.
- Delar man upp ungdomarna i grupper finns en första grupp på strax över 1 100 personer som består av ungdomar som tycker att man lär sig åtminstone ganska viktiga saker i skolan, hinner oftast eller alltid med skolarbete, är ganska nöjda med sitt skolresultat och är aldrig eller väldigt sällan borta från skolan utan giltig anledning.
Den andra gruppen består också av 1 100 personer och är ungdomar som inte tycker man lär sig viktiga saker i skolan, är varken nöjda eller missnöjda med sina skolresultat och är aldrig frånvarande.
Den tredje och sista gruppen är mest kritisk till att man lär sig viktiga saker i skolan, hinner sällan med sina skolarbeten och är mer missnöjda med sina skolresultat. De är sällan frånvarande från skolan men har ändå större benägenhet än de flesta att vara borta utan giltig anledning. Denna grupp består av strax över 700 ungdomar av vilka de flesta är killar.

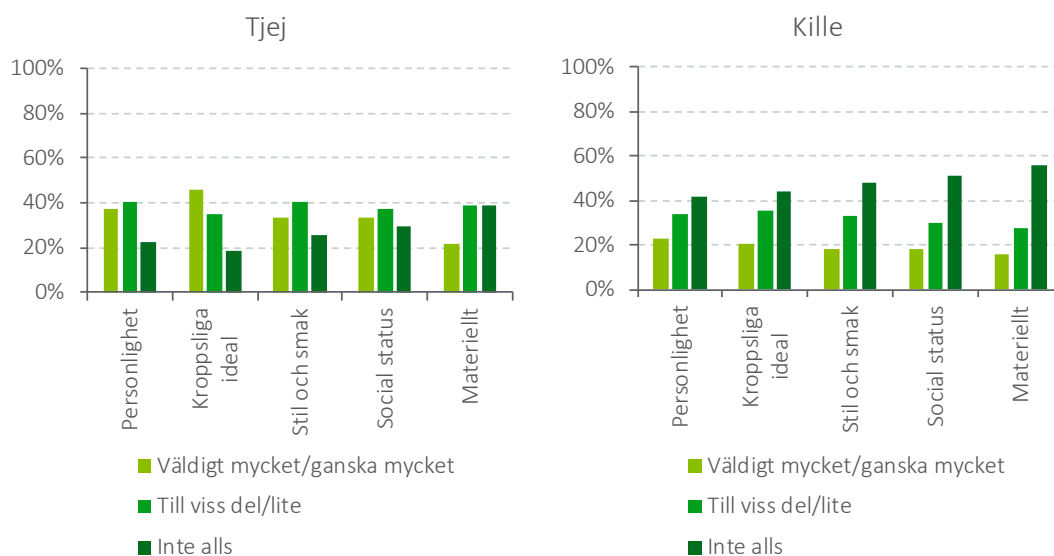

Foto: Robert Rösth

Press från andra

Tjejer känner generellt större press från andra att de ska vara på ett visst sätt när det gäller personlighet, kroppsliga ideal, stil och smak, social status eller vad de ska ha materiellt jämfört med killar. Den största pressen finns inom kroppsliga ideal. 46 procent av alla tjejer känner väldigt mycket eller ganska mycket press från andra att de ska vara på ett visst sätt. Därefter är det personlighet som 38 procent känner press kring. För killarna är det personligheten som flest känner press kring, 23 procent.

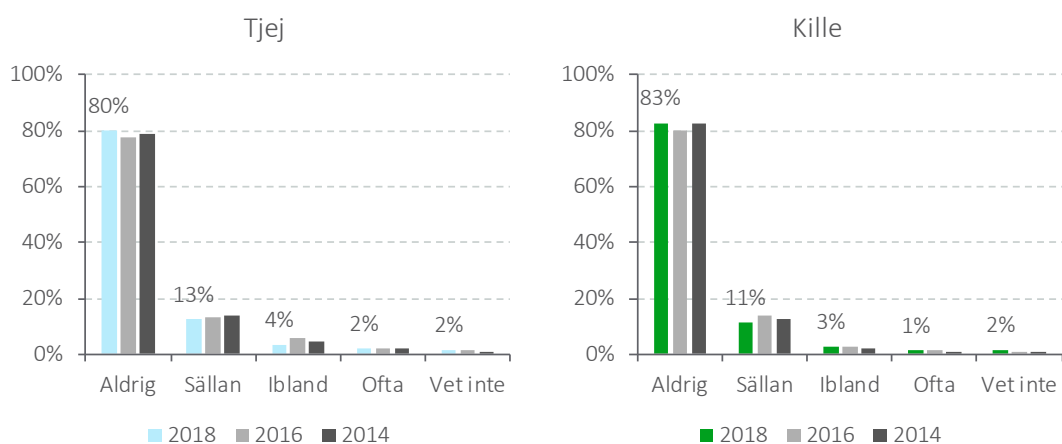
Figur 66. Känner du press från andra att du ska vara på ett visst sätt inom följande områden?

Skolk från idrottslektionen

De flesta ungdomar är aldrig borta från skolidrotten utan giltig anledning. Strax över en av tio ungdomar är sällan borta från skolidrotten och tjejerna något oftare än killarna. Sex procent av tjejerna och fyra procent av killarna är ibland eller ofta borta från skolidrotten utan giltig anledning. Andelarna är i linje med svaren tidigare år. De som svarat att de brukar vara borta från skolidrotten utan giltig anledning känner i högre grad också press på kroppsliga ideal från andra.

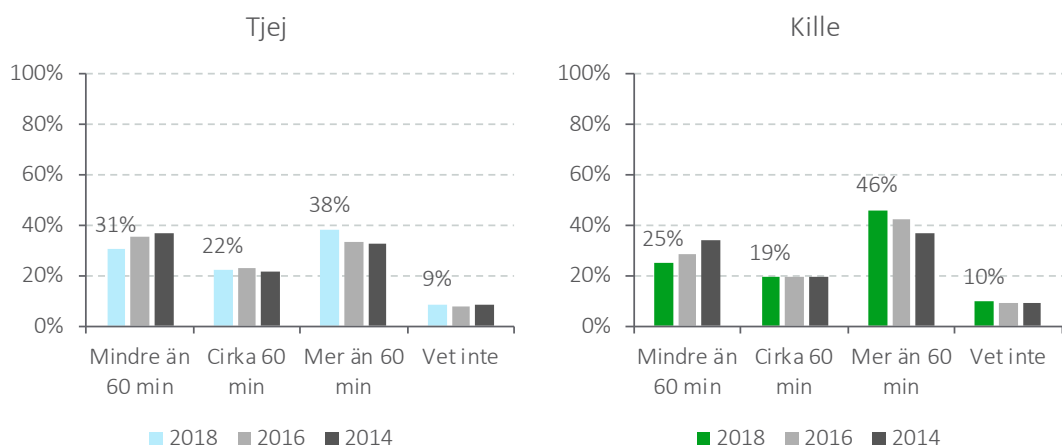
Figur 67. Brukar du vara borta från skolidrotten utan giltig anledning eller tillåtelse?

Motionsvanor

Nära hälften av killarna motionerar mer än en timme per dag, 46 procent. Bland tjejerna är det 38 procent som rör på sig i den omfattningen. Det är ungefär lika stora andelar tjejer och killar som rör på sig cirka en timme. Men en större andel tjejer rör på sig mindre än en timme jämfört med killarna, 31 procent respektive 25 procent.

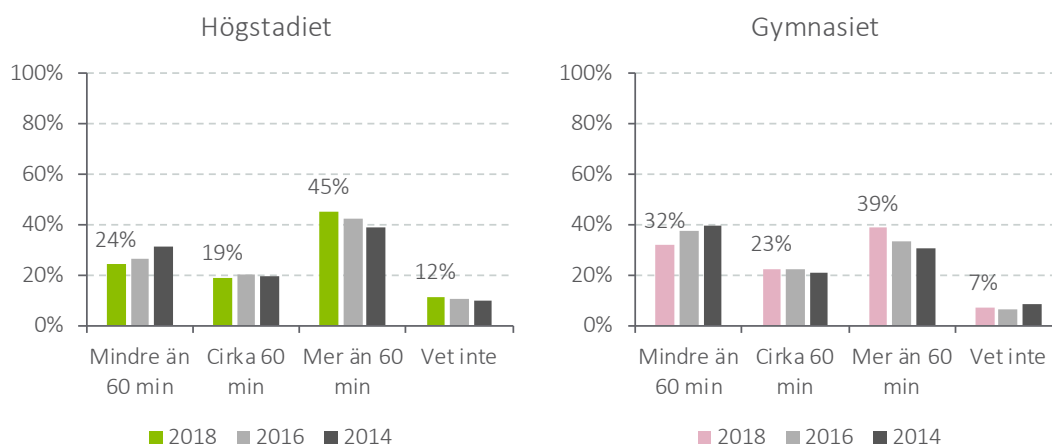
Figur 68. Hur lång tid rör du på dig varje dag? (T ex cyklar, promenerar till skolan/kompisar eller annat) Efter kön.

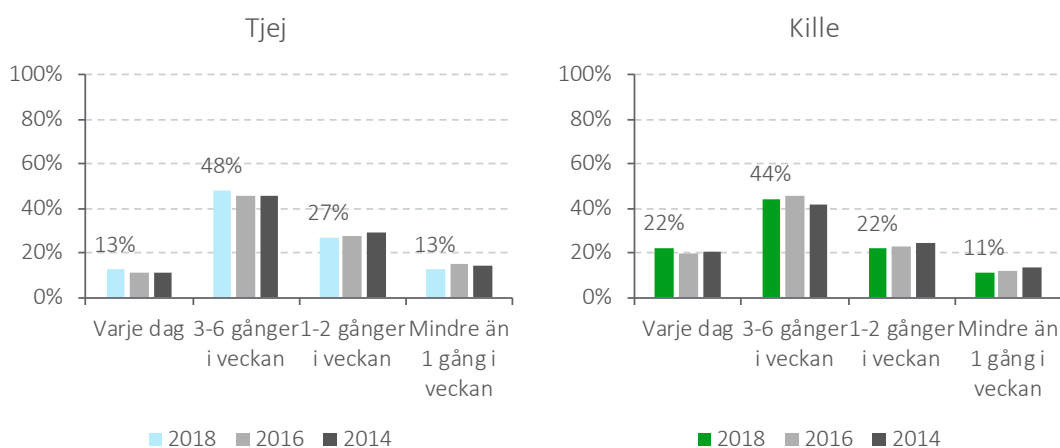
Nästan hälften av alla högstadieungdomar rör på sig mer än en timme per dag. Andelen har ökat för varje undersökning och andelen som rör på sig mindre än en timme minskar. Samma positiva trend finns bland gymnasieungdomarna. 39 procent av gymnasieungdomarna rör på sig mer än en timme per dag. 23 procent rör på sig ungefär en timme och 32 procent av ungdomarna på gymnasiet rör på sig mindre än en timme.

Figur 69. Hur lång tid rör du på dig varje dag? (Text cyklar eller promenerar till skolan/kompisar eller annat) Efter ålder.

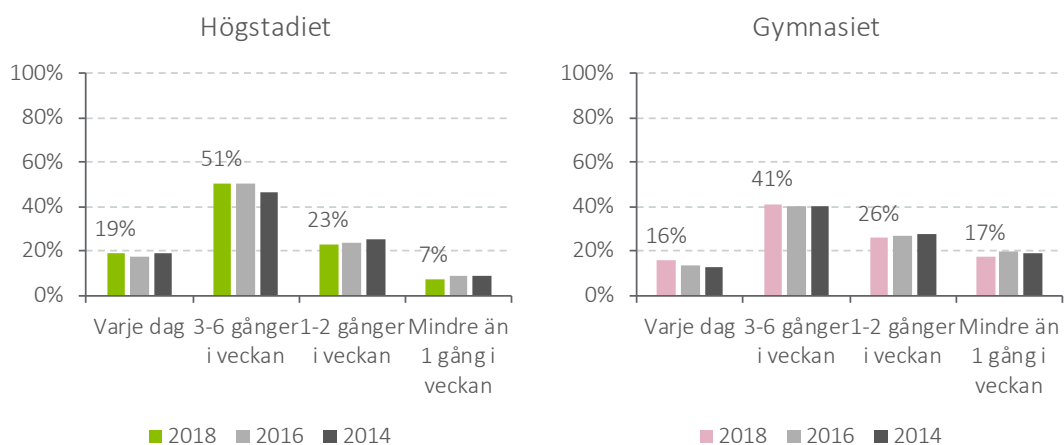
Killarna motionerar generellt så att de blir andfådda eller svettas något oftare än vad tjejerna gör. Killarna motionerar i högre utsträckning varje dag men en större andel av tjejerna motionerar tre till sex gånger i veckan. Strax över 60 procent av både tjejerna och killarna motionerar åtminstone tre gånger i veckan. Cirka 10 procent av killarna och tjejerna motionerar mindre än en gång i veckan. Inga större skillnader från föregående års mätningar framgår.

Figur 70. Hur ofta brukar du motionera så att du blir andfådd eller svettas? Efter kön.

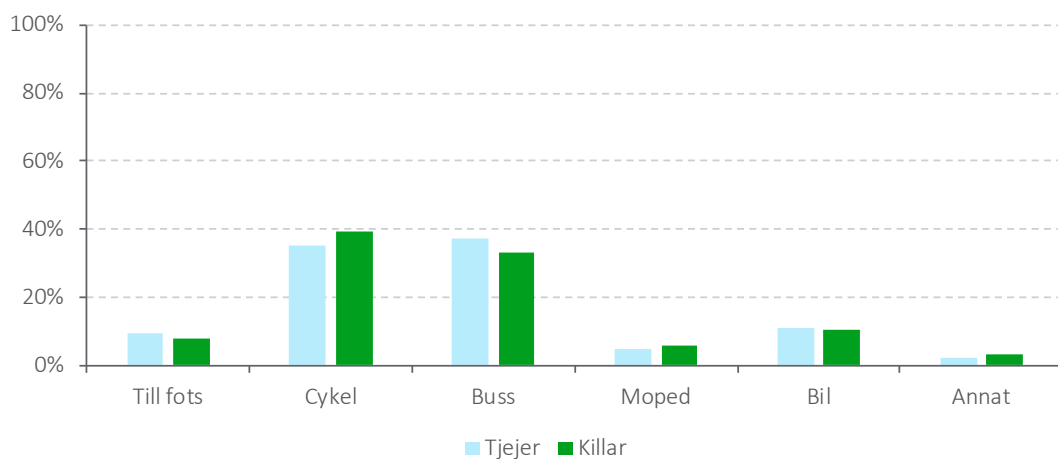
7 av 10 högstadieungdomar rör på sig minst tre gånger i veckan. På gymnasiet är det knappt 6 av 10 som rör på sig i samma utsträckning. Andelen som rör på sig mindre än en gång i veckan är betydligt högre på gymnasiet än på högstadiet, 17 procent respektive sju procent. Skillnaderna mot föregående år är knappt märkbara. På den högstadieskola där ungdomar motionerar minst motionerar 16 procent av ungdomarna mindre än en gång i veckan. Högstadieskolan med lägst andel har 3 procent.

Figur 71. Hur ofta brukar du motionera så att du blir andfådd eller svettas? Efter ålder.

De flesta ungdomar färdas till skolan med cykel eller buss. Killarna cyklar i något större utsträckning och tjejerna åker buss i något större utsträckning. De återstående 25 procenten av ungdomarna som inte cyklar eller åker buss åker oftast antingen bil eller går till fots.

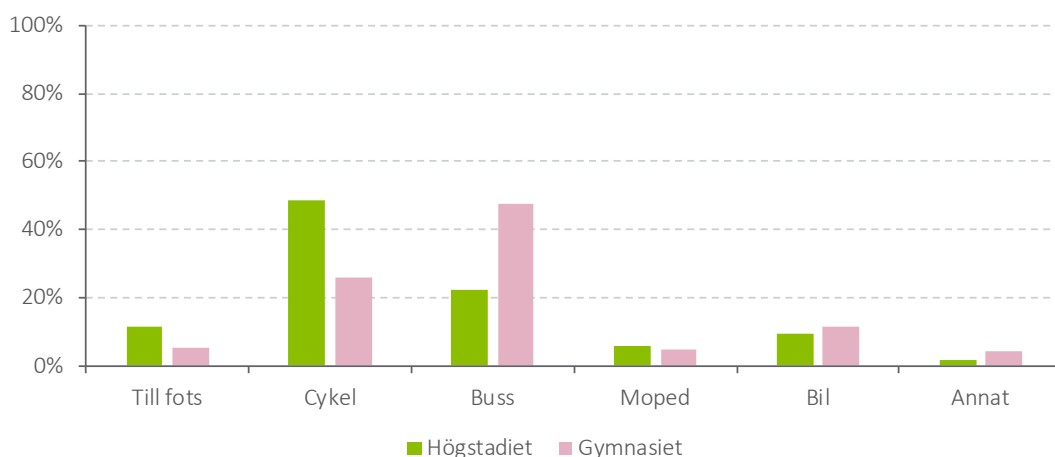
Figur 72. Hur färdades du till skolan idag? (Skriv det huvudsakliga färd sättet) Efter kön.

Ungdomar som går på högstadiet cyklar i betydligt högre utsträckning än vad gymnasieungdomarna gör vilket har att göra med att avståndet till skolan ökar på gymnasiet. Det är en högre andel av högstadieungdomarna som går på en kommunal skola som cyklar. För ungdomarna på friskolor i högstadiet och gymnasieungdomarna är bussen ett betydligt vanligare färdmedel. Att färdas till fots är också ovanligare på gymnasiet.

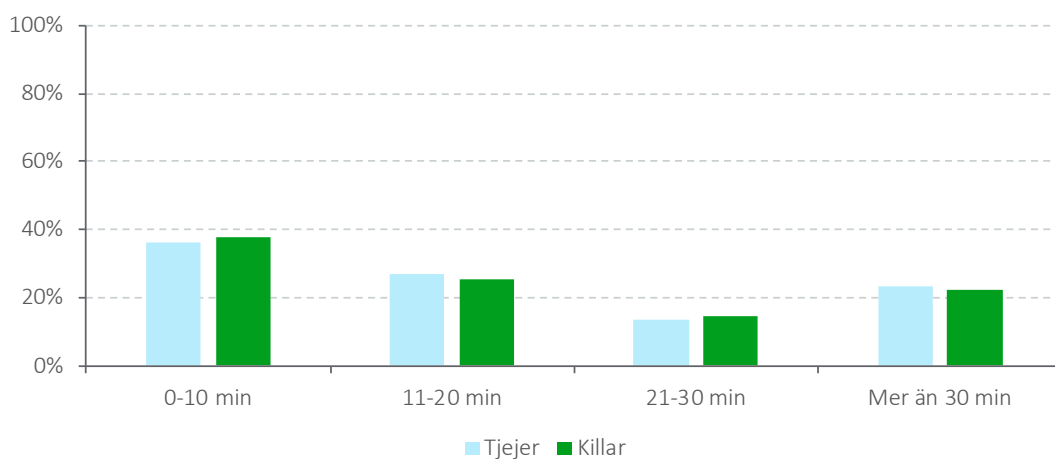
Ungdomarna som är fysiskt aktiva mer än 80 minuter per dag cyklar till skolan i högre utsträckning jämfört med de som är fysiskt aktiva mindre än 80 minuter. De senare tar oftare bussen.

Figur 73. Hur färdades du till skolan idag? (Skriv det huvudsakliga färd sättet) Efter ålder.

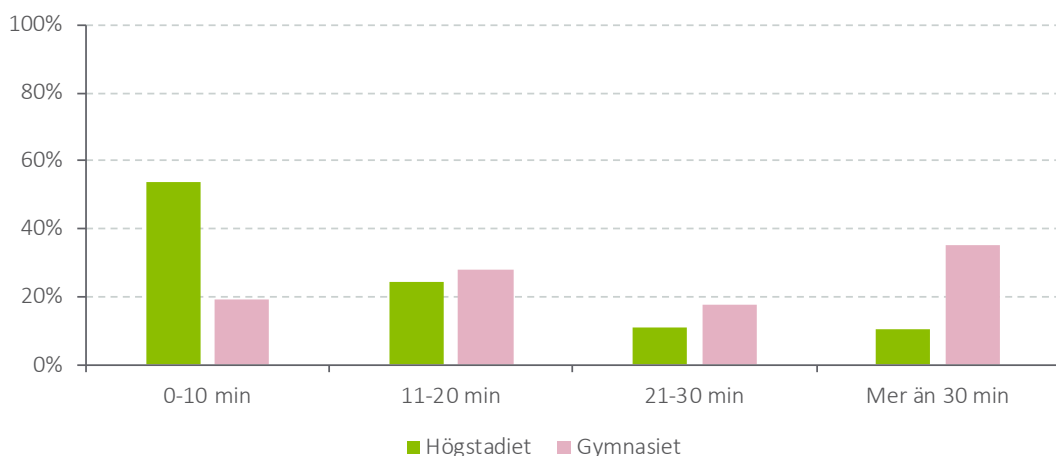
För en tredjedel av alla ungdomar tar det under 10 minuter att ta sig till skolan. 27 procent har 11-20 minuter till skolan och strax över en tredjedel har 21 minuter eller längre till skolan.

Figur 74. Hur lång tid tog det att färdas till skolan idag? Efter kön.

För högstadiungdomarna går resan till skolan oftare betydligt snabbare. Över hälften har under 10 minuter till skolan. Bland gymnasieungdomarna är det knappt 20 procent som har så kort tid till skolan. Ungefär en tredjedel av gymnasieungdomarna har mer än 30 minuters resväg till skolan.

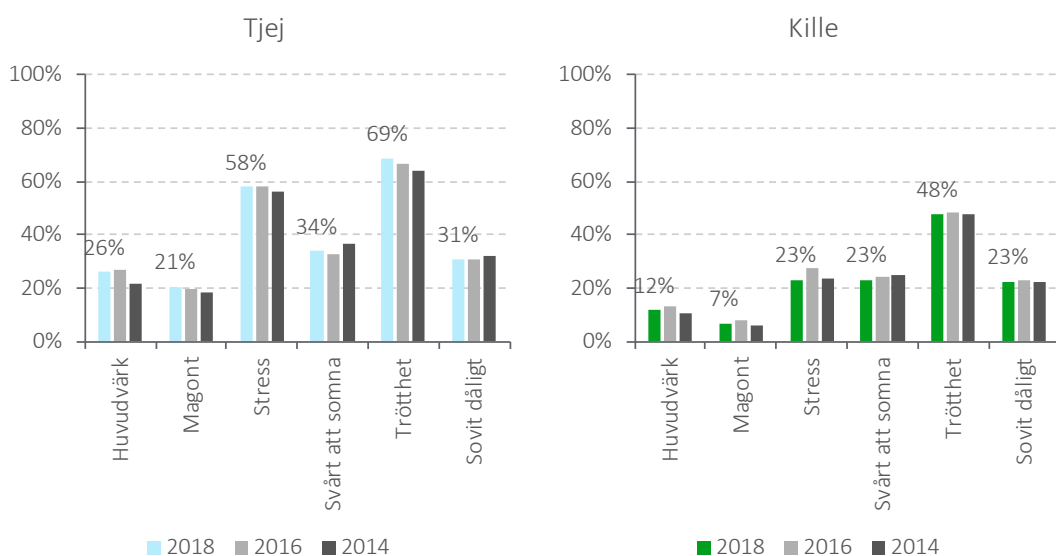
Figur 75. Hur lång tid tog det att färdas till skolan idag? (Skriv det huvudsakliga färd sättet) Efter ålder.

Fysiska besvär

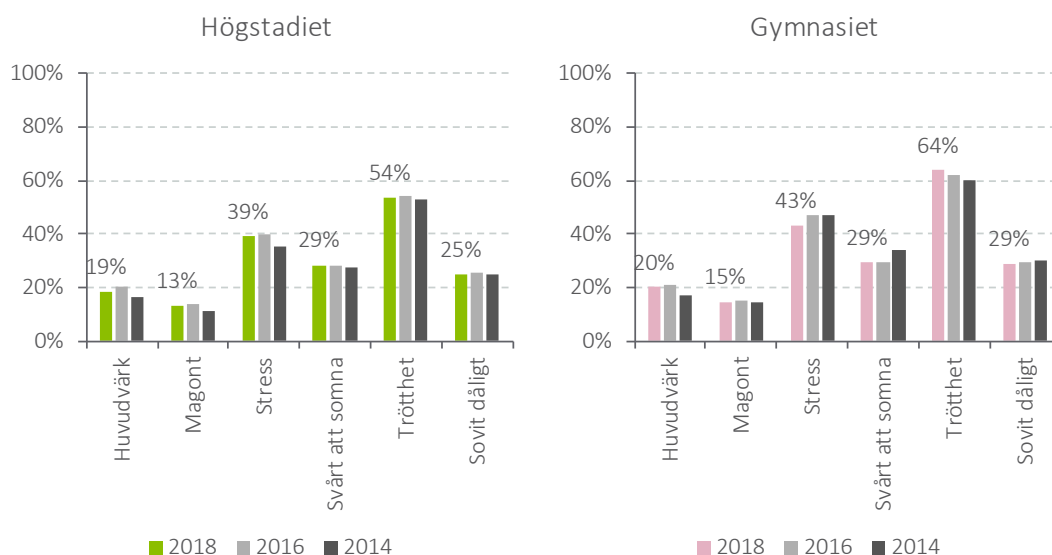
För tjejerna är trötthet det vanligaste besväret. Det är 69 procent som har haft besvär med det varje dag eller flera gånger i veckan under det senaste halvåret. Andelen har ökat något sedan undersökningen år 2016. Det näst vanligaste problemet är stress. Det är 58 procent som ofta haft besvär med det. Killarna har generellt mindre besvär, men de vanligaste besvären är i princip samma som för tjejerna. Den stora skillnaden mellan könen gäller stress. Där är killarnas andel inte ens uppe i hälften av tjejernas. Denna andel har minskat i årets undersökning för killarna. 48 procent av killarna har problem med trötthet. För alla ungdomar är det vanligare med trötthet under veckans alla dagar bland de som hoppar över frukosten. Magont är tre gånger så vanligt bland tjejer som för killar och huvudvärk dubbelt så vanligt. De som uppgett att de upplever stress åtminstone en gång i veckan har oftare problem med magont.

Figur 76. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna? Svaren avser de som har besvär "varje dag" eller "flera gånger i veckan". Efter kön.

Det är generellt sett något större andel ungdomar på gymnasiet som har besvär med huvudvärk, magont, stress, svårt att somna, trötthet eller dålig sömn. Strax över hälften av alla ungdomar på högstadiet och 64 procent av alla gymnasieungdomar har besvär med trötthet. Ungefär lika stora andelar på högstadiet och gymnasiet har problem med stress, fyra av tio ungdomar. Strax under 30 procent har svårt att somna och lika stor andel har problem med dålig sömn. Mellan gymnasieprogrammen varierar andelen som upplever stress med 45 procentenheter.

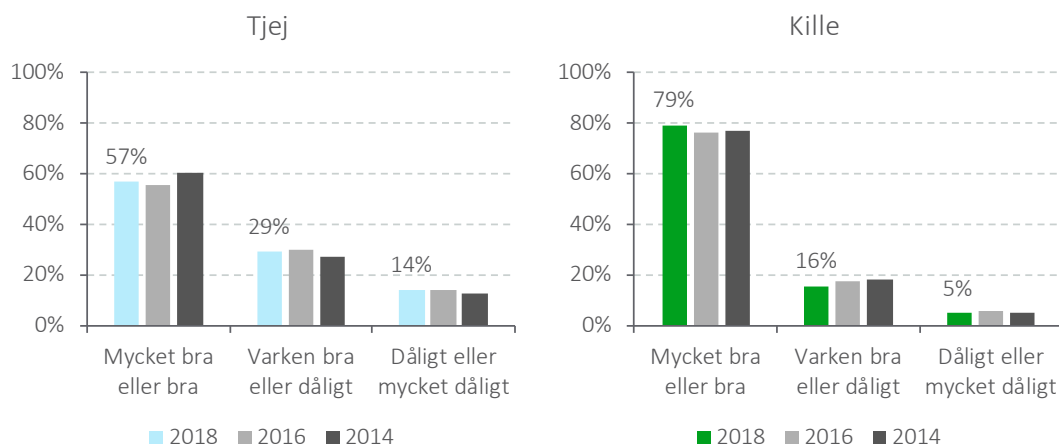
Figur 77. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna? Svaren avser de som har besvär "varje dag" eller "flera gånger i veckan". Efter ålder.

Allmänt välbefinnande

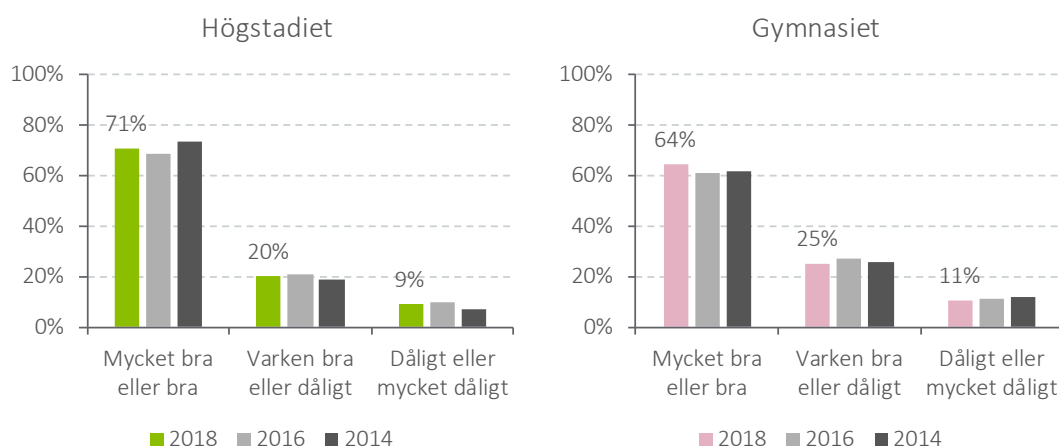
Nära 6 av 10 tjejer och 8 av 10 killar säger att de har mått bra eller mycket bra under de senaste 12 månaderna. 14 procent av tjejerna och 5 procent av killarna har mått dåligt eller mycket dåligt. Förutom en svag ökning av killarnas svar på "bra" eller "mycket bra" finns inga påtagliga skillnader jämfört med tidigare år.

Figur 78. Hur har du mått under de senaste 12 månaderna? Efter kön.

Ungdomarna på högstadiet har i regel mått något bättre under det senaste året jämfört med de på gymnasiet. Det handlar om 71 procent på högstadiet och 64 procent på gymnasiet. Det är fler på gymnasiet som uppgett att de varken mått bra eller dåligt. Bland de som mått dåligt är det ungefär lika stora andelar på högstadiet som på gymnasiet, cirka 10 procent.

Figur 79. Hur har du mått under de senaste 12 månaderna? Efter ålder.

Sammanfattning

- Killar rör i regel på sig något längre tid per dag än tjejerna och de har även ett högre antal gånger per vecka som de motionerar så att de blir andfådda. Högstadiungdomar är också mer aktiva än gymnasieungdomar.
- Trötthet och stress är vanliga besvär bland tjejerna. Även killar upplever mycket trötthet, om än andelen är betydligt lägre än tjejernas. Tröttheten och stressen är också vanligare på gymnasiet än på högstadiet.
- Cirka 60 procent av tjejerna och 80 procent av killarna säger att de som helhet mått bra eller mycket bra under de senaste 12 månaderna. Detta är ungefär samma nivåer som tidigare. Högstadiungdomarna mår i regel bättre än gymnasieungdomarna.
- Det finns en grupp på 500 personer som har huvudvärk flera gånger i veckan, har ont i magen flera gånger i veckan, känner stress varje dag, har svårt att somna flera gånger i veckan, är trötta varje dag, sover dåligt flera gånger i veckan och mår dåligt. Av dessa 500 personer är 400 tjejer. De tillhör också gruppen som känner stor social press, främst avseende personlighet och kroppsliga ideal. De tenderar att ha svårt att hinna med skolarbetet och det är relativt vanligt att de hoppar över frukosten.
- Tjejer känner generellt större press över hur de ska vara, vilka saker de ska ha, hur de ska se ut.

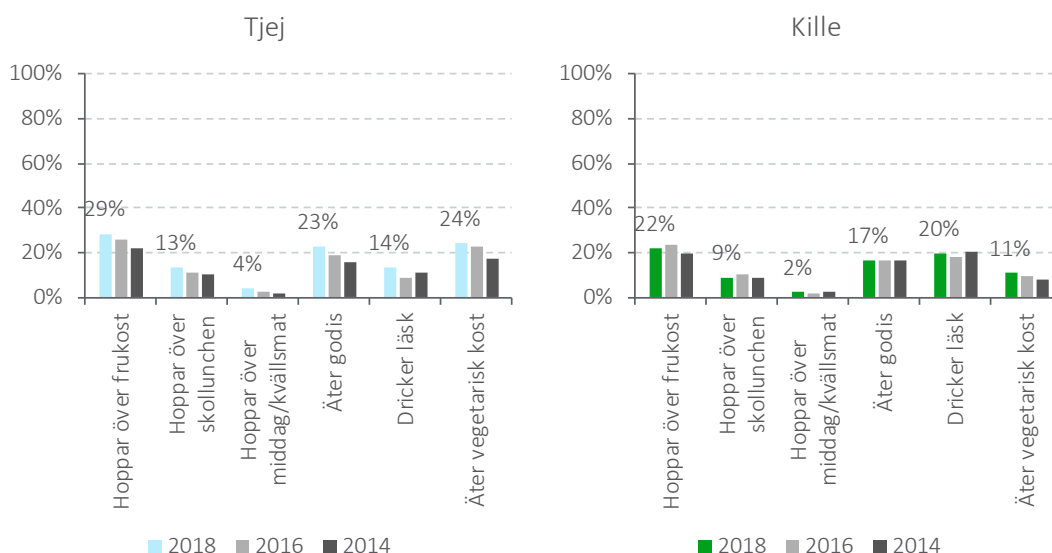

Foto: Ann-Margrethe Iseklint

Måltider

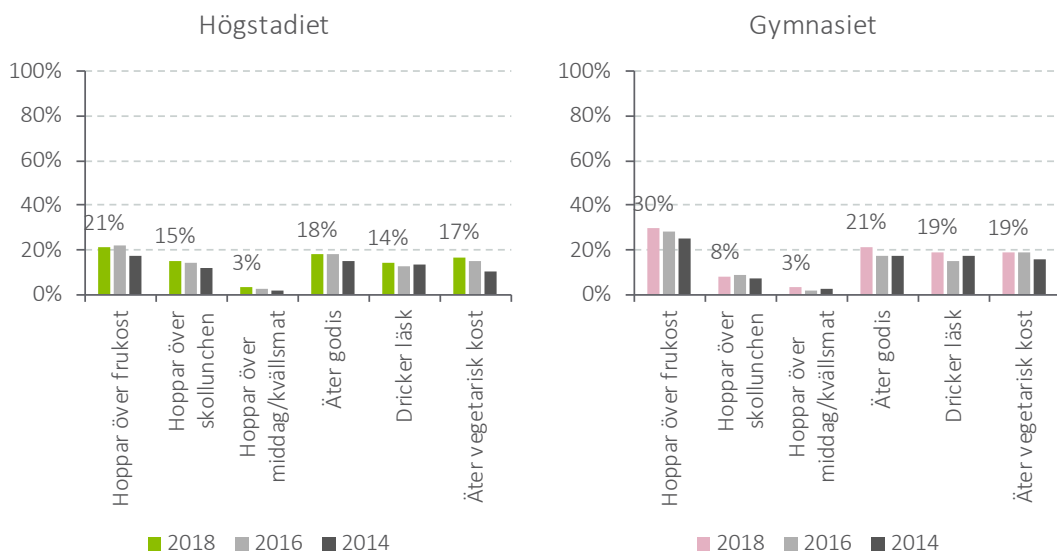
Frukosten är den vanligaste måltiden som både tjejer och killar hoppar över varje dag eller flera gånger i veckan, 29 respektive 22 procent eller 810 respektive 610 personer. Andelen är högre för tjejerna för alla måltiderna än vid föregående mätning. För killarna har andelen minskat något. 13 procent av tjejerna och 9 procent av killarna hoppar varje dag eller flera gånger i veckan över skollunchen. Middagen är betydligt vanligare att äta, den är det bara fyra procent av tjejerna och två procent av killarna som hoppar över. Godisätandet och läskdrickandet har ökat för tjejerna sedan förra mätningen. 23 procent av tjejerna äter godis ofta och 14 procent dricker läsk ofta. Killarna äter mer sällan godis än tjejerna men dricker oftare läsk, 20 procent av killarna dricker läsk flera gånger i veckan eller varje dag. Andelen ungdomar som äter vegetarisk kost ofta har ökat både bland killar och tjejer. Det är dock betydligt vanligare bland tjejerna, 25 procent av dem äter vegetarisk kost flera gånger i veckan eller oftare. Bland killarna är det 11 procent som äter vegetarisk mat i samma omfattning.

Figur 80. Hur ofta händer följande...? Andelen som svarat "varje dag" eller "flera gånger i veckan". Efter kön.

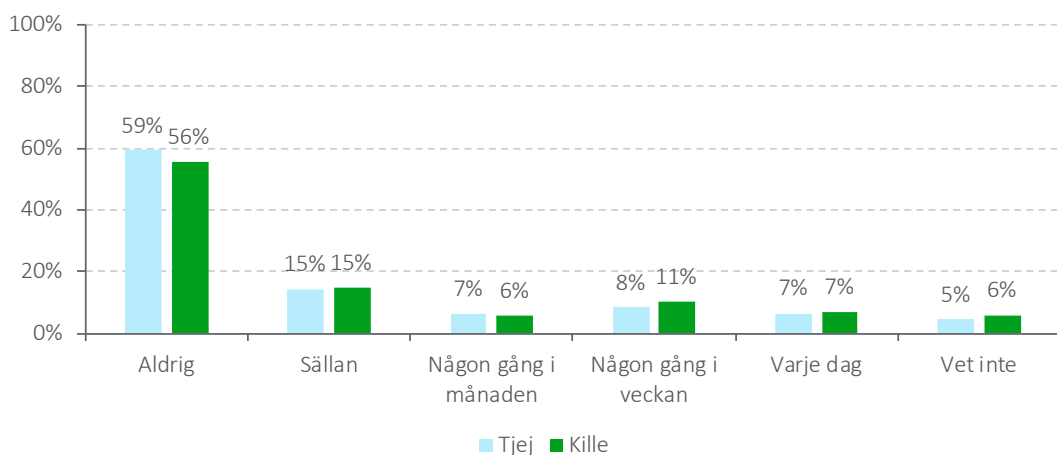
På gymnasiet är det en högre andel som hoppar över frukosten och andelen har ökat sedan senaste undersökningen år 2014. Andelen är i år 30 procent. Dessa ungdomar har också i högre grad uppgett att de är trötta under veckans alla dagar. Det är en betydligt högre andel högstadiungdomar som hoppar över skollunchen istället. Det är 15 procent jämfört med gymnasiets 8 procent. Lika stor andel, tre procent, från var grupp hoppar över middagen. Ungefär en femtedel av ungdomarna äter godis varje dag eller flera gånger i veckan. Något färre dricker läsk lika ofta. Det är också knappt en femtedel som äter vegetarisk kost flera gånger i veckan eller varje dag.

Figur 81. Hur ofta händer följande...? Andelen som svarat "varje dag" eller "flera gånger i veckan". Efter ålder.

59 procent av tjejerna och 56 procent av killarna brukar aldrig använda någon typ av kosttillskott. Strax över 20 procent tjejer och killar använder kosttillskott någon gång i månaden eller mer sällan. 15 procent av tjejerna använder kosttillskott någon gång i veckan eller oftare och bland killarna är det 18 procent som använder kosttillskott så pass ofta.

Figur 82. Använder du kosttillskott? (Det kan exempelvis vara måltidsersättning, proteinpulver, näringspiller, viktökningsprodukt eller viktminskningsprodukt)

Sammanfattning

- Runt var fjärde ungdom hoppar över frukosten varje dag eller flera gånger i veckan. Bland tjejerna är det vanligare nu än år 2016. Andelen är också högre på gymnasiet än högstadiet och har ökat sedan förra undersökningen.
- Jämfört med tidigare år är det färre som tar någon typ av kosttillskott.

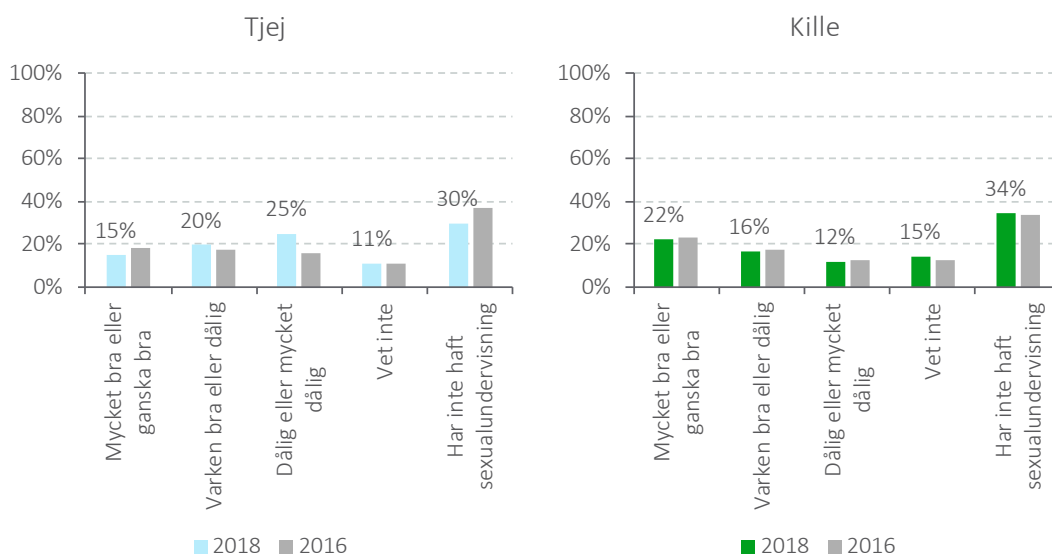

Foto: Josefina Rosenlöv

Skolans sex- och samlevnadsundervisning

I förra undersökningen tyckte en något större andel att sex- och samlevnadsundervisningen var bra än de som tyckte att den var dålig. I år är rollerna omvända. En större andel tjejer, 25 procent, tycker att undervisningen är dålig. Denna andel var förut 16 procent. En något lägre andel än tidigare anger att de inte haft sexualundervisning, från 37 procent 2016 till 30 procent 2018. För killarna ligger årets resultat i linje med förra undersökningen. En större andel tycker att undervisningen är bra än dålig. 22 procent tycker att den är bra och 12 procent tycker att den är dålig. En något högre andel av killarna uppger att de inte haft sex- och samlevnadsundervisning, 34 procent.

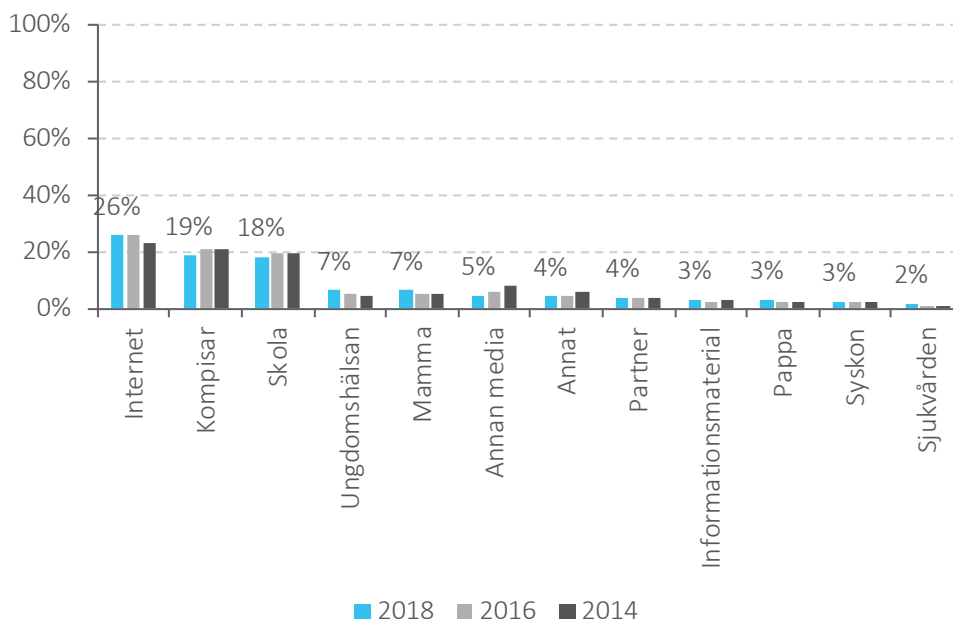
Figur 83. Vad tycker du om skolans sex- och samlevnadsundervisning? Efter kön.

Informationskällor till sex och samlevnad

Det finns tre informationskällor till sex och samlevnad som är betydligt vanligare än andra och de är internet, kompisar eller skolan. Det finns inga större skillnader mellan könen. En fjärdedel av ungdomarna får sin huvudsakliga information om sex och samlevnad från internet. Det är ungefär en lika stor andel som vid undersökningen 2016. En något lägre andel ungdomar, strax under 20 procent, får sin information från kompisar eller från skolan. Andelen som får sin information från kompisar har minskat något sedan senast, men skolan som informationskälla ligger på ungefär samma nivå. De vanligaste källorna till information efter dessa är ungdomshälsan, mamma och annan media. De vanligaste källorna till information efter dessa är ungdomshälsan, mamma och annan media.

Figur 84. Var har du huvudsakligen fått information om sex och samlevnad?

Sammanfattning

- Ungefär en tredjedel av tjejer och killar uppger att de inte haft någon sex- och samlevnadsundervisning. I årets undersökning uppger fler tjejer än tidigare att de haft sexualundervisning medan andelen för killar är på ungefär samma nivå som tidigare.
- De flesta ungdomar får sin information från internet. Det näst vanligaste är sedan kompisar. På tredje plats kommer skolan och därefter ungdomshälsan.

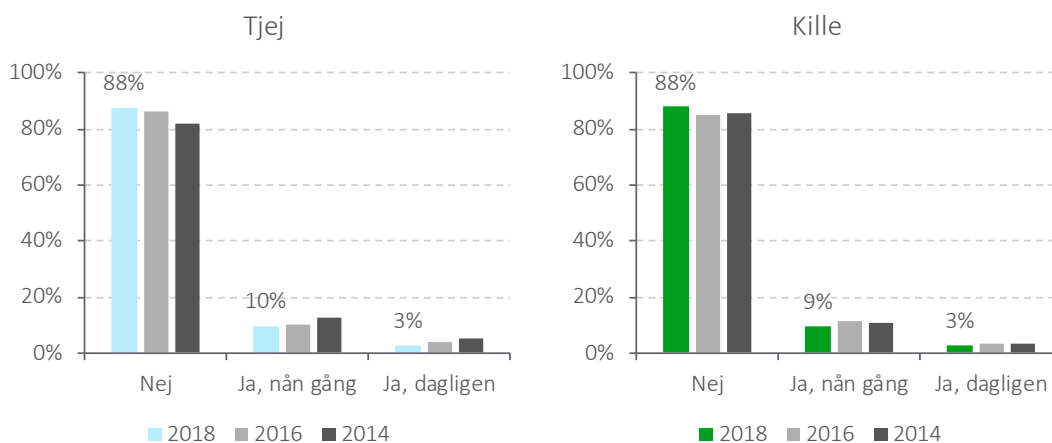

Foto: Ann-Margrethe Iseklint

Rökning

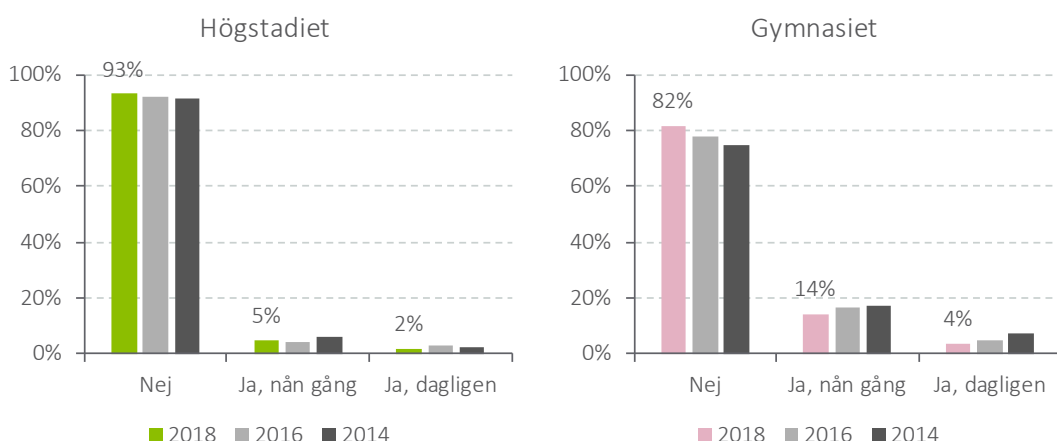
9 av 10 ungdomar röker inte. Tre procent av både killarna och tjejerna röker dagligen. Det är en lägre andel ungdomar år 2018 som röker jämfört med 2014 och 2016. Trenden med färre rökare är något tydligare bland tjejerna.

Figur 85. Röker du? (T ex cigaretter, vattenpipa) Efter kön.

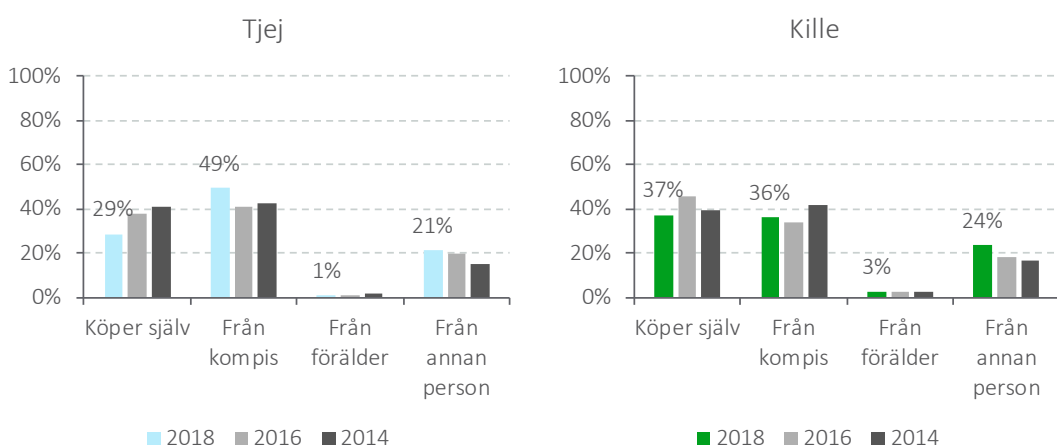
På högstadiet är det 7 procent av ungdomarna som röker någon gång eller dagligen. Motsvarande siffra för gymnasiet är 18 procent. Det är en större andel som svarar att de inte röker jämfört med föregående års undersökningar.

Figur 86. Röker du? (T ex cigaretter, vattenpipa) Efter ålder.

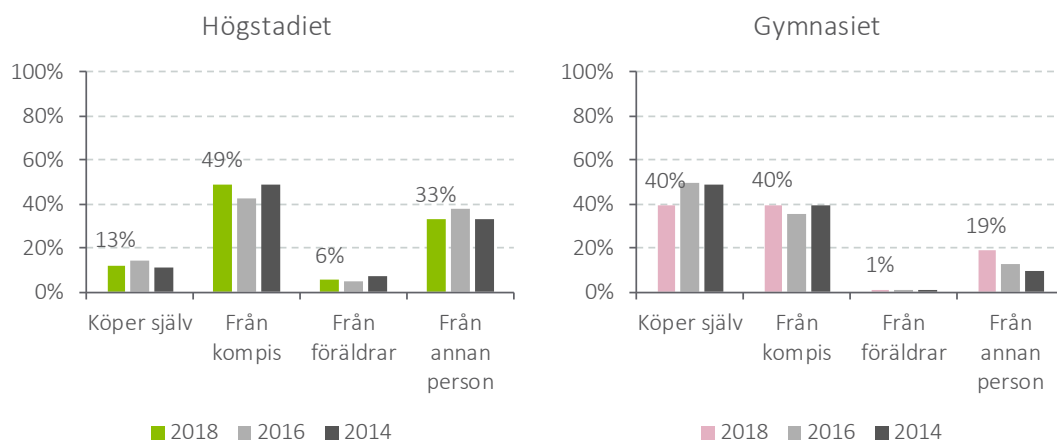
Hälften av tjejerna som röker får tag på cigaretterna eller tobaken genom kompisar. Det näst vanligaste sättet är att de köper själva. 20 procent får cigaretter eller tobak från en annan person. Andelen tjejer som får cigaretter från kompisar har ökat sedan senaste undersökningen och andelen som köper själv har minskat. Bland killarna är det vanligast att man köper cigaretterna själv. Det är 37 procent som får tag på tobaken på detta sätt. Nästan lika många, 36 procent får cigaretterna från en kompis. Det är något vanligare bland killarna jämfört med tjejerna att man köper cigaretterna eller tobaken själv. Andelen som inte röker per högstadieskola är 86 procent som lägst och 100 procent som högst. På gymnasiet är den lägsta andelen icke-rökare per program 59 procent och den högsta 95 procent.

Figur 87. Hur får du tag på cigaretter/tobak? Efter kön.

De absolut vanligaste sätten högstadieungdomar får tag på cigaretter eller tobak är från en kompis eller annan person. Andelen som får från en kompis har ökat något jämfört med 2016. På gymnasiet får de flesta, 80 procent, tag på cigaretter antingen genom att de köper själva eller får från en kompis. Andelen som köper själva har minskat sedan senast. Andelen som får tag på cigaretter från en annan person har ökat något.

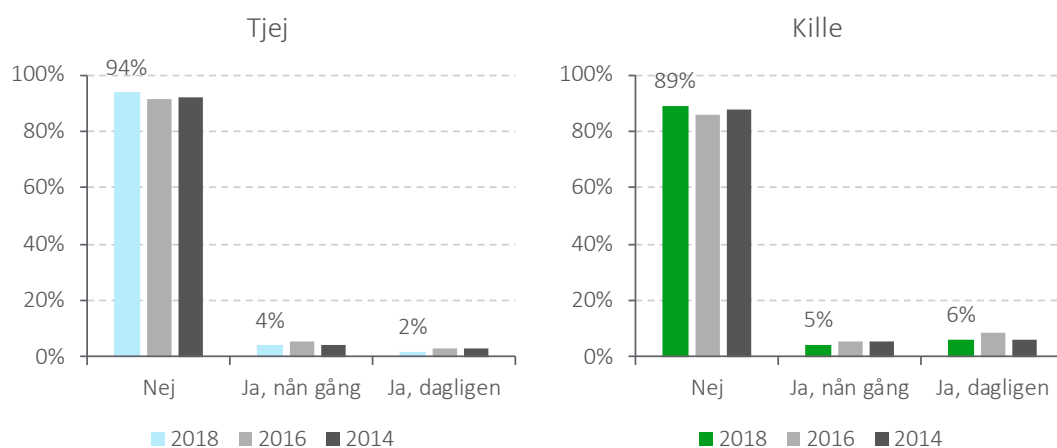
Figur 88. Hur får du tag på cigaretter/tobak? Efter ålder.

Snusning

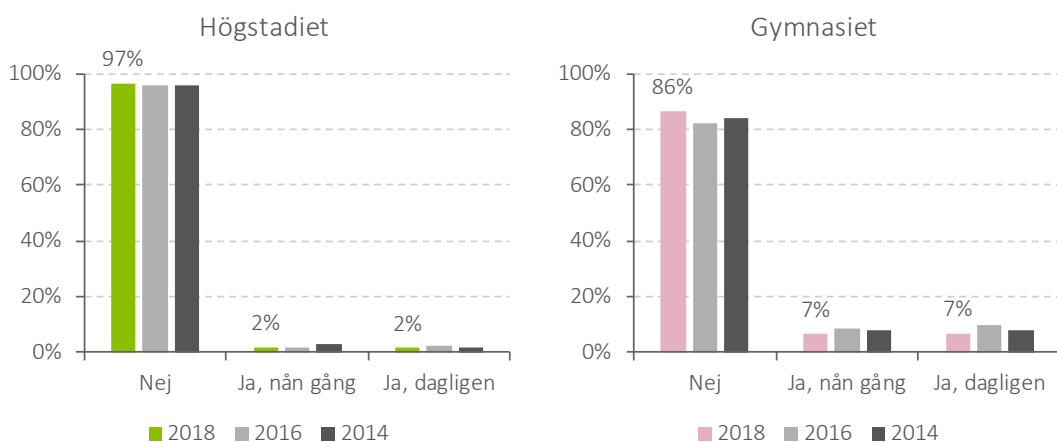
94 procent av tjejerna och 89 procent av killarna snusar inte. Andelarna är båda något högre än vad de tidigare varit. Två procent av tjejerna och sex procent av killarna snusar dagligen.

Figur 89. Snusar du? Efter kön.

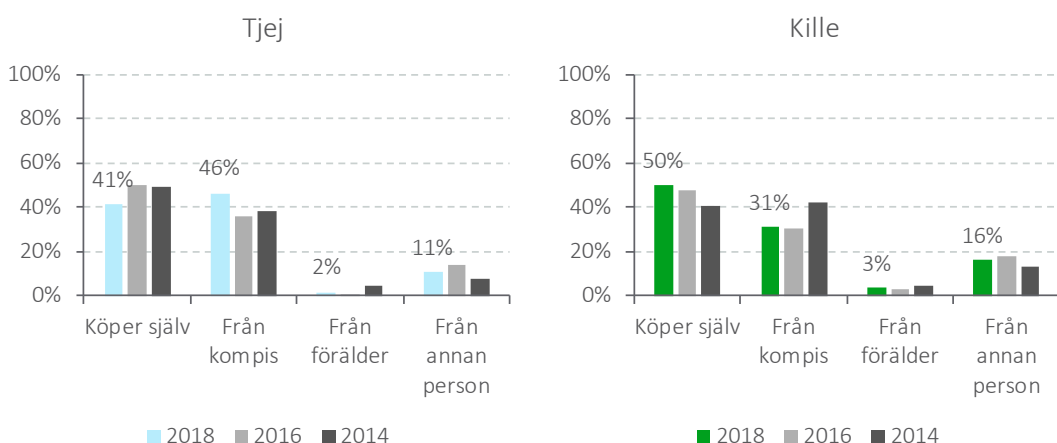
97 procent av högstadiungdomarna snusar inte. På gymnasiet är andelen lägre, 86 procent. Sju procent av ungdomarna på gymnasiet snusar dagligen.

Figur 90. Snusar du? Efter ålder.

Tjejerna får oftast snuset från kompisar och nästan lika stor andel köper själva. Killarna köper i högre utsträckning snuset själva, ca 50 procent får tag i snuset på detta sätt. 31 procent får från en kompis. 11 procent av tjejerna och 16 procent av killarna får tag på snuset från någon annan. För tjejerna är det fler än tidigare som får snuset från kompisar än att de köper själva eller får från annan person. För killarna är skillnaderna från tidigare år små. Variationen mellan andelen som inte snusar är betydligt lägre på högstadiet. På gymnasiet är den lägsta andelen icke-snusare per program 59 procent. Den högsta siffran är 95 procent.

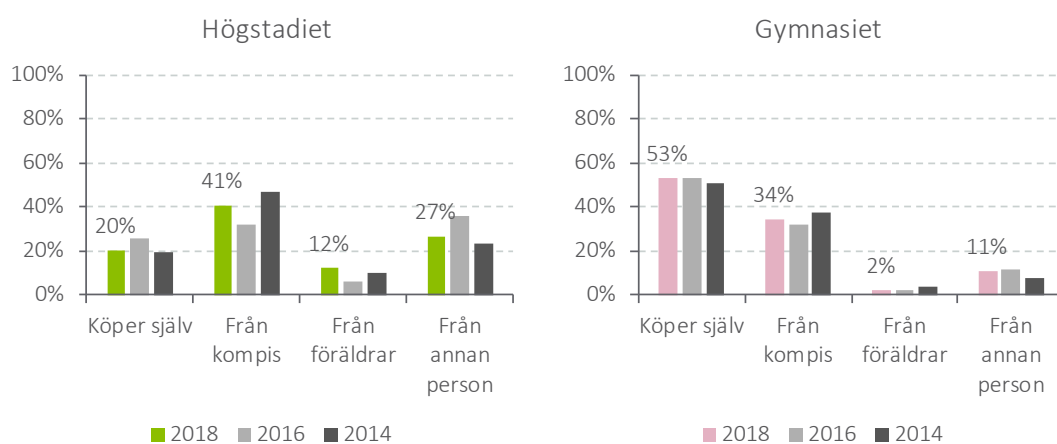
Figur 91. Hur får du tag på snus? Efter kön.

Av de som snusar på högstadiet får de flesta tag i snuset genom en kompis, 41 procent. 27 procent får snuset från "annan person" och 20 procent köper själva. Andelen som får från en kompis eller från föräldrar har ökat och andelarna som köper själva eller får från annan person har minskat. På gymnasiet är det vanligast att man köper själv, 53 procent får tag på snuset på detta sätt. En tredjedel av de snusande gymnasieungdomarna får snus från en kompis och 11 procent får från annan person. Väldigt få får snus från sina föräldrar.

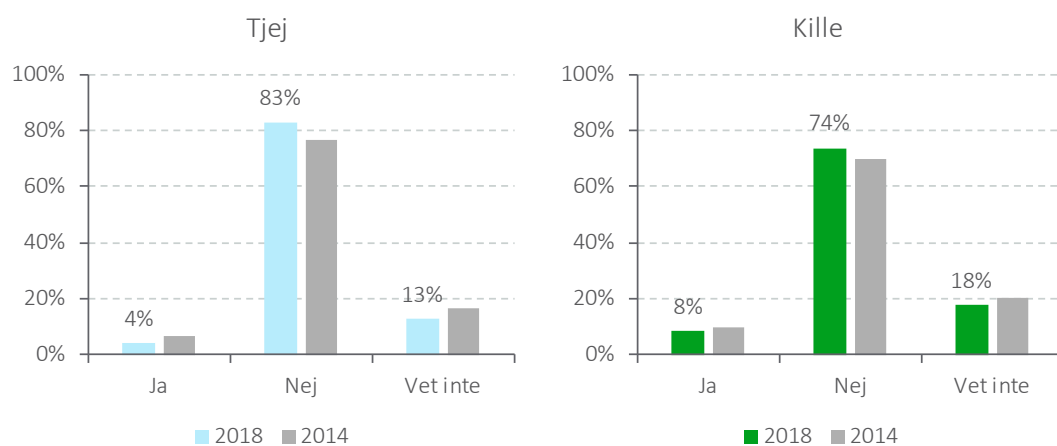

Figur 92. Hur får du tag på snus? Efter ålder.

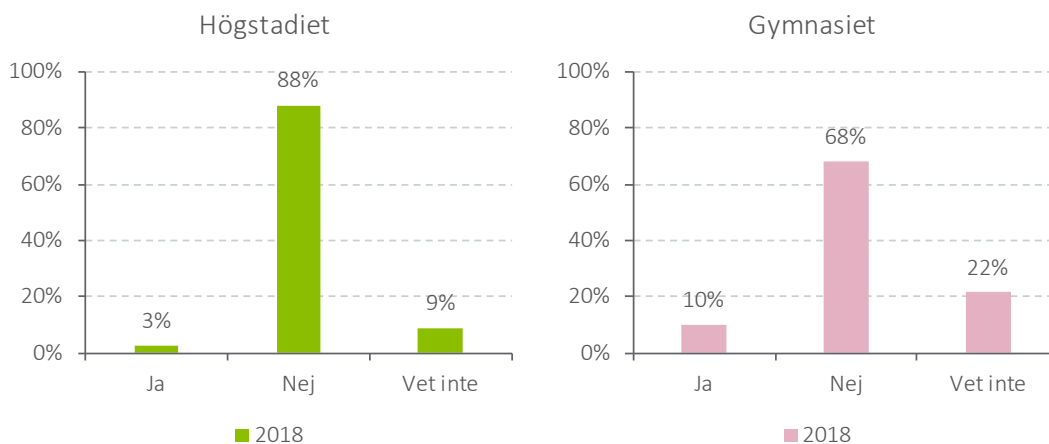
Fyra procent av tjejerna och 8 procent av killarna säger att deras föräldrar tillåter dem att använda tobak. Det är en lägre andel killar som svarat att deras föräldrar inte tillåter dem att använda tobak, 74 procent, jämfört med tjejernas 83 procent. Andelen "Nej"-svar har ökat sedan 2014 och andelen "Vet inte"-svar har minskat både bland killar och tjejer.

Figur 93. Tillåter dina föräldrar att du använder tobak? Efter kön.

På högstadiet är det 88 procent av ungdomarna som svarar att deras föräldrar inte tillåter att de använder tobak. Tre procent säger att deras föräldrar tillåter det. På gymnasiet är det 68 procent vars föräldrar inte tillåter dem att använda tobak och 10 procent som tillåter det.

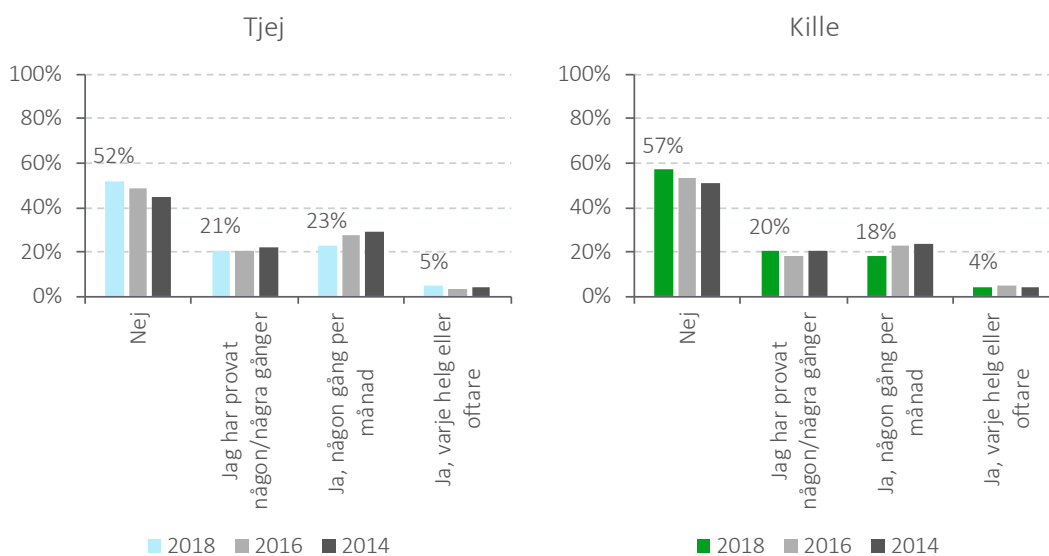
Figur 94. Tillåter dina föräldrar att du använder tobak? Efter ålder.

Alkohol

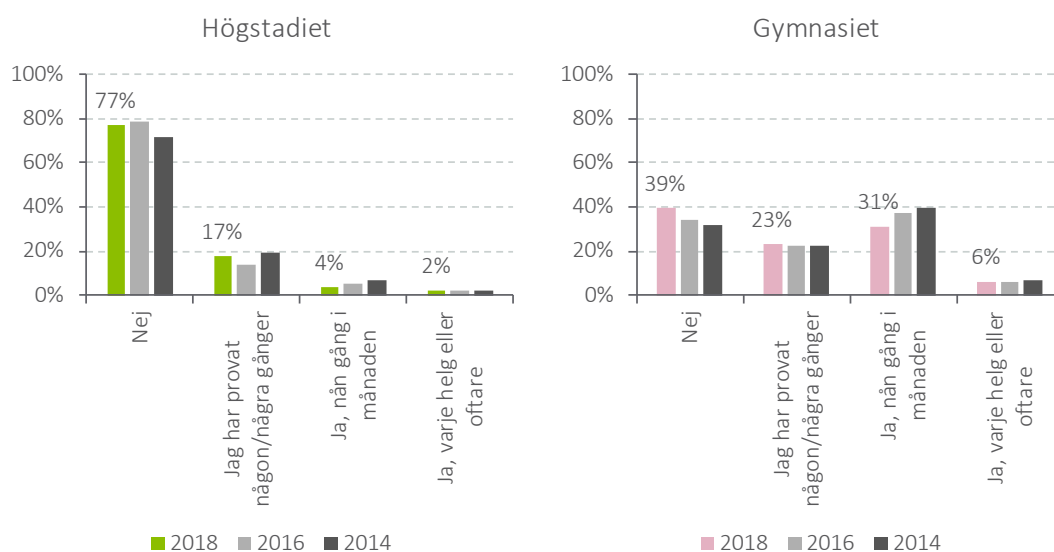
52 procent av tjejerna dricker inte alkohol och 21 procent har provat någon eller några gånger. 23 procent dricker någon gång per månad och 5 procent varje helg eller oftare. Det har blivit något vanligare bland tjejerna att dricka varje helg eller oftare. Andelen som dricker alkohol någon gång per månad har minskat sedan senaste undersökningen. Andelen som inte druckit alkohol har ökat. Bland killarna är det en något större andel än tjejerna som inte har druckit alkohol, 57 procent. Även bland killarna har denna andel ökat sedan senaste undersökningen. 20 procent har provat alkohol någon eller några gånger och denna andel har ökat något. Nästan lika många dricker alkohol någon gång per månad, denna andel har dock minskat sedan senast. 4 procent av killarna dricker varje helg eller oftare vilket är en något lägre andel än 2016.

Figur 95. Dricker du alkohol? Efter kön.

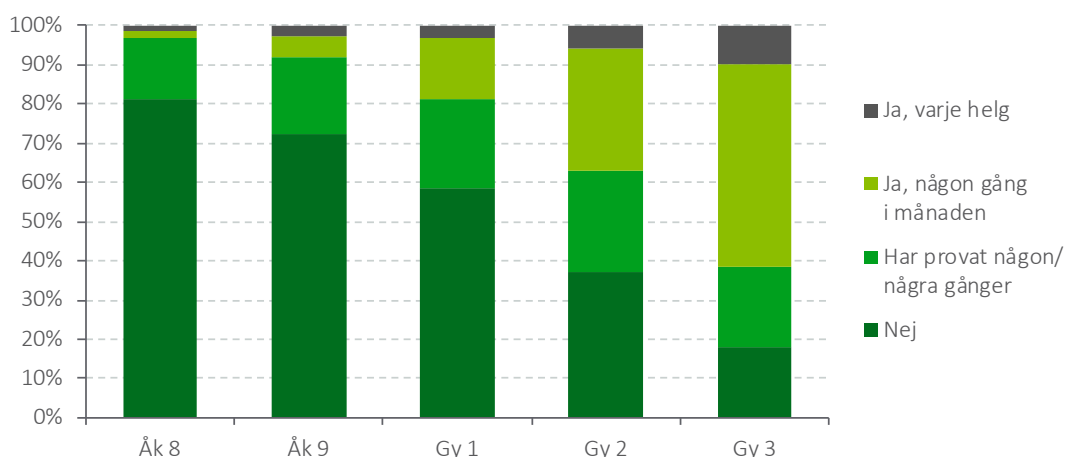
Det är nästan 80 procent av ungdomarna på högstadiet som inte dricker alkohol. 17 procent har provat någon gång och fyra procent dricker någon gång i månaden. På gymnasiet är det över en tredjedel av ungdomarna som inte dricker alkohol. 23 procent har provat någon gång. Något färre än en tredjedel, 31 procent, dricker någon gång i månaden. Sex procent av gymnasieungdomarna dricker alkohol varje helg eller oftare. Både för högstadie- och gymnasieungdomarna har andelarna som aldrig druckit eller provat någon gång ökat något och andelen som dricker någon gång i månaden har minskat. Det är mindre vanligt att ungdomar födda utanför Europa dricker alkohol jämfört med ungdomar födda i Sverige. Det är något större variation i andelen som avstår från alkohol på högstadiet. Andelarna är dock betydligt lägre på gymnasiet och programmet med den lägsta andelen som inte dricker alkohol har 20 procent icke-drickande ungdomar.

Figur 96. Dricker du alkohol? Efter ålder.

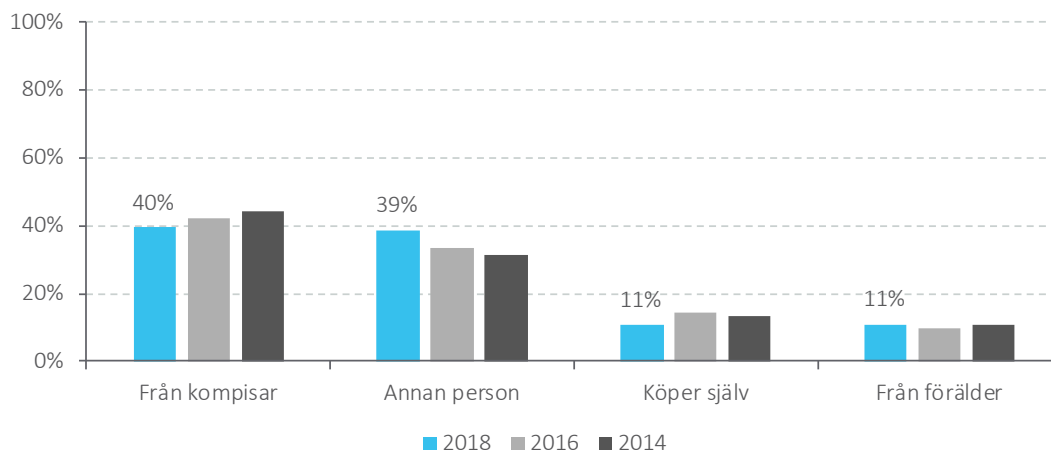
I årskurs 8 har cirka 80 procent av alla ungdomar aldrig provat alkohol. Denna andel minskar sedan stadigt. På gymnasiet sker stora förändringar. Det första året på gymnasiet är det strax under 60 procent som aldrig provat dricka alkohol. Andra året på gymnasiet är det fler som åtminstone har provat dricka alkohol eller dricker alkohol regelbundet än de som aldrig provat. Tredje året på gymnasiet är det endast knappt 20 procent som aldrig druckit alkohol och en av tio ungdomar dricker alkohol varje helg eller oftare. Mer än sex av tio ungdomar som går tredje året på gymnasiet dricker åtminstone någon gång i månaden. Detta kan jämföras med årskurs 9 där det är en av tio ungdomar som dricker lika ofta.

Figur 97. Dricker du alkohol? Efter årskurs.

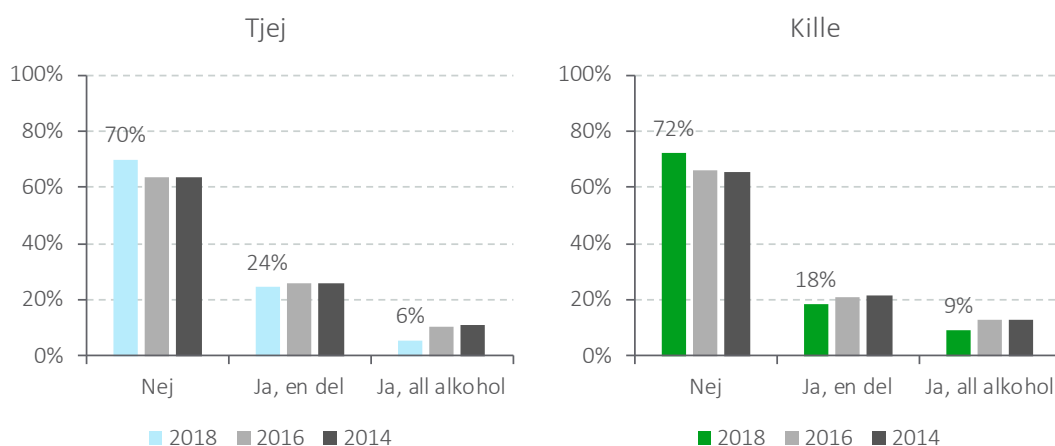
De flesta ungdomar får tag på alkohol från kompisar, 40 procent, eller från annan person, 39 procent. 11 procent säger att de köper alkoholen själv och lika många får alkoholen från en förälder.

Figur 98. Hur får du tillgång till alkohol?

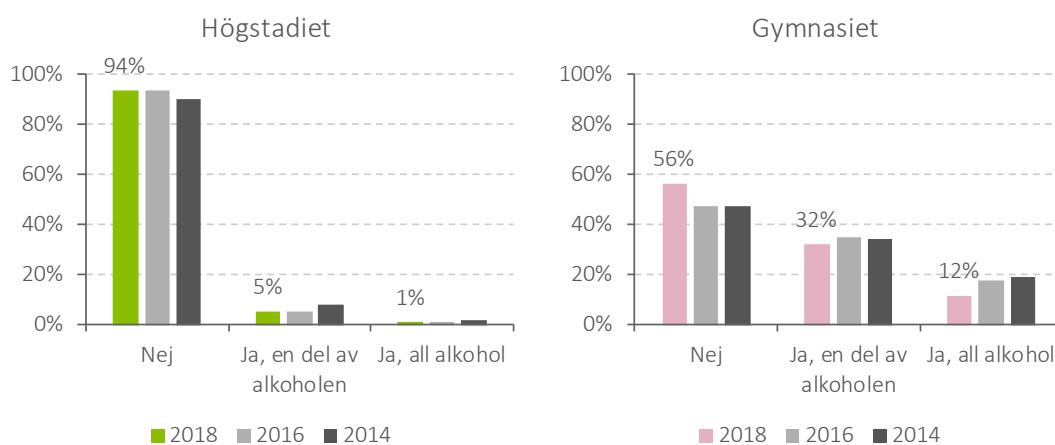
Ungefär lika stora andelar av killarnas och tjejernas föräldrar tillåter dem inte att dricka alkohol. Det är också en något högre andel vars föräldrar inte tillåter dem att göra det jämfört med tidigare år. En fjärdedel av tjejerna och knappt en femtedel av killarna säger att deras föräldrar tillåter dem att dricka en del alkohol. Sex procent av tjejerna respektive 9 procent av killarna säger att deras föräldrar tillåter dem att dricka alkohol.

Figur 99. Tillåter dina föräldrar att du dricker alkohol? Efter kön.

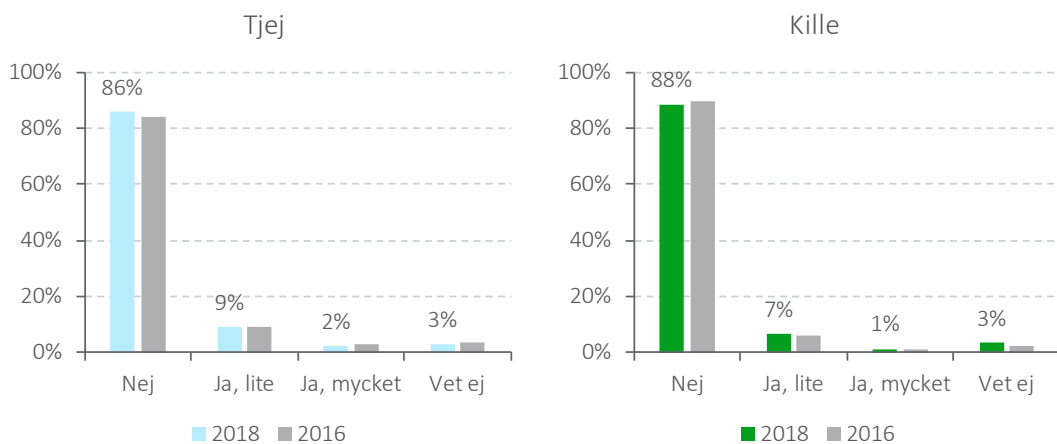
Av ungdomarna på högstadiet är det 94 procent som säger att deras föräldrar inte tillåter dem att dricka alkohol. Det är lika stor andel som vid förra undersökningen. Fem procent säger att deras föräldrar tillåter dem att dricka en del av alkoholen och en procent tillåter dem att dricka all alkohol. På gymnasiet tillåter inte 56 procent av ungdomarnas föräldrar dem att dricka alkohol. Ungefär en tredjedel av ungdomarna har tillåtelse från sina föräldrar att dricka en del av alkoholen som de dricker och 12 procent säger att deras föräldrar tillåter dem att dricka all den alkohol de konsumerar. De som uppger att de har tillåtelse från sina föräldrar att dricka alkohol dricker oftare än andra ungdomar.

Figur 100. Tillåter dina föräldrar att du dricker alkohol? Efter ålder.

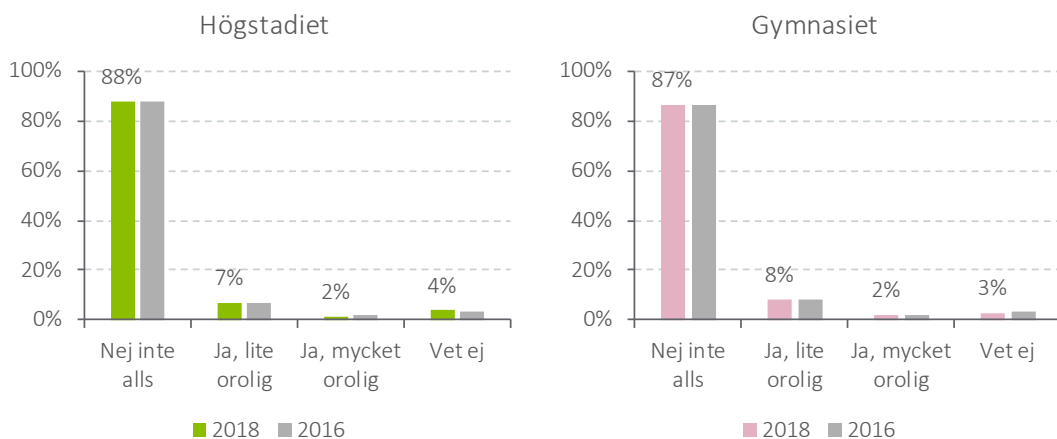
11 procent av tjejerna och 8 procent av killarna säger att de antingen är lite eller mycket oroliga över att deras föräldrar dricker för mycket alkohol. Detta motsvarar strax över 300 tjejer och 220 killar som är oroliga. Av dessa är det cirka 60 tjejer och 40 killar som är mycket oroliga för sina föräldrars alkoholvanor. 86 procent av tjejerna och 88 procent av killarna är inte oroliga över sina föräldrars alkoholvanor.

Figur 101. Är du orolig att dina föräldrar dricker för mycket alkohol? Efter kön.

Både på högstadiet och gymnasiet är de allra flesta ungdomar inte oroliga för att deras föräldrar dricker för mycket. Sju respektive åtta procent av högstadieungdomarna och gymnasieungdomarna är lite oroliga och två procent är mycket oroliga. I antal personer motsvarar detta 47 ungdomar på högstadiet och 59 ungdomar på gymnasiet som är mycket oroliga för sina föräldrars alkoholvanor.

Figur 102. Är du orolig att dina föräldrar dricker för mycket alkohol? Efter ålder.

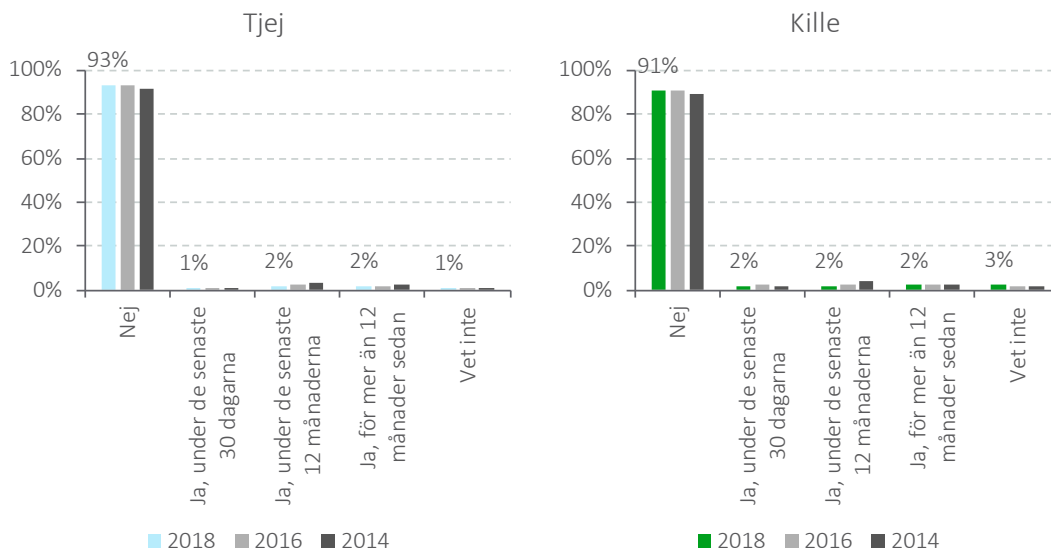

Bland ungdomarna som inte har sina föräldrars tillåtelse att dricka alkohol finns det heller ingen oro att deras föräldrar dricker för mycket. Ungefär var tionde ungdom är orolig för sina föräldrars alkoholvanor. De som har sina föräldrars tillåtelse att dricka alkohol och har provat någon gång är betydligt mer oroliga för sina föräldrars alkoholvanor än de ungdomar som ofta dricker alkohol och har sina föräldrars tillåtelse att göra det.

Narkotika

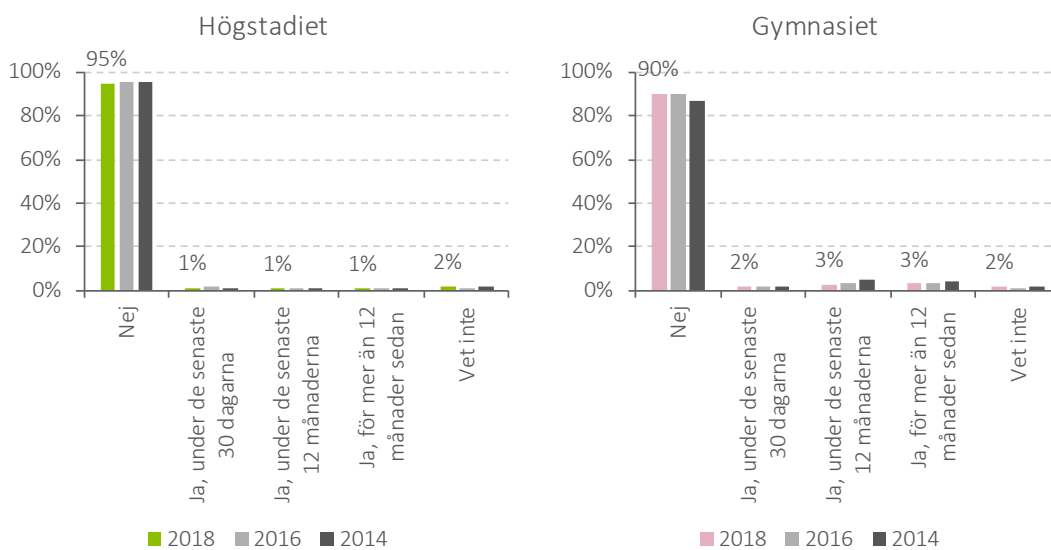
93 procent av tjejerna och 91 procent av killarna har aldrig använt narkotika. Av de som har provat är det en jämn spridning mellan de som har använt under de senaste 30 dagarna, de som använt under de senaste 12 månaderna och de som använt för mer än 12 månader sedan.

Figur 103. Har du någon gång använt narkotika? Efter kön.

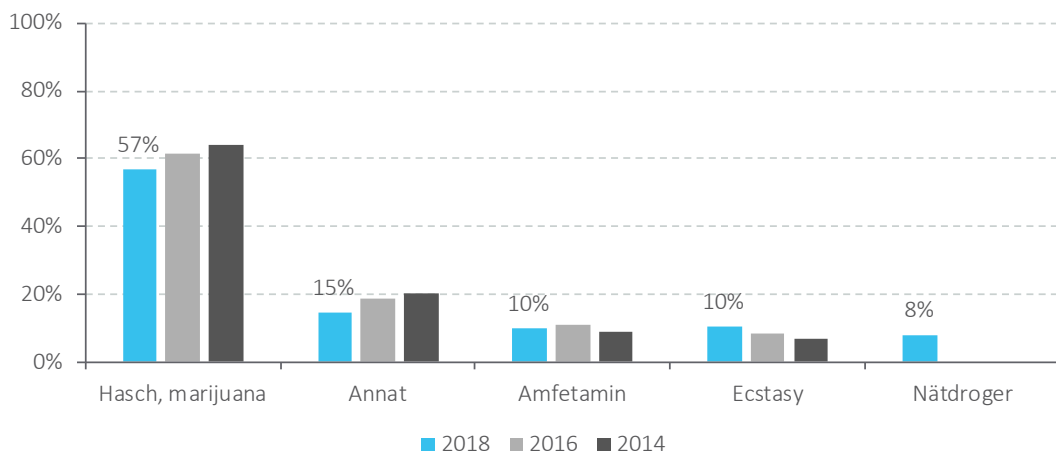
På högstadiet är det ovanligare att man någon gång använt droger, 95 procent har aldrig provat. På gymnasiet är det något färre, 90 procent säger att de aldrig provat. Två procent har använt under de senaste 30 dagarna, tre procent under de senaste 12 månaderna och tre procent för mer än 12 månader sedan.

Figur 104. Har du någon gång använt narkotika? Efter ålder.

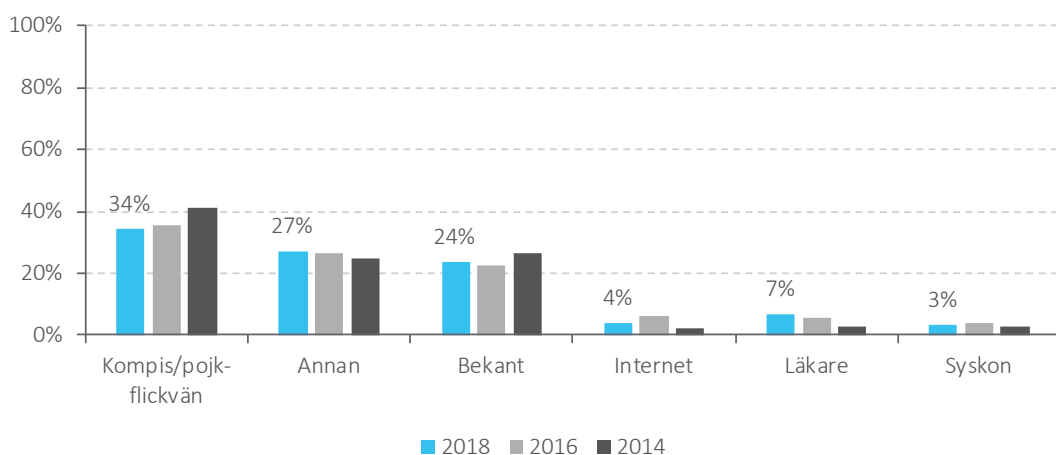
Av de som använt någon narkotika är det vanligast att man provat hasch eller marijuana. 15 procent har använt någon annan narkotika än de som uppges i alternativen på frågan. Ungefär lika stora delar av de övriga ungdomarna har använt amfetamin, ecstasy eller nätdroger.

Figur 105. Vilken eller vilka slag av narkotika? Alternativet "nätdroger" är nytt för i år och har därför ingen historik.

De flesta som har använt narkotika någon gång har fått den från en kompis, flick-/pojkvän, en annan person eller en bekant. Det är 85 procent som får tag på narkotika på något av dessa sätt.

Figur 106. Från vem har du fått tag på narkotikan?

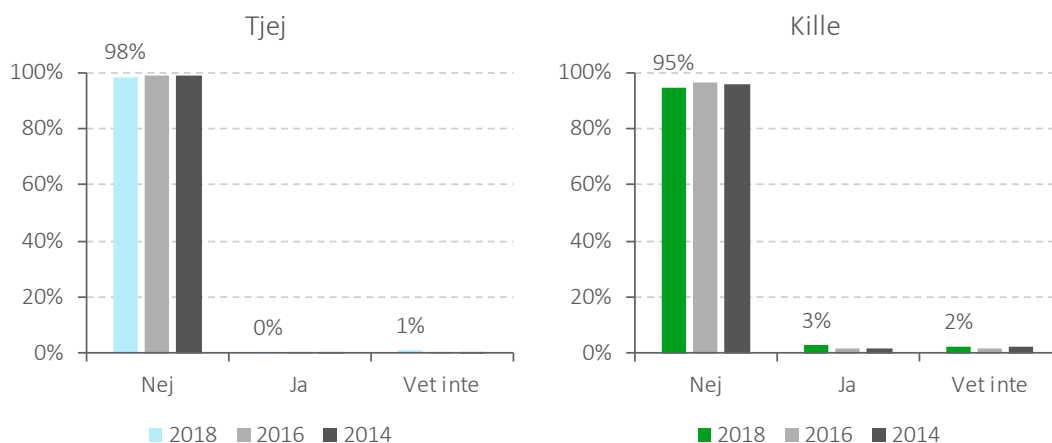

Dopingmedel

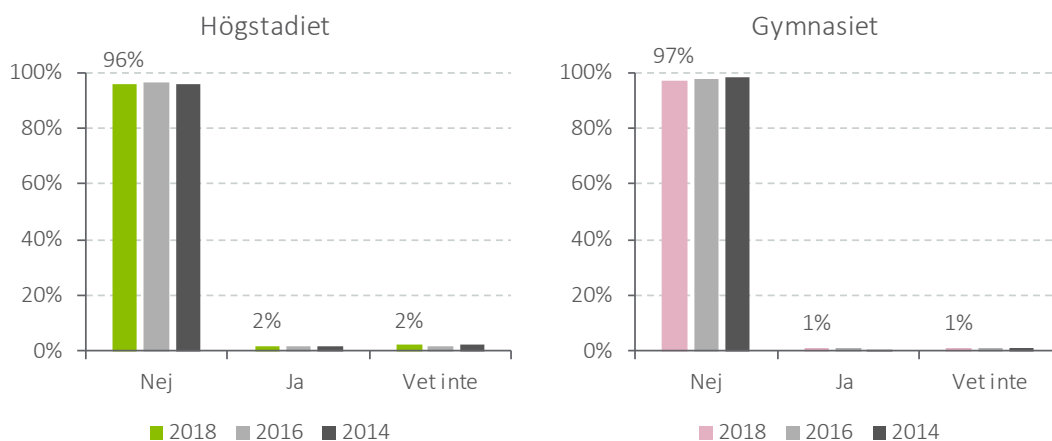
98 procent av tjejerna och 95 procent av killarna har aldrig använt dopingmedel. En procent av tjejerna vet inte, knappt en halv procent svarar att de har använt det. Bland killarna är det två procent som inte vet och tre procent som har använt dopingmedel. Andelen killar som har använt dopingmedel har ökat något sedan senaste undersökningen.

Figur 107. Har du någon gång använt dopingmedel? Efter kön.

Det är knappt någon skillnad i andelarna som använt dopingmedel bland ungdomar på högstadiet och gymnasiet. På högstadiet är det 96 procent som inte använt dopingmedel och på gymnasiet är det 97 procent. Det är ingen skillnad mot svaren år 2016.

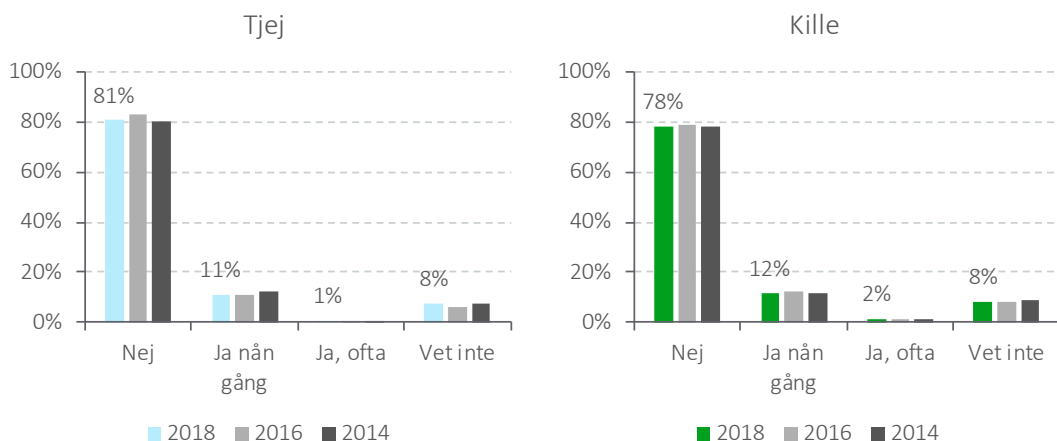
Figur 108. Har du någon gång använt dopingmedel? Efter ålder.

Riskbeteende

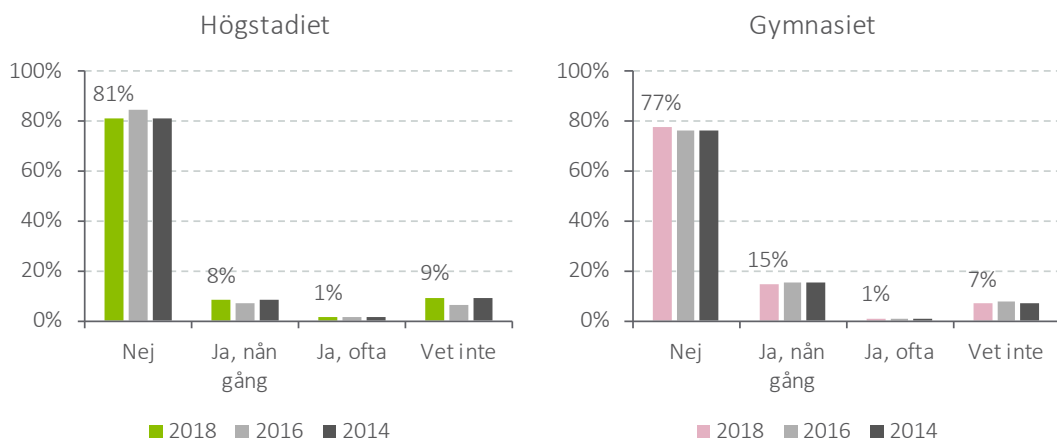
Ungefär var åttonde tjej och kille har någon gång åkt eller åker ofta med en berusad förare. 8 procent tjejer och killar vet inte om de har åkt med en förare som varit berusad. Svaren är väldigt lika resultaten från år 2016 och 2014.

Figur 109. Har du åkt motorfordon med en berusad förare? Efter kön.

Det är nästan dubbelt så hög andel ungdomar på gymnasiet som på högstadiet som har åkt motorfordon med en berusad förare någon gång eller har gjort det ofta. Strax över 80 procent av högstadiungdomarna och strax under 80 procent av gymnasieungdomarna har aldrig åkt ett motorfordon med en berusad förare. Andelen Nej-svar har minskat något på högstadiet sedan senaste undersökningen år 2016.

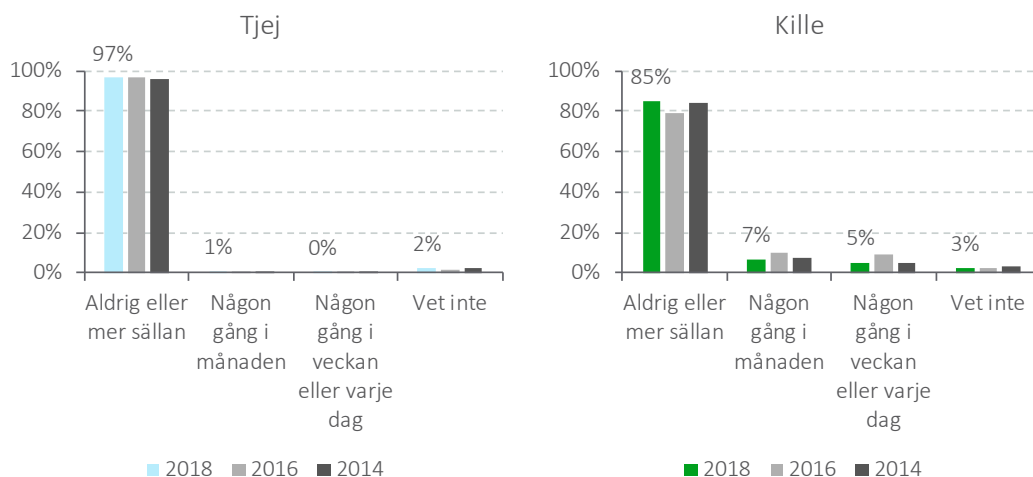
Figur 110. Har du åkt motorfordon med en berusad förare? Efter ålder.

Spel om pengar

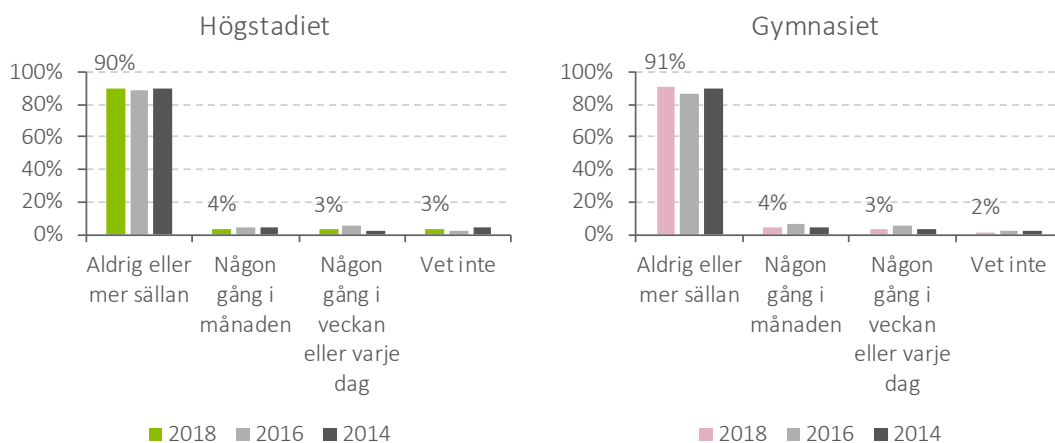
Det är en betydligt större andel killar som regelbundet spelar om pengar. 97 procent av tjejerna har aldrig eller mer sällan än någon gång i månaden spelat om pengar. För killarna är motsvarande andel 85 procent. Denna andel har ökat sedan förra undersökningen och både de som spelar någon gång i månaden och någon gång i veckan eller varje dag har minskat. För tjejerna är andelarna ungefär lika som vid förra mätningen.

Figur 111. Har du spelat om pengar? Efter kön.

Det finns inga större skillnader i fördelningen mellan vilka som spelar och inte spelar mellan högstadiet och gymnasiet. 9 av 10 ungdomar på högstadiet och gymnasiet spelar aldrig eller mer sällan.

Figur 112. Har du spelat om pengar? Efter ålder.

Sammanfattning

- Cirka en av 10 ungdomar röker ibland eller dagligen. Det är något färre än tidigare.
- På gymnasiet är det dubbelt så hög andel som röker jämfört med högstadiet.
- Det är vanligast att ungdomarna får tag på cigaretter genom att de köper själva eller får från en kompis. På högstadiet är det också vanligt att man får cigaretter från en annan person, alltså någon som inte är en kompis sedan tidigare.
- Dubbelt så stor andel killar som tjejer snusar. Bland killarna är det strax över 10 procent.
- Det är stor skillnad mellan högstadiet och gymnasiet, nästan fem gånger så stor andel snusar på gymnasiet som på högstadiet.
- Även snuset får ungdomarna vanligtvis tag i genom att köpa själv eller att en kompis köper åt dem. Som med cigaretterna är det vanligare på högstadiet att en annan person, det vill säga inte en kompis, förser dem med tobak.
- Ungefär fem procent av föräldrarna tillåter sina barn att använda tobak.
- Alkoholdrickandet bland ungdomar minskar jämfört med tidigare. Över 50 procent uppger att de inte dricker alkohol. På högstadiet är det 80 procent som aldrig provat alkohol och på gymnasiet är det strax över 30 procent.
- Alkoholen får ungdomarna tag på via kompisar eller andra personer.
- Cirka 30 procent av ungdomarna uppger att föräldrarna tillåter dem att dricka en del av alkoholen de konsumerar. Majoriteten av gymnasieungdomarna har inte föräldrarnas tillåtelse. Andelen ungdomar som har tillåtelse från sina föräldrar att dricka alkohol har gått ner sedan senaste undersökningen men skillnaden är stor mellan högstadiet (5 procent) och gymnasiet (44 procent).
- Bland ungdomarna som inte har sina föräldrars tillåtelse att dricka alkohol finns det heller ingen oro att deras föräldrar dricker för mycket. Ungefär var tionde ungdom är orolig för sina föräldrars alkoholvanor.
- De som har sina föräldrars tillåtelse att dricka alkohol och har provat någon gång är betydligt mer oroliga för sina föräldrars alkoholvanor än de ungdomar som ofta dricker alkohol och har sina föräldrars tillåtelse att göra det.
- Ungefär var tjugonde ungdom har någon gång provat narkotika och det är vanligare på gymnasiet än på högstadiet. Sedan förra undersökningen har andelen ungdomar som provat hasch eller marijuana minskat, istället har andelen som provat ecstasy gått upp. De som provat narkotika får tag på den via en partner, en annan person eller en bekant.
- Strax under 100 killar har använt sig av dopingmedel.
- Drygt 10 procent av ungdomarna har någon gång åkt eller åker ofta ett motorfordon med en berusad förare. Andelen är högre på gymnasiet än på högstadiet och har ökat något sedan 2016.

Fördjupade analyser

Utrikes födda

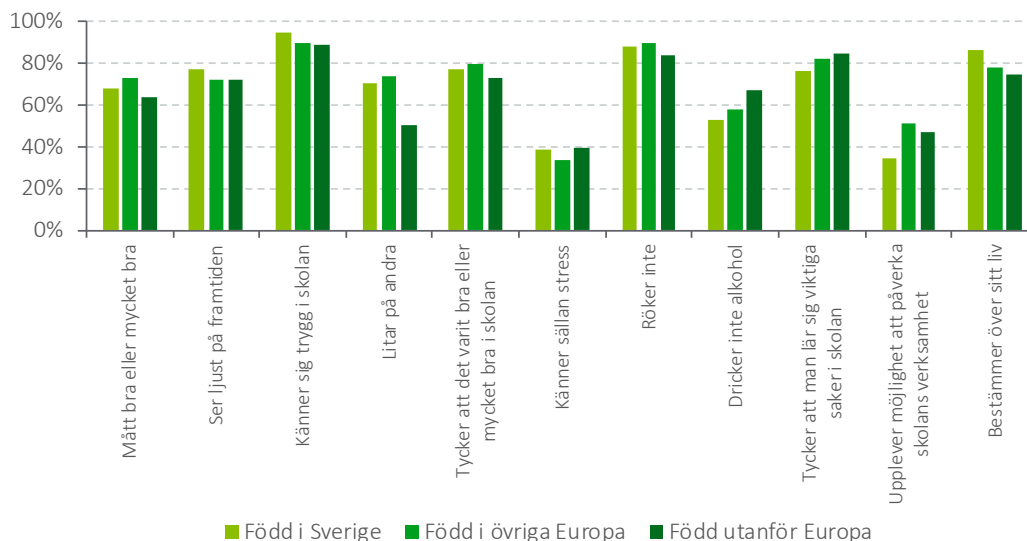
Det är 110 ungdomar som är födda i ett europeiskt land men inte i Sverige och 376 ungdomar födda utanför Europa som besvarat enkäten. Ungdomar födda i Sverige uppger i något högre grad än övriga att de ser ljus på framtiden, att de känner sig trygga i skolan och att de bestämmer över sina liv. Det är dock en lägre andel av ungdomarna födda i Sverige som uppger att de inte dricker alkohol och de uppger i lägre utsträckning att de känner att de kan påverka skolans verksamhet.

Ungdomar födda i övriga Europa uppger att de mått bra eller mycket bra under de senaste 12 månaderna jämfört med övriga och även att de tycker att det varit bra eller mycket bra i skolan. De uppger också i högre utsträckning att de litar på andra människor, röker något mer sällan och upplever i högre utsträckning att de kan påverka skolans verksamhet.

Ungdomarna födda i övriga Europa känner något oftare stress än övriga ungdomar.

De som är födda utanför Europa dricker alkohol i lägre utsträckning och tycker i högre utsträckning att man lär sig viktiga saker i skolan. Ungdomarna födda utanför Europa tycker i markant lägre utsträckning att man kan lita på andra människor. Det är också en lägre andel som har mått bra eller mycket bra under de senaste 12 månaderna, de röker i något högre utsträckning och färre känner att de bestämmer över sitt liv.

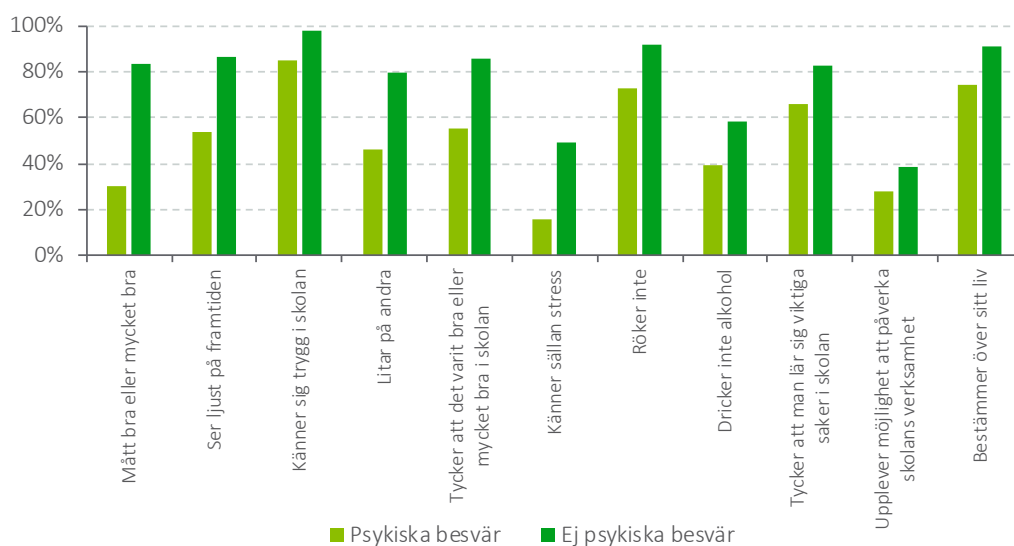
Figur 113. Utvalda frågor uppdelat på födda i Sverige, födda i övriga Europa och födda utanför Europa.

Psykiska besvär

Det finns 1130 ungdomar som svarat att de har psykiska besvär, Dessa ungdomar har generellt lägre resultat på alla de utvalda frågorna. Ungdomar som uppgett att de har psykiska besvär svarar i lägre grad att de mått bra eller mycket bra under de senaste 12 mån. Det är en lägre andel jämfört med övriga ungdomar som ser ljusst på framtiden, de litar mindre på andra och tycker mer sällan att det varit bra eller mycket bra i skolan. De upplever också stress betydligt oftare än andra.

Figur 114. Utvalda frågor uppdelat på ungdomar beroende på om de uppgett att de har psykiska besvär eller ej. Växelvis boende

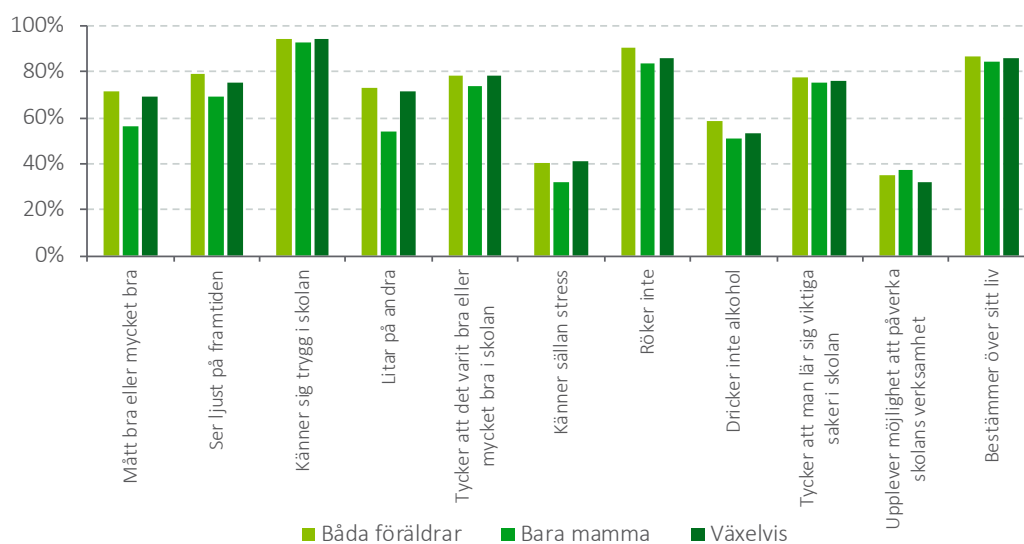
Familjekonstellation

De vanligaste familjekonstellationerna i Umeå kommun är att ungdomarna bor hos antingen båda föräldrarna, bara med sin mamma eller växelvis hos båda föräldrarna. 3772 ungdomar bor med båda sina föräldrar, 743 ungdomar bor växelvis hos sina föräldrar och 391 ungdomar bor endast med sin mamma.

Genomgående för de utvalda frågorna är att ungdomarna som bor hos båda föräldrar ofta har det högsta resultatet. På vissa frågor är nivån för de som bor hos båda föräldrar samma som för de ungdomar som bor växelvis hos föräldrarna. Ungdomarna som endast bor hos sin mamma har ett något lägre resultat.

De största skillnaderna framträder på svaren om de mått bra eller mycket bra, om de ser ljust på framtiden och om de litar på andra. Det finns knappt några skillnader på om man känner sig trygg i skolan, tycker att man lär sig viktiga saker i skolan och om man känner att man bestämmer över sitt liv.

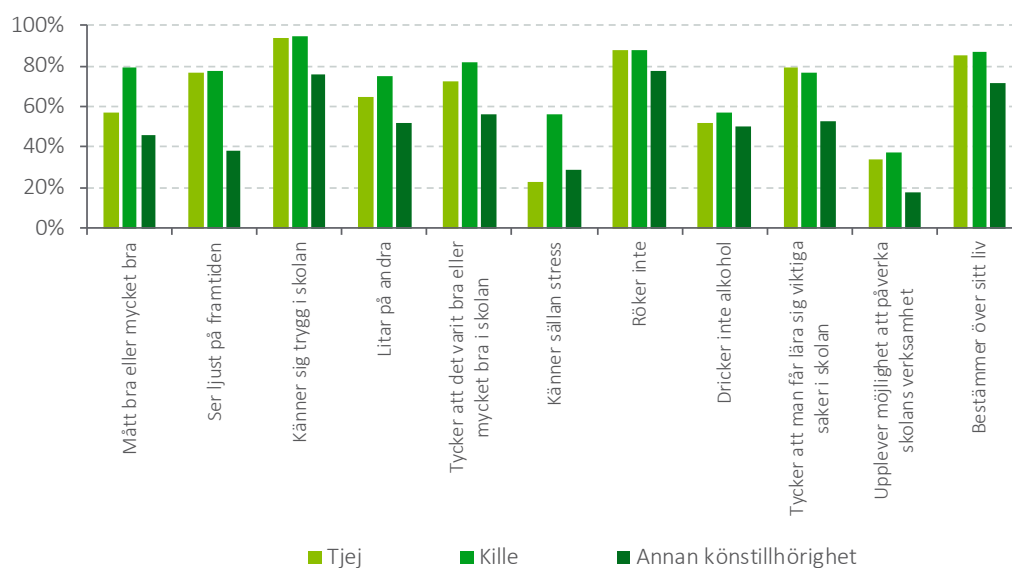
Figur 115. Utvalda frågor uppdelat på de vilka vuxna ungdomarna oftast bor hos.

Annan könstillhörighet

Det är 105 personer som uppgett annan könstillhörighet i enkäten. De som svarat att de har en annan könstillhörighet än tjej eller kille har betydligt lägre resultat inom alla de utvalda områdena. Cirka 80 procent av killarna och tjejerna ser ljus på framtiden. Bland dem med annan könstillhörighet är det knappt 40 procent som ser ljus på framtiden. Medan över 94-95 procent av killarna och tjejerna känner sig trygga i skolan är det 76 procent av ungdomarna med annan könstillhörighet som känner sig trygga. De litar på andra människor i lägre utsträckning än andra ungdomar och tycker inte att det varit lika bra i skolan under de senaste 6 månaderna. Ungdomarna med annan könstillhörighet upplever ungefär samma nivå av stress som tjejerna gör.

Figur 116. Utvalda frågor uppdelat på kön.

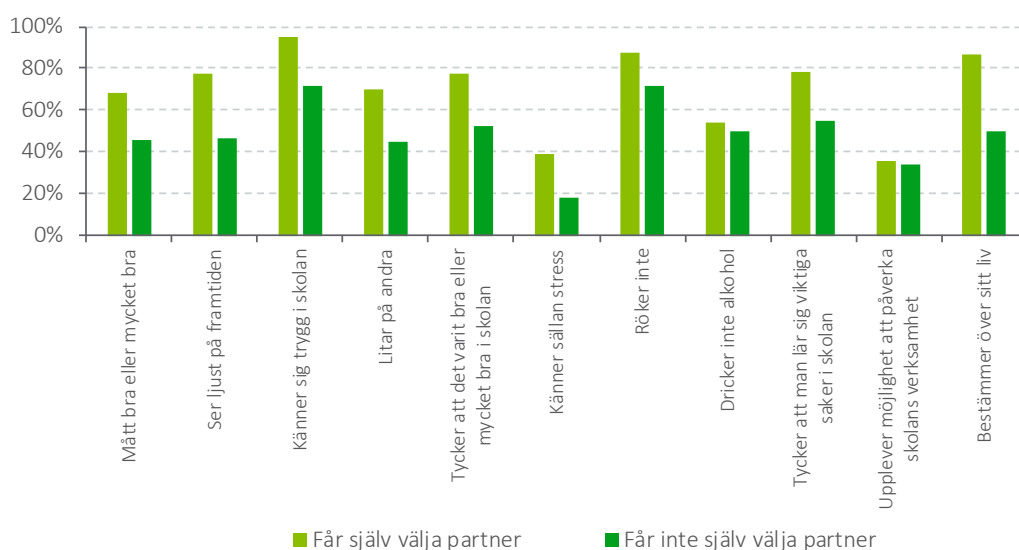

Fri att välja egen partner

Ungdomar som inte själva får välja sin partner eller vem de ska leva med har lägre resultat inom alla områden i diagrammet nedan. När det gäller alkohol eller om man upplever möjlighet att påverka skolans verksamhet är inte skillnaderna speciellt stora. Om istället fokus riktas mot ungdomarnas välmående, huruvida de har en ljus syn på framtiden eller ej, om de känner sig trygga i skolan eller litar på andra människor är skillnaderna desto större. Den allra största skillnaden finns på frågan om personen upplever att de bestämmer över sitt liv. Bland de som får välja sin partner är det ungefär 90 procent som upplever att de bestämmer över sitt liv medan det endast är 50 procent av ungdomarna som inte får välja sin partner som känner att de bestämmer över sitt eget liv.

Figur 117. Utvalda frågor uppdelat på om personen själv får välja partner eller ej.

Jämförelser mellan skolor och program

Högstadieskolor

Den genomsnittliga andelen per högstadieskola och fråga visas i diagrammet nedan. Det är totalt 2905 personer på högstadiet som besvarat enkäten.

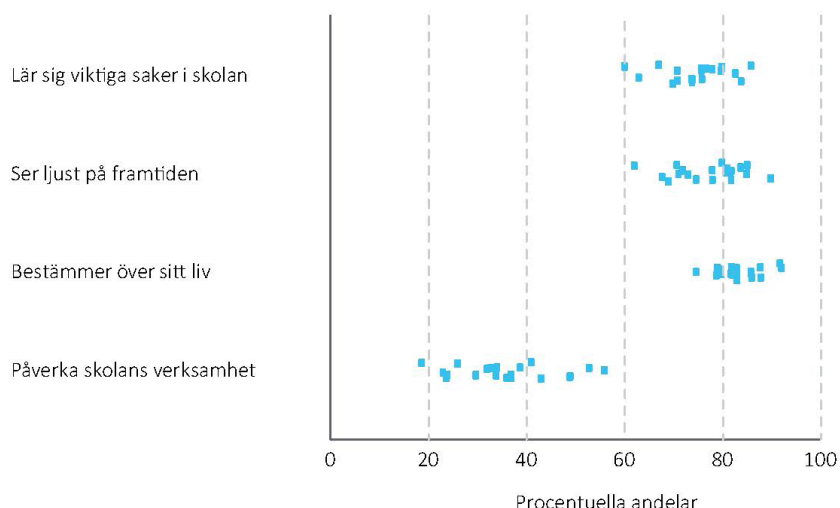
Spridningen är större än för övriga frågor på frågan om ungdomarna känner att de kan påverka skolans verksamhet. Det är nästan 40 procentenheters skillnad mellan skolan med det högsta genomsnittet och skolan med det lägsta. Skolorna med de högsta värdena är Hannaskolan, Obbolaskolan, Språkskolan och Sjöfruskolan.

På frågan om de bestämmer över sitt liv är det en betydligt mindre spridning, cirka 17 procentenheters skillnad mellan högsta och lägsta genomsnitt. Skolorna där ungdomarna i högst utsträckning angett att de bestämmer över sina liv är skolan i Obbola, Västangård, Tegs centralskola och Prolympia.

På de två andra frågorna, om man lär sig viktiga saker i skolan och om man ser ljus på framtiden skiljer det 26 respektive 28 procentenheter mellan högsta och lägsta genomsnitt.

De som ser ljusast på sin framtid är ungdomar vid Språkskolan, Tegs centralskola, Prolympia och Västangård. De som oftast tycker att man lär sig viktiga saker i skolan går på Språkskolan, Västangård, Sjöfruskolan, Ersäng, Obbola och Carlshöjd.

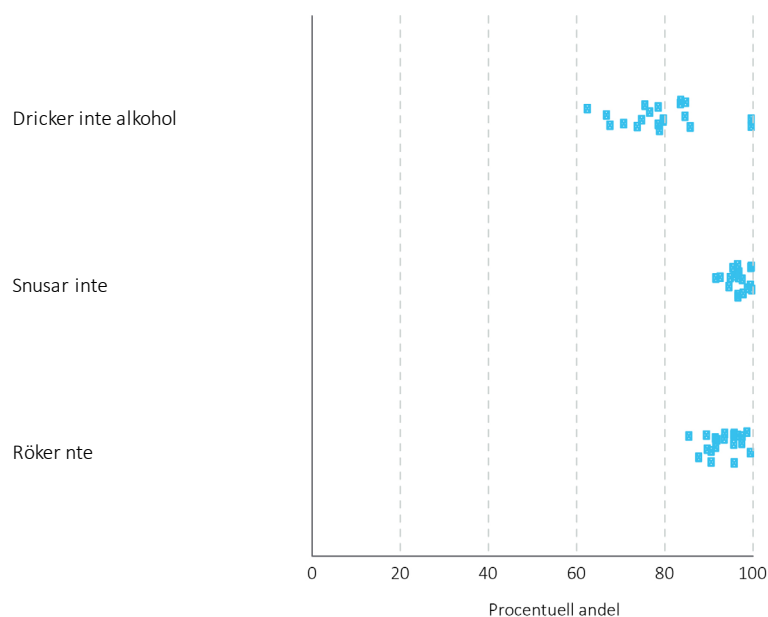
Figur 118. Högstadieskolornas spridning inom frågorna.

Det är en betydligt större spridning på om ungdomarna avstår från alkohol jämfört med snusning och rökning. Skolorna där alkoholen förekommer minst frekvent är Hannaskolan, Västangård, Obbola, Språkskolan och Tegs centralskola. Skillnaden mellan högsta och lägsta är nästan 40 procentenheter. Utan de två skolorna med allra minst alkohol som förekommer är spridningen istället cirka 23 procentenheter.

Snusning är desto ovanligare, skillnaden mellan den lägsta andelen snusare och högsta är cirka 8 procentenheter. Rökning är något vanligare och spridningen är 14 procentenheter mellan topp och botten. Skolorna med lägsta andelen ungdomar som röker är Hannaskolan, Obbola, Språkskolan, Waldorf och Carlshöjd.

Figur 119. Högstadieskolornas spridning inom frågorna.

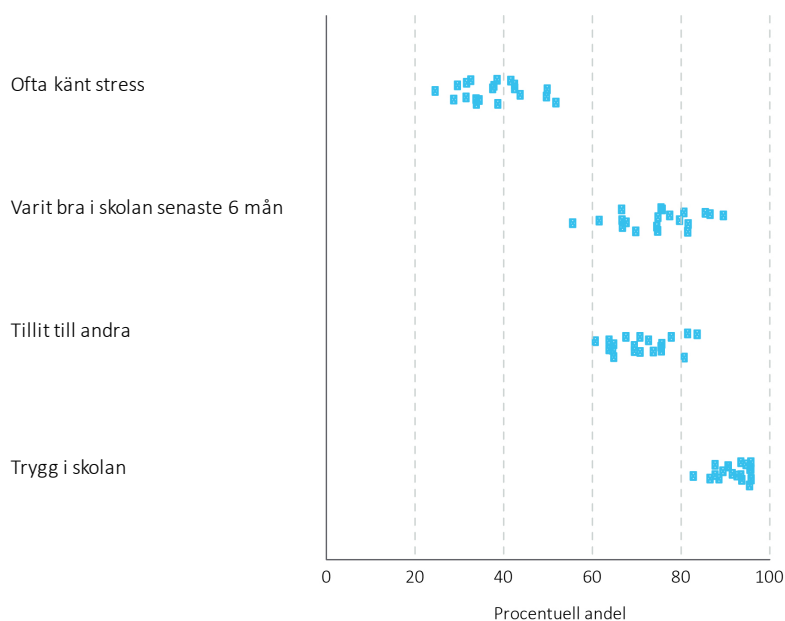

Det är relativt stor spridning mellan ungdomarnas uppfattning om hur de tycker att det varit i skolan under de senaste 6 månaderna. Skillnaden är nästan 40 procentenheter. De flesta skolorna ligger dock någonstans i mitten och det är ett färre antal skolor ute i kanterna, som har ett ovanligt högt eller lågt genomsnitt. Skolorna med de högsta genomsnitten är Språkskolan, Obbolas skola, Västangårds skola, Prolympia och Tegs centralskola.

Spridningen för skolornas genomsnitt för tillit till andra är något mindre. De flesta skolor har ett snitt mellan 60 och 80 procent. Spridningen är strax över 20 procentenheter. Skolorna i topp inom denna fråga är Obbola, Västangård, Prolympia och Tegs centralskola.

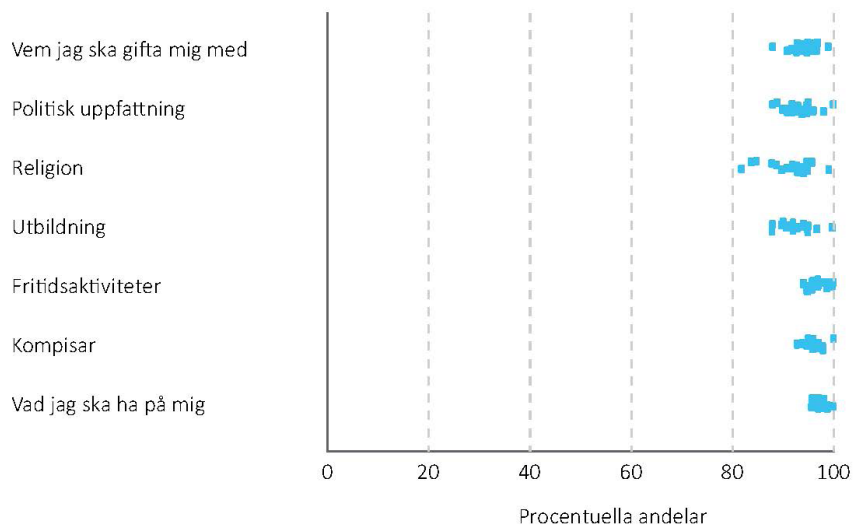
De allra flesta ungdomar känner sig trygga i skolan och spridningen av skolornas genomsnitt är också relativt samlat. Spridningen från högsta till lägsta genomsnitt är endast 13 procentenheter. Skolorna där flest känner sig trygga är Sjöfruskolan, Språkskolan, Obbola, Västangård, Haga skolan och Ålidhemsskolan.

Figur 120. Högstadieskolornas spridning inom frågorna.

Bland frågorna om hur mycket ungdomarna själv får välja är spridningen relativt liten. Inom området religion är det något större spridning än på övriga frågor. De skolor som återkommer i toppen mer frekvent än andra -- där självbestämmandet alltså verkar vara störst, för hela detta frågeblock är Hannaskolan, Obbola, Tegs centralskola, Ålidhemsskolan, Primaskolan, Hagaskolan och Carlshöjd.

Figur 121. Högstadieskolornas spridning inom frågorna.

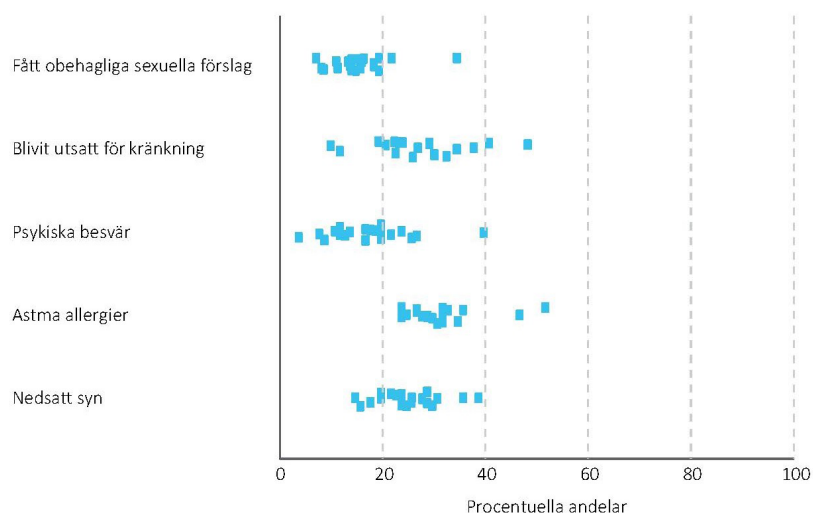
Andelen högstadieungdomar som fått obehagliga sexuella förslag varierar mellan 7 procent upp till 35 procent. Det är en skola som sticker ut från de andra med en betydligt högre andel. Denna skola har också en betydligt högre andel tjejer vilket skulle kunna vara en förklaring till skillnaden. Mellan 10 och 50 procent av ungdomarna per skola har blivit utsatta för kränkande eller nedvärderande behandling. Skolan med en betydligt högre andel än de övriga har som för föregående fråga också en betydligt högre andel tjejer på skolan.

De flesta högstadieskolor har mellan några få procent ungdomar med psykiska besvär upp till nästan 30 procent. Det finns en skola som sticker ut med en högre andel än de övriga. Skolorna med de lägsta andelarna är Västangård, Prolympia, Språkskolan och Ålidhemsskolan.

På de flesta skolor är det mellan 25 och 35 procent av ungdomarna som har astma eller allergier. Ett par skolor sticker ut från genomsnittet med en högre andel ungdomar med astma eller allergier.

Mellan 15 till 40 procent av ungdomarna har nedsatt syn, även här är det ett par skolor som sticker ut från mängden med ett högre genomsnitt. Utan dessa är spridningen av andelarna mellan 15 till 30 procent.

Figur 122. Högstadieskolornas procentuella andelar inom frågorna.

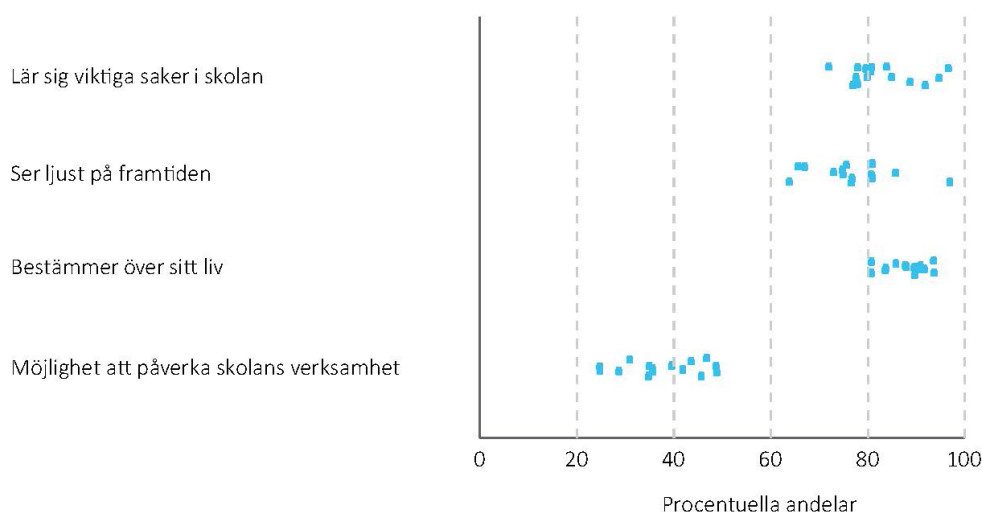
Gymnasieprogram

På gymnasiet har 2793 ungdomar besvarat enkäten. Spridningen å frågan om man lär sig viktiga saker i skolan är 25 procentenheter mellan högsta och lägsta andel. VVS- och fastighetsprogrammet, Industritekniska programmet, Vård - och omsorgsprogrammet och el- och energiprogrammet ligger i topp inom denna fråga. Snitten mellan de som ser ljusast på framtiden och de som ser minst ljusst på framtiden är strax över 30 procentenheter. De som ser ljusast på framtiden är VVS- och fastighetsprogrammet, Elitidrottsgymnasiet, Ekonomiprogrammet och El- och energiprogrammet.

Det är liten spridning av svaren på om ungdomarna tycker att de bestämmer över sina liv. Skillnaden mellan högsta och lägsta är 13 procentenheter. De som känner att de bestämmer mest över sina liv är ungdomarna på Elitidrottsgymnasiet, Hantverksprogrammet, El- och energiprogrammet och VVS- och fastighetsprogrammet.

På Naturbruksprogrammet, Industritekniska programmet, VVS- och fastighetsprogrammet och El- och energiprogrammet känner flest att de har möjlighet att påverka skolans verksamhet.

Figur 123. Spridningsdiagram över gymnasieprogrammets genomsnitt.

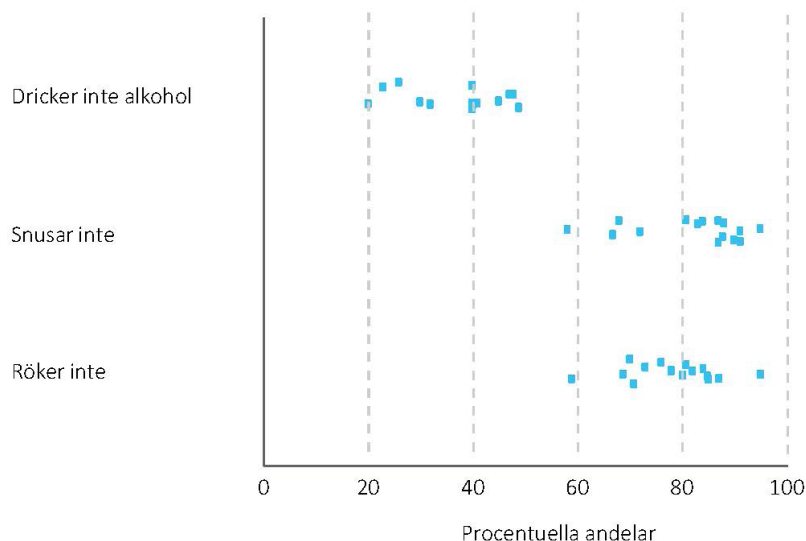
Genomsnittet för andelen gymnasieungdomar per program som dricker alkohol ligger mellan ca 20-50 procent. Spridningen är relativt jämn. Programmen med störst andel ungdomar som avstår från alkohol är Naturvetenskapsprogrammet, Naturbruksprogrammet, Elitidrottsgymnasiet och Estetiska programmet.

Spridningarna för andelarna ungdomar som inte snusar eller röker är relativt lika. De lägsta andelarna ligger på strax under 60 procent och de högsta en bit över 90 procent. Om programmen som har de högsta och lägsta andelarna icke-rökarna tas bort blir dock fördelningen av programmen mer koncentrerad, till mellan ca 70-90 procent.

De program som har den största andelen ungdomar som inte snusar är estetiska programmet, naturvetenskaps-, elitidrotts-, samhällsvetenskaps- och hantverksprogrammet.

Programmen som har största andelen ungdomar som inte röker är estetiska programmet och elitidrotts-, naturvetenskaps-, samhällsvetenskaps- och teknikprogrammet.

Figur 124. Spridningsdiagram över gymnasieprogrammens genomsnitt.

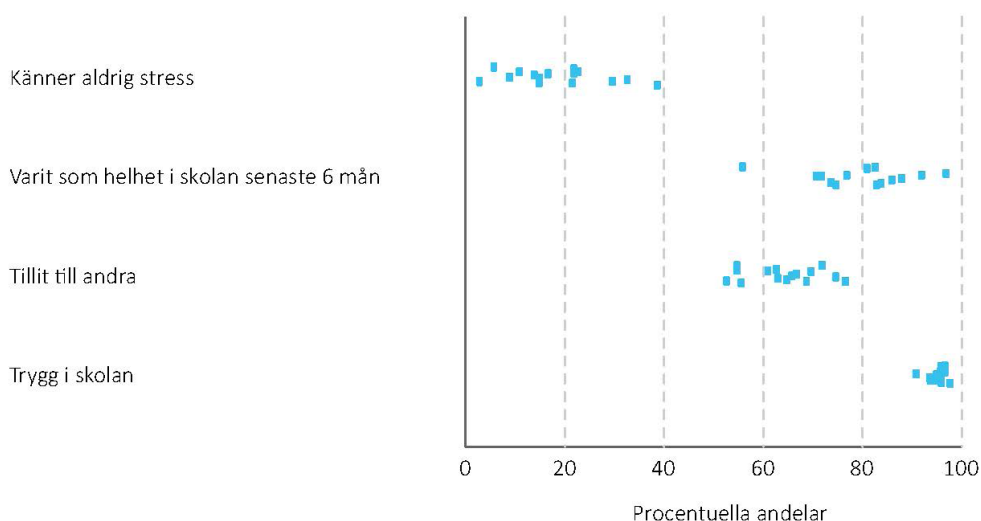

Andelen gymnasieungdomar per program som aldrig känner stress varierar mellan nästan 0 till 40 procent. Lägst andel stressade ungdomar har VVS- och fastighetsprogrammet, Bygg- och anläggningsprogrammet och El- och energiprogrammet.

De allra flesta ungdomarna tycker att det varit bra eller mycket bra i skolan under de senaste 6 månaderna. Andelen per program varierar mellan strax över 50 procent till nästan 100 procent. Ett program har väsentligt lägre resultat än övriga. De som har de högsta genomsnitten är Industritekniska programmet, El- och energiprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet, Bygg- och anläggningsprogrammet och Elitidrottsprogrammet.

Majoriteten av ungdomarna känner tillit till andra människor. Genomsnittet per program varierar mellan 50 procent till 80 procent. Programmen där de största andelarna känner tillit till andra människor är Elitidrottsprogrammet, Bygg- och anläggningsprogrammet, Ekonomiprogrammet, El- och energiprogrammet och Teknikprogrammet.

Figur 125. Andelar per gymnasieprogram inom respektive fråga.

Spridningen av programmens genomsnittliga andel är minst på frågan om materiell press. Andelarna på frågan om materiell press ligger också något lägre än de övriga frågorna. På de övriga frågorna är andelarna fördelade något mer ojämnt.

Mellan 15 till 40 procent av ungdomarna känner press på social status. Det finns en gruppering av programmen som känner mindre press och håller sig runt en andel på 20 till 25 procent. Sedan finns det en gruppering med ett högre genomsnitt mellan 30 och 40 procent. Det finns ett program som har en betydligt högre andel, ca 55 procent.

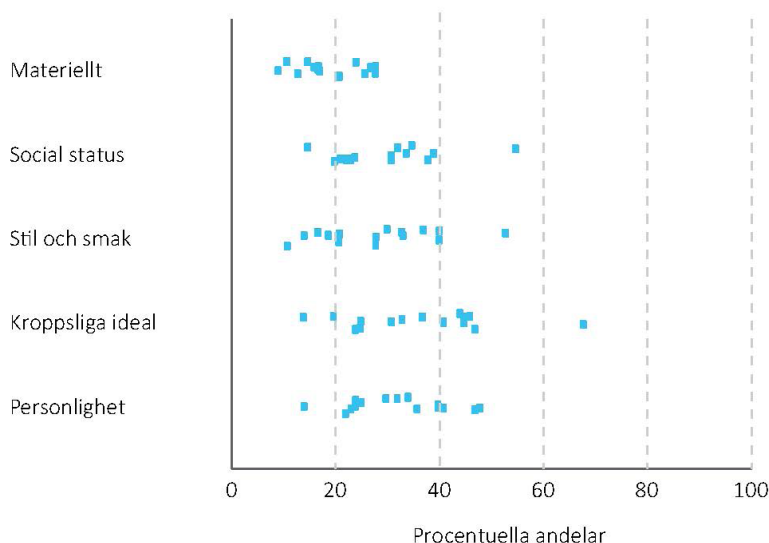
Mellan 10 och 40 procent av ungdomarna känner press från andra på vilken stil och smak de ska ha. Det framträder två grupperingar i diagrammet. En grupp som känner mindre press där andelen om press och stil och smak sträcker sig från 10 till strax över 20 procent. Den andra gruppen känner lite mer press och har en andel mellan strax under 30 procent och upp till 40 procent. Även här finns ett program som har en andel på en betydligt högre nivå, strax över 50 procent.

När det gäller kroppsliga ideal är andelarna något högre än för övriga frågor i diagrammet. De flesta ungdomar känner något större press inom detta område. Andelen som känner press varierar mellan strax under 20 procent där ett par program befinner sig, upp till nästan 70 procent där ett program ligger. De flesta program har en andel mellan ca 20 procent till strax under 50 procent. Ett program avviker kraftigt från de andra med en väldigt stor andel ungdomar som känner press från andra om kroppsliga ideal.

Gällande personlighet finns det en variation i andelen som känner press i stort sett mellan 20 till 40 procent. Sedan finns det något program som har en lägre andel än detta och ett par program som har en högre andel.

Generellt för alla frågorna är det Industritekniska programmet, El- och energiprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet, Naturbruksprogrammet och Bygg- och anläggningsprogrammet som känner minst press från andra om hur de borde vara.

Figur 126. Andel ungdomar per program som känner press från andra att de ska vara på ett visst sätt inom följande områden.

Bilaga

Figur 127. Högstadieskolornas resultat på utvalda frågor.

	Möjlighet att påverka skolans verksamhet	Bestämmer över sitt liv	Ser ljust på framtiden	Lär sig viktiga saker i skolan	Trygg i skolan	Tillit till andra	Varit bra i skolan senaste 6 mån	Ofta känt stress	Röker inte	Snusar inte	Brakar någon ge dig beröm, svarar ja	Anser att alla är lika mycket värda	Hinner med sitt skolarbete	Respekterad av vuxna	Motionerar mindre än en gång i veckan	Andel tjejer av svarande
Bräntbergsskolan	34%	83%	82%	74%	91%	70%	75%	34%	96%	97%	82%	92%	92%	80%	10%	44%
Carlshöjdsskolan	26%	75%	72%	80%	92%	65%	70%	50%	97%	99%	86%	94%	88%	90%	5%	48%
Engelska skolan	43%	80%	71%	77%	83%	64%	62%	52%	90%	95%	80%	89%	83%	75%	9%	48%
Ersängsskolan	41%	82%	81%	80%	93%	64%	75%	38%	94%	97%	82%	84%	89%	80%	13%	47%
Grubbeskolan	23%	79%	78%	71%	95%	76%	75%	43%	92%	97%	83%	93%	80%	84%	5%	55%
Hagaskolan	30%	83%	81%	78%	96%	74%	78%	38%	92%	96%	82%	90%	87%	78%	9%	50%
Hannaskolan	56%	83%	78%	76%	89%	65%	76%	25%	100%	100%	72%	94%	88%	88%	6%	76%
Hörnefors centralskola	19%	86%	68%	63%	88%	70%	67%	43%	90%	92%	70%	84%	88%	65%	9%	38%
Linneaskolan	34%	82%	75%	70%	94%	68%	76%	33%	91%	95%	79%	84%	87%	74%	11%	53%
Obbola skola	53%	92%	72%	80%	96%	84%	87%	34%	99%	100%	88%	96%	91%	87%	4%	50%
Primaskolan	33%	79%	71%	74%	87%	61%	56%	50%	88%	100%	83%	94%	71%	70%	11%	72%
Prolympia	36%	88%	85%	76%	94%	81%	82%	32%	94%	97%	89%	90%	89%	84%	3%	46%
Sjöfruskolan	49%	83%	82%	83%	96%	76%	80%	39%	96%	97%	87%	95%	91%	88%	6%	61%
Språkskolan	49%	82%	90%	86%	96%	73%	90%	29%	98%	100%	90%	88%	96%	86%	4%	55%
Storsjöskolan	37%	80%	73%	71%	88%	65%	68%	44%	92%	96%	78%	92%	90%	78%	10%	55%
Sävar skola	24%	86%	69%	60%	90%	71%	67%	42%	86%	93%	79%	83%	81%	73%	6%	43%
Tegs centralskola	37%	88%	85%	74%	94%	78%	82%	30%	96%	97%	85%	91%	89%	85%	3%	46%
Waldorfskolan	24%	82%	62%	67%	91%	76%	67%	39%	98%	98%	74%	91%	85%	87%	16%	50%
Västangårds skola	32%	92%	84%	84%	96%	82%	86%	35%	96%	98%	84%	100%	88%	86%	4%	47%
Ålidhemsskolan	39%	86%	80%	76%	96%	71%	81%	32%	91%	97%	92%	92%	89%	76%	11%	47%

Figur 128. Gymnasieprogrammets resultat på utvalda frågor.

	Möjlighet att påverka skolans verksamhet	Bestämmer över sitt liv	Ser ljust på framtiden	Lär sig viktiga saker i skolan	Trygg i skolan	Tillit till andra	Varit som helhet i skolan senaste 6 mån	Ofta känt stress	Röker inte	Snusar inte	Andel tjejer av svarande
Barn- och fritidsprogrammet	31%	81%	66%	78%	91%	56%	71%	48%	78%	88%	63%
Bygg- och anläggningsprogrammet	42%	90%	81%	80%	97%	75%	86%	23%	71%	67%	15%
Ekonomiprogrammet	25%	90%	81%	78%	96%	72%	83%	48%	81%	84%	62%
El- och energiprogrammet	46%	92%	81%	89%	96%	70%	92%	19%	82%	72%	10%
Elitidrottsgymnasiet	35%	94%	86%	81%	98%	77%	84%	38%	95%	91%	45%
Estetiska programmet	44%	88%	67%	78%	96%	67%	74%	54%	85%	91%	73%
Hantverksprogrammet	35%	94%	75%	81%	96%	63%	77%	60%	80%	88%	99%
Industri tekniska programmet	49%	86%	73%	95%	95%	61%	97%	26%	69%	58%	3%
Lärningsutbildning	25%	91%	75%	72%	94%	55%	56%	42%	59%	83%	64%
Naturbruksprogrammet	49%	84%	64%	84%	96%	55%	81%	36%	76%	87%	100%
Naturvetenskapsprogrammet	36%	84%	77%	85%	95%	63%	81%	52%	87%	95%	49%
Samhällsvetenskapsprogrammet	36%	88%	76%	80%	96%	66%	75%	52%	85%	90%	67%
Teknikprogrammet	29%	91%	77%	77%	96%	69%	83%	28%	84%	87%	16%
VVS- och fastighetsprogrammet	47%	91%	97%	97%	97%	65%	88%	15%	73%	68%	6%
Vård- och omsorgsprogrammet	40%	81%	81%	92%	94%	53%	72%	54%	70%	81%	67%

